

การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA)
สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

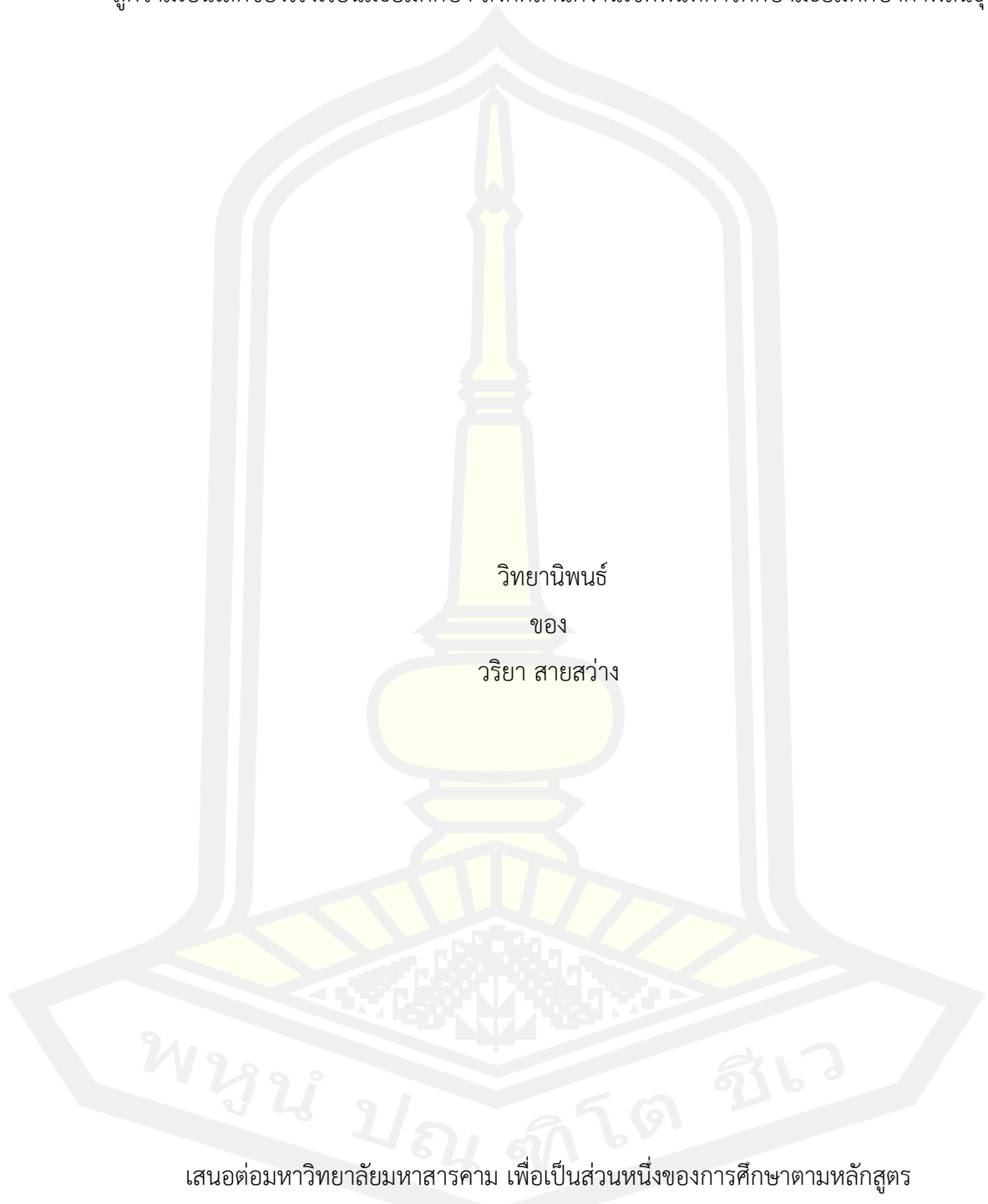
วิทยานิพนธ์
ของ
วริยา สายสว่าง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA)
สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน

วิทยานิพนธ์
ของ
วริยา สายสว่าง

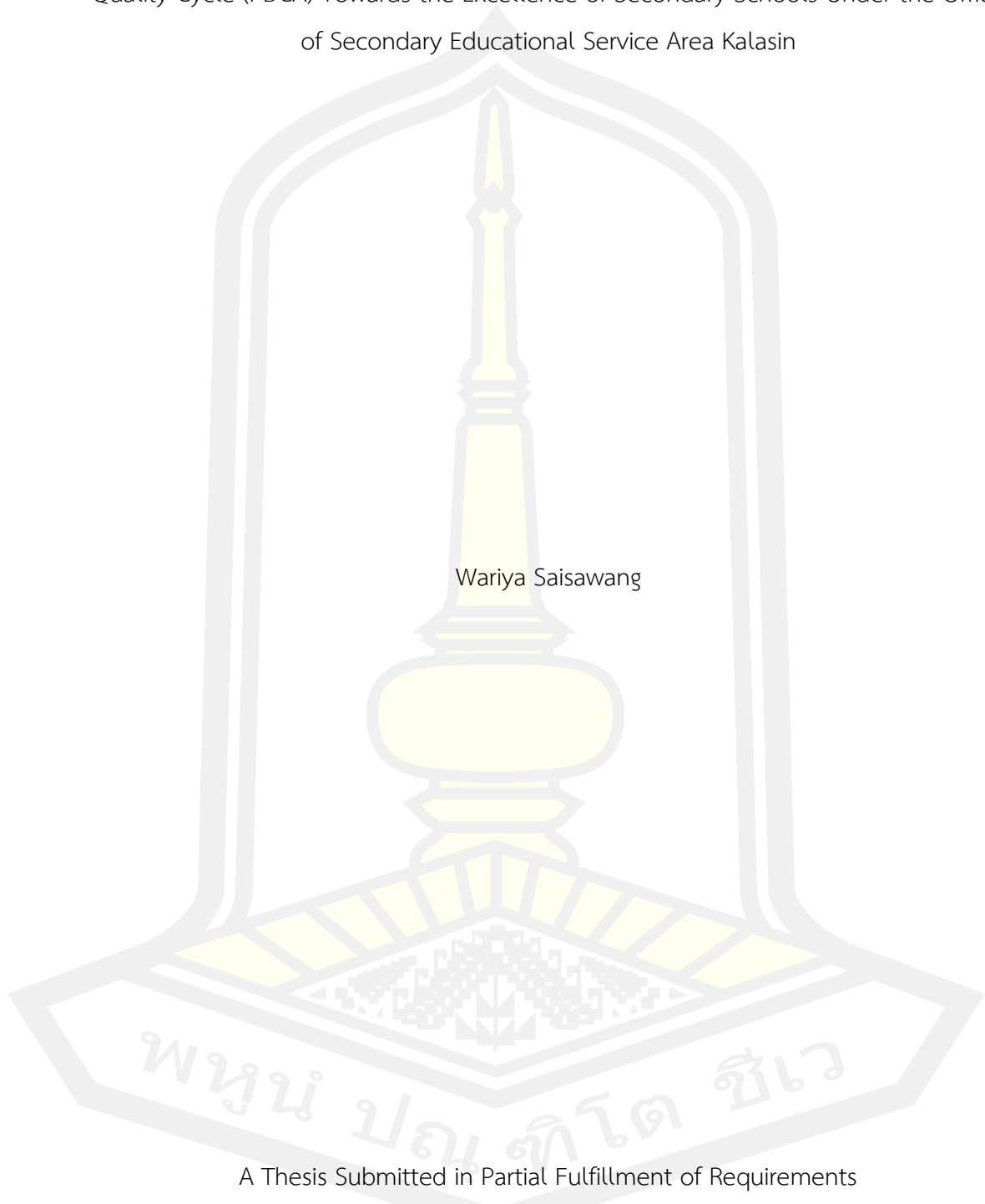
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing Guidelines for Student Affairs Administration According to the Deming
Quality Cycle (PDCA) Towards the Excellence of Secondary Schools Under the Office
of Secondary Educational Service Area Kalasin

Wariya Saisawang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

February 2023

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาววริยา สายสว่าง
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. บุญชม ศรีสะอาด)

..... กรรมการ

(ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาภาพสินธุ์		
ผู้วิจัย	วริยา สายสว่าง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนากการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน และ 2) พัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวการพัฒนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง(PDCA) ของโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวม เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ลำดับที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียน ลำดับที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการประเมินผลการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาพสินธุ์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารจัดการ งานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวการ พัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, การบริหารกิจการนักเรียน, วงจรคุณภาพเดมมิ่ง

TITLE	Developing Guidelines for Student Affairs Administration According to the Deming Quality Cycle (PDCA) Towards the Excellence of Secondary Schools Under the Office of Secondary Educational Service Area Kalasin		
AUTHOR	Wariya Saisawang		
ADVISORS	Associate Professor Boonchom Srisa-ard , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current condition, the desirable condition and 2) to develop guidelines for school student affairs administration according to the Deming Quality Cycle (PDCA) towards secondary school excellence. Under the Office of Secondary Educational Service Area Kalasin. The research was divided into 2 phases. Phase 1: The researcher studied current conditions, desirable conditions. and the necessary needs of student affairs administration. The sample group was school administrators and secondary school teachers. The samples were 325 students under the Office of Kalasin Secondary Educational Service Area. The research tools were questionnaires. Phase 2: the researcher developed a school's student affairs management approach based on the Deming Quality Cycle (PDCA) towards secondary school excellence including 2 steps, namely, Step 1, a study of the best practice guidelines for developing student affairs management of schools with best practices. The group of informants were 9 experts. The tools used in the research were interview forms. Step 2 Assessment of suitability, feasibility of the development approach. The group of informants consisted of 9 experts. The tools used in the research were assessment forms. The statistics used to analyze the data were

percentage, mean and standard deviation. The analysis of data is an interview form to analyze data by summarizing issues.

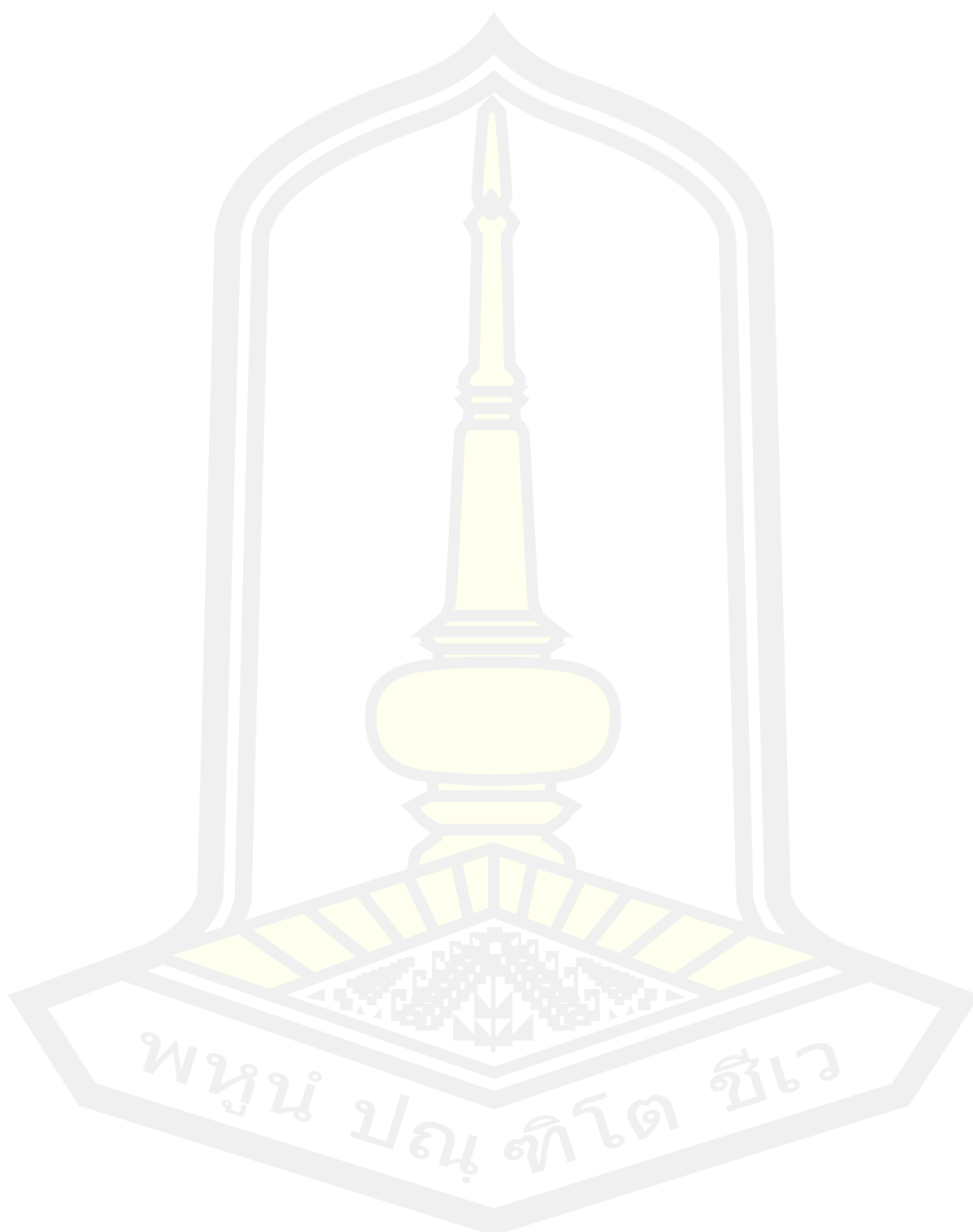
The results showed that

1. The current state of student affairs administration according to the Deming Quality Cycle (PDCA) of secondary schools under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office. The overall level is moderate. The desirable condition of student affairs administration according to the quality cycle Deming (PDCA) of secondary schools under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office overall were at the highest level. And when analyzing the need improvement index (PNI_{modified}) of student affairs administration of secondary schools under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office, the overall needs were ordered from the most to the least as follows: No. 1 Management Student affairs No. 2 Operation of the student support system and the promotion of democracy in schools. No. 3: promoting and developing students to have discipline, morality, ethics and evaluation of student affairs performance, respectively.

2. The development of the school's student affairs management guidelines according to the Deming Quality Cycle (PDCA) towards excellence in secondary schools under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office consists of 6 aspects: student affairs planning; Management of student affairs in promoting and developing students to have discipline, morality, and ethics; in the promotion of democracy in schools and evaluation of student affairs performance. Assessment results The Possibilities of the School's Student Affairs Administrative Development Guidelines According to the Deming Quality Cycle (PDCA) to Secondary School Excellence Under the Kalasin Secondary Educational Service Area Office by the experts found that in terms of suitability, the experts had an opinion that the overall suitability was at the highest level. And in terms of feasibility, the experts had an opinion that overall it was possible at the highest level that could be used.

Keyword : Guideline development, Student affairs management, Deming quality cycle

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกปราบปลื้มใจเป็นอย่างยิ่งและมีกำลังใจที่จะทำวิจัยจนสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ท่านดร. ชัชวาล อาราชภูร์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ท่านดร. กนก ยนต์ชัย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบุรี ท่านดร. วิโรจน์ ค้อไผ่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 นางอารยา บุตรพรม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแวง ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยรวมทั้งคำแนะนำสั่งสอนจนการวิจัยครั้งนี้เสร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณท่าน ดร. เทอดเกียรติ ชันธิพิมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ นายภูมิศักดิ์ แสนกันยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระนเรศวรมหาราชวิทยาคม นายประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐานา ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดฉิมรายณ์ และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์ ตามความเป็นจริงทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจจนสามารถทำวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

วริยา สายสว่าง

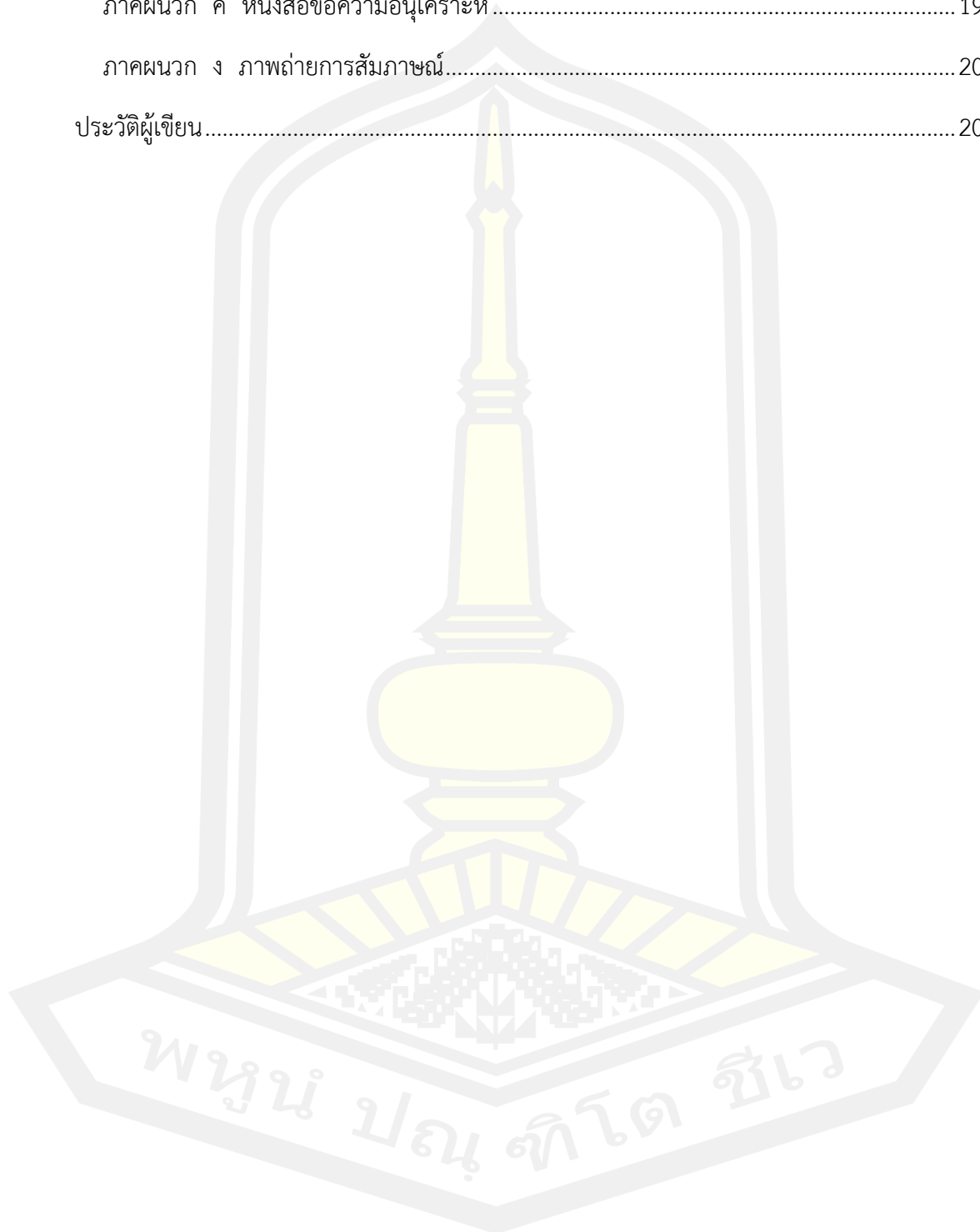
พหุบัณฑิต โศภิต ชีวะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน.....	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรเดมมิ่ง (PDCA).....	36
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา.....	45
ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
งานวิจัยในประเทศ.....	57

งานวิจัยต่างประเทศ.....	61
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์..	65
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหาร กิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์.....	75
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์.....	93
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	145
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	145
สรุปผล.....	145
อภิปรายผล.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	162
บรรณานุกรม.....	163
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	170

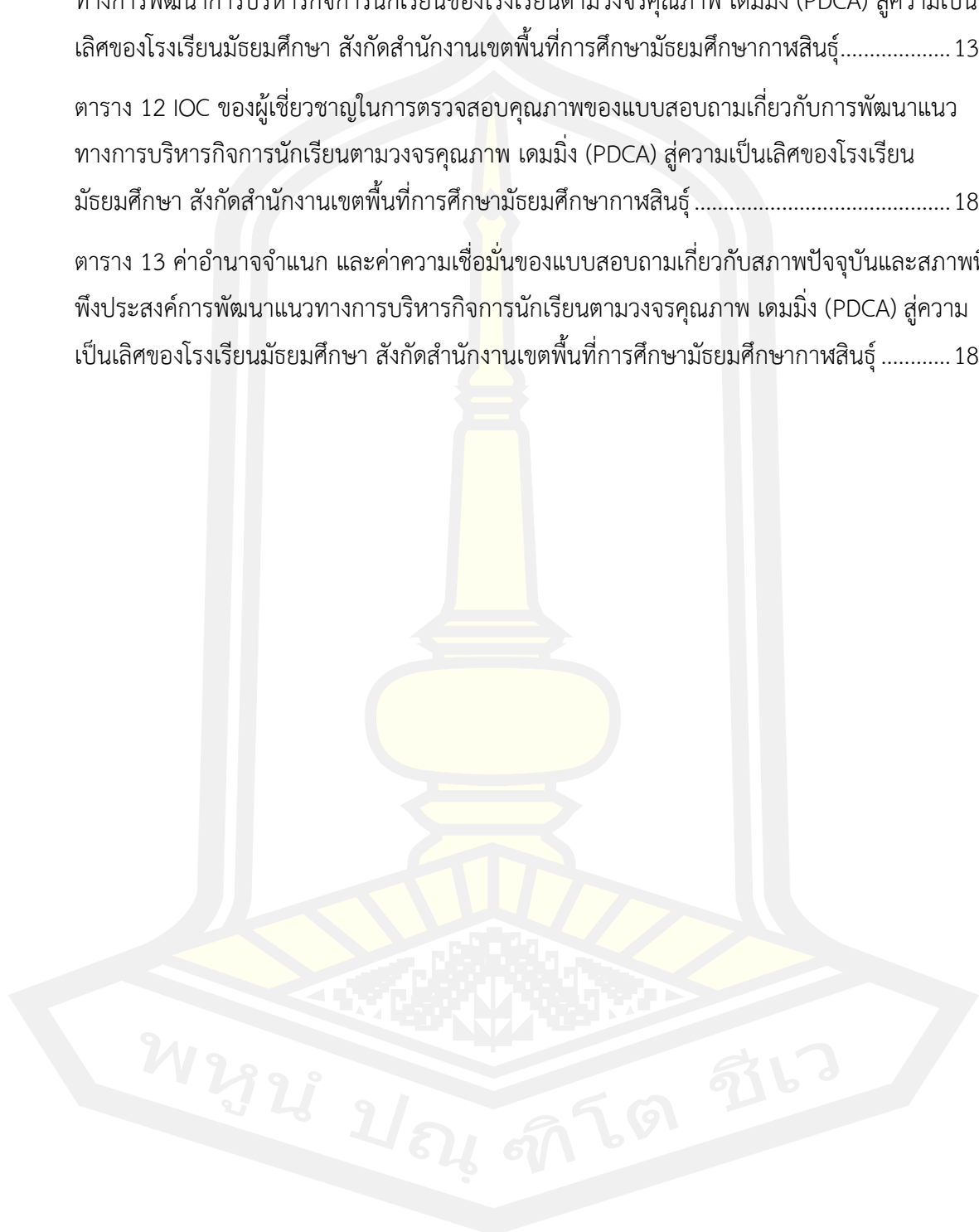
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	185
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	191
ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการสัมภาษณ์.....	201
ประวัติผู้เขียน.....	206

สารบัญตาราง

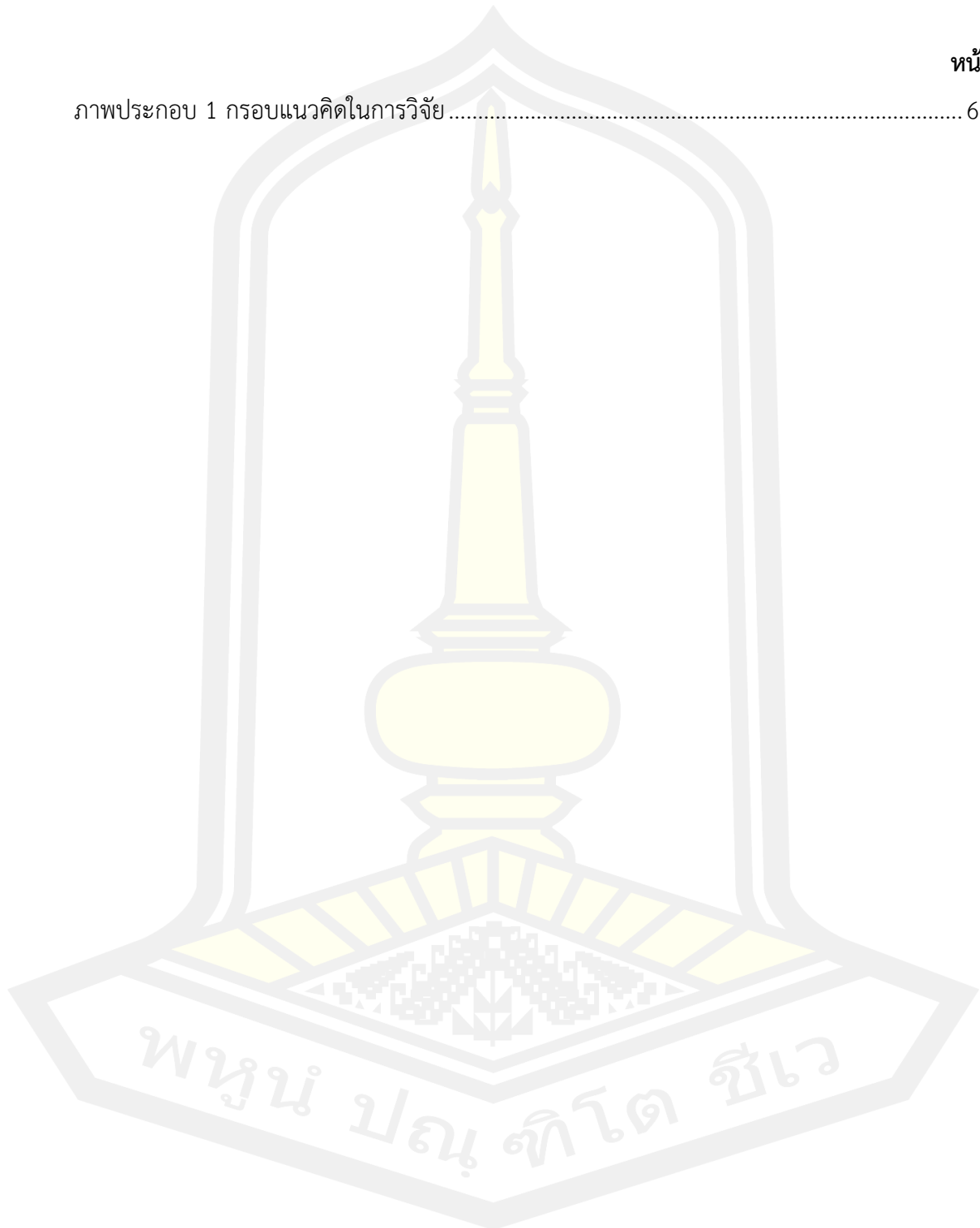
	หน้า
ตาราง 1 สั้งเคราะห์ข้อบข่ายการบรหิารงานกัิจการนั้กเรี ยน	31
ตาราง 2 ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่่าง.....	67
ตาราง 3 ความถึ้และร้อยละของของผู้ตอบแบบสอบถาาม	75
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของสภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยนของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ โดยกาฬรวม.....	76
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของ สภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยน ของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ ดั้านการวางแผนงานกัิจการนั้กเรี ยน	78
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของ สภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยนของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ ดั้านการบรหิารจ้ัดการงานกัิจการนั้กเรี ยน	81
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของ สภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยนของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ ดั้านการสั้งเสริมพัฒนาให้้่นักเรี ยนมีวินยั้ คุณธรรม จรียธรรม	83
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของ สภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยนของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ ดั้านการด้าเนินงานระบอบดูแลช่วยเหลือ้่นักเรี ยน	86
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของ สภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยนของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ ดั้านการด้าเนินการสั้งเสริมประชารั้บไ้ตยในโรงเรี ยน	88
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี้ย ส่วนเบี้ียงเบนมาตรฐานของ สภากปัจจุบัน และสภากที่ฟั้งประสงค้ และ ความถึ้การจ้่าเป็้น การบรหิารกัิจการนั้กเรี ยนของโรงเรี ยนมัธยมศึ้กษา สั้งกััดสำนั้กงานเขตฟั้งที่ การศึ้กษามัธยมศึ้กษากาฬลั้นธึ้ ดั้านการประเมั้ณผลการด้าเนินงานกัิจการนั้กเรี ยน.....	90

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์.....	132
ตาราง 12 IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์	186
ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์	188

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	64

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพของตนเอง เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อันจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ โดยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการ ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัยโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ และโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2560) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาการตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนด ให้ดำเนินการคือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ตามประกาศกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่บริหารงาน 4 ด้าน คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, 2550) ซึ่งจากการศึกษาขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา พบว่า งานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจหนึ่งของงานด้านการบริหารงานทั่วไป โดยงานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งงานกิจการนักเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาควินัยในความเป็นไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะใช้ชีวิตอย่างพอเพียงปรับตัวมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันสามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้ ภูมิธรรมและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับภาวะการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลก(สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2560) การบริหารกิจการนักเรียนจึงนับว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนของสถานศึกษา ที่จะถูกมองข้ามไม่ได้

ประเทศชาติต้องการเด็กนักเรียนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข มีความสมบูรณ์ พร้อมในทุกด้านเพื่อรับมรดกประเทศไปบริหารจัดการให้เกิดความสุข ความเจริญรุ่งเรืองต่อไป และประเทศชาติได้มอบความไว้วางใจนี้ให้โรงเรียนรับผิดชอบ งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข งานกิจการนักเรียนจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดขึ้นเป็นการเสริมงานวิชาการที่มุ่งหวังให้นักเรียน มีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนว่าเป็นงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน นอกจากการเรียนการสอนตามปกติในชั้นเรียน โดยเริ่มตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษาไปแล้ว เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างคุณสมบัติหลายประการแก่ผู้เรียน เช่น การมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี เป็นนักคิด นักปฏิบัติ เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีลักษณะงานแตกต่างไปจากงานด้านวิชาการ แต่ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานด้านอื่น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งหวังให้นักเรียนแต่ละคนได้รับความสำเร็จในด้านการเรียนตลอดจนการ

พัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมที่ดี จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการและการควบคุมดูแลให้งานด้านกิจการนักเรียนดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบในเขตรวม 55 โรงเรียนผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมาพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนยังมีปัญหาและอุปสรรคซึ่งเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเองและสภาพครอบครัว ปัญหาจากภายในสถานศึกษา เช่น เมื่อนักเรียนมีปัญหาหาโรงเรียนแล้วไม่ได้รับการตอบสนองหรือช่วยแก้ไขปัญหาให้ ไม่ได้ได้รับความอบอุ่นจากครู อาจารย์ มีการลงโทษที่รุนแรงโดยขาดหลักจิตวิทยา ครูขาดการประสานงานกับผู้ปกครอง อีกทั้งในปีที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักเรียนส่วนใหญ่เรียนที่บ้าน ดังนั้น ปัญหาจึงเกิดขึ้นมากมาย นักเรียนขาดการเอาใจใส่การเรียนหรือไม่ค่อยรับผิดชอบงานต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดให้ทำ งานกิจการนักเรียนไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร หากมีการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนตามแนวทางจัดการศึกษาแบบใหม่ ที่ไม่ใช่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่เป็นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วย ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นสนุกสนานและสนใจบทเรียนมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยตอบสนองพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียนช่วยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้น่าจะเป็นการแก้ปัญหาได้

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารกิจการนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ เป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับการศึกษา จำเป็นต้องมีการเตรียมการและวางแผนจัดดำเนินการอย่างดี มีระบบเพื่อให้สามารถช่วยเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ เพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าสำหรับเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์
2. ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

3. ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนใช้เป็นข้อเสนอแนะและนำแนวทางการพัฒนางานด้านกิจการนักเรียนไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน
- 1.2 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน
- 1.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- 1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.5 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 1.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอออกเป็น

2 ระยะ ดังนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,093 คน

2.1.2 กลุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี (2552)) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 304 คน ได้มาโดย

การสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

2.2 พัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ เลือกรุ่นผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวน 9 คน โดยแบ่งตามขนาดสถานศึกษา

2.2.2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รวมเป็นจำนวน 9 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 5 คน และครูผู้สอน จำนวน 4 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยตรงในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคนให้เป็นผู้มีความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเองอันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียนการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปโดยมีขอบเขตในการบริหารกิจการนักเรียนดังนี้

1.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดทำระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน จัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย ประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารกิจการนักเรียน วางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมงานกิจการนักเรียน การติดตาม สรุปล ประเมินผล และรายงานการดำเนินงาน

1.2 การบริหารจัดการกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงาน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาของฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนา กำกับ ติดตามการ

ดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา ประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวันและเวลาที่กำหนด จัดประชุมคณะกรรมการบริหารเพื่อรับทราบปัญหาจากการดำเนินงานภายในฝ่ายกิจการนักเรียน

1.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีความสามารถในด้านวิชาการและด้านกิจกรรม จัดค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทุกระดับชั้น ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก ดูแลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การพัฒนา และดูแลบริเวณโรงเรียนเรื่องความสะอาด จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม/ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบ

1.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบบันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานเสนอตามลำดับสายงาน ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการการส่งต่อ มีส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดทำคู่มือและเอกสาร เผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยโรงเรียน และมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน ส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนให้อยู่ในขอบข่ายที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และความเป็นไทย เพื่อแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน

1.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปี ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสีย ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลกิจกรรมมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

2. วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) หมายถึง กระบวนการบริหารงานหรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนดประกอบด้วย

2.1 การวางแผน (Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลางบประมาณผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล

2.2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

2.3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนในปัจจุบัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือปัญหาที่ปรากฏ ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน

4. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพการบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่ต้องการให้เกิดในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผล

5. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง แนวปฏิบัติการกระบวนการ วิธีการ หลักการที่ใช้ในการดำเนินงานให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาศสินธุ์ หมายถึง แนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ หลักการการบริหารงานกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) เพื่อให้งานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาศสินธุ์ มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

8. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

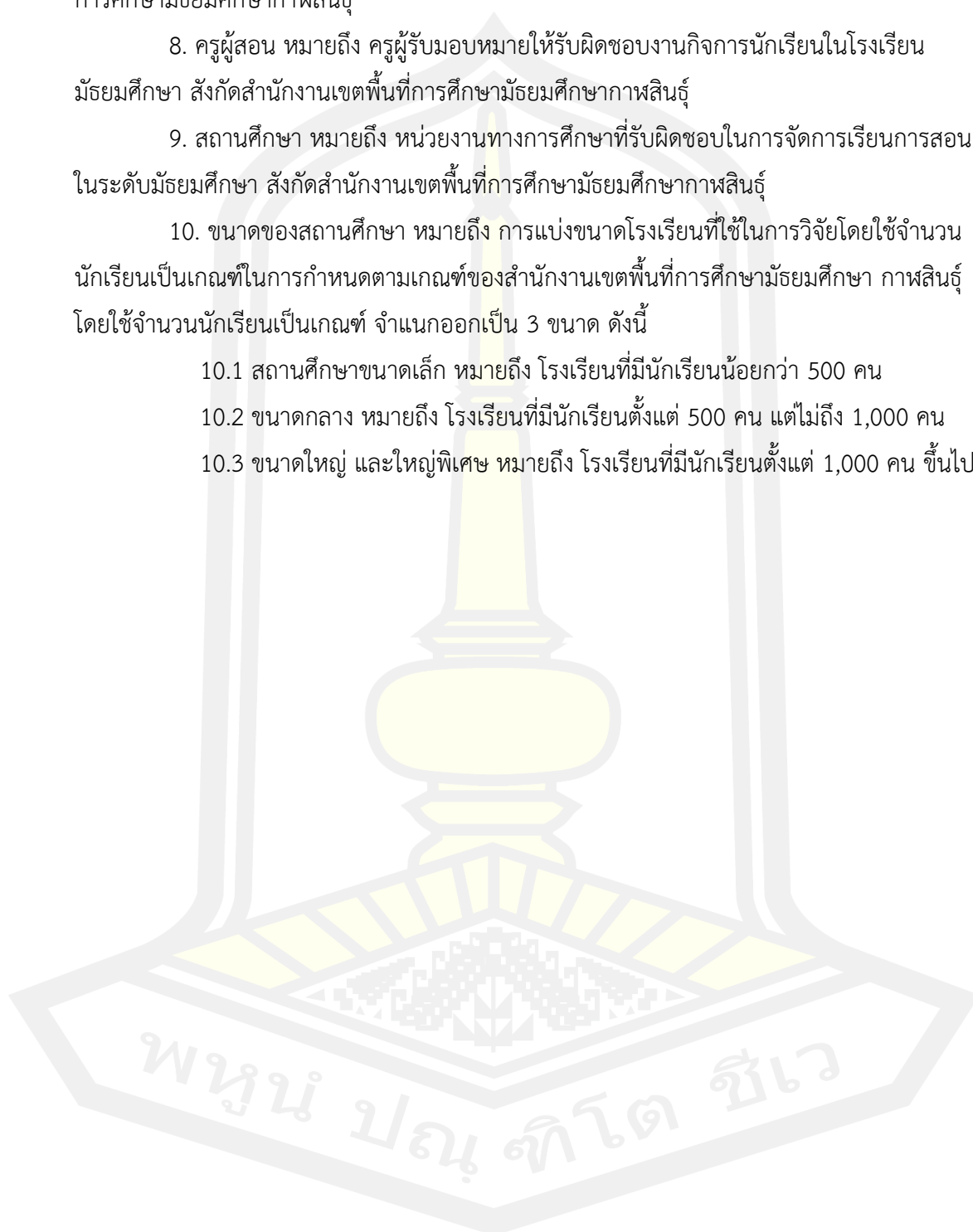
9. สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

10. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งขนาดโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการกำหนดตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ จำแนกออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

10.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 500 คน

10.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 500 คน แต่ไม่ถึง 1,000 คน

10.3 ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,000 คน ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาหลักการ ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์อภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 กระบวนการบริหาร
  - 1.3 การบริหารสถานศึกษา
  - 1.4 ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน
  - 2.1 ความหมายงานกิจการนักเรียน
  - 2.2 หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน
  - 2.3 ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน
  - 2.4 กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน
  - 2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานกิจการนักเรียน
  - 2.6 ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน
    - 2.6.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน
    - 2.6.2 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน
    - 2.6.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
    - 2.6.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
    - 2.6.5 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
    - 2.6.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรเดมมิ่ง (PDCA)
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
5. ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในด้านความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

ความหมายของการบริหาร

การบริหาร เป็นกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ กิจกรรมในการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ และการควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรวัตถุให้บรรลุเป้าหมายในองค์การด้วยดี มีผู้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้

หวน พินธุพันธ์ (2553) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า ผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติแต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์การ หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดการองค์กร การนำและการควบคุม

ดวงแก้ว จันทรสุต (2554) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำกิจกรรมที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ รวมไปถึงทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำกิจกรรมนั้น ๆ เป็นกิจกรรมที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการบริหารตามจุดประสงค์ขององค์กร

ศิริ ถิอาสนา (2557) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร เป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

ปณิธิกฤษดิ์ เลิศล้ำ (2555) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นการรวมกันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

Hoy (2001) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ การตัดสินใจ องค์กร แรงจูงใจภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย มีการวางแผนจัดการองค์การอำนวยการและควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหารเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารใช้ในการนำองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางขององค์กร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงาน ดังนี้

ศิริชัย โอมฤก (2557) กล่าวถึงหลักและกระบวนการบริหาร แบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงานการวางแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิชาการและวิจารณ์ญาณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงานและการจัดสายงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์
3. การอำนวยการและการสั่งงาน “การอำนวยการ (Directing)” เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารอย่างหนึ่งในการทำให้องค์กร (หรือหน่วยงาน) ปฏิบัติงานตามแผนต่าง ๆ
4. การตัดสินใจ การบริหารแทบทุกด้านและทุกขั้นตอนจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
5. การติดต่อสื่อสาร เป็นการส่งข่าวสารจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่งซึ่งจะต้องมีสิ่งจำเป็นคือ ผู้ส่งสาร (Sender) สาร (Message) และผู้รับสาร (Receiver)
6. การประสานงาน (Co-ordination) การที่คณะบุคคลมาร่วมกันประกอบกิจการใดกิจการหนึ่งเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และในการจัดการเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจ ความร่วมมือประสานงานกันเพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

7. การควบคุมงาน (Control) การควบคุม (Control) เป็นภาระหน้าที่อันสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหาร เพราะในการบริหารงานนั้นมีความสำคัญอยู่ประการหนึ่ง คือ ความพยายามในอันที่จะใช้พลังของกลุ่มให้ร่วมมือประสานกันทำงานอย่างมีเหตุผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปการบริหารงานนั้นไม่อาจปฏิบัติจัดทำโดยลำพังผู้เดียว จะต้องมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติลดหลั่นกันไปตามลำดับชั้นและตามสายการบังคับบัญชา เมื่อมีการมอบอำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติจัดทำแล้วก็ย่อมจะต้องเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องคอยติดตามหรือควบคุมการปฏิบัติงานที่ได้มอบหมายไป

Gulick (1973) กำหนดหลักการบริหารไว้ 7 ประการ เรียกว่า POSDCRB ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. Planning การวางแผนงาน หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพราะแผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กร ซึ่งประกอบด้วย แผนงานหลักและแผนงานย่อย แผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น

2. Organizing การจัดหน่วยงาน หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงานและการจัดสายงาน

3. Staffing การจัดตัวบุคคล หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน ซึ่งคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลให้งานสำเร็จหรือล้มเหลว

4. Directing การอำนวยการ หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าต้องมอบหมายหน้าที่ให้ลูกน้องแต่ละคนตามลำดับโดยให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับความรับผิดชอบแต่ละตำแหน่ง ประกาศใช้ระเบียบให้ปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจสั่งการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

5. Coordinating การประสานงาน หมายถึง การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้เกิดมีการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

6. Reporting การรายงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. Budgeting การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยการ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การประสานงานและการควบคุม ซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารใช้ในการนำองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางขององค์กร

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา จะใช้เรียกว่าการบริหารโรงเรียนตามที่เรียกแต่ก่อนก็ได้ การบริหารสถานศึกษานั้น เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยมีนักวิชาการด้านการศึกษาได้ให้นิยามหรือความหมายของการบริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

หวน พินธุพันธ์ (2553) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนใหม่คุณภาพ ทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็นคนดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแล สนับสนุน โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามีอิสระคล่องตัว ประกอบกับปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 โดยกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการแบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

สมคิด มาวงศ์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคมหรือการพัฒนาประเทศชาตินั้น ต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้การพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิดความสามารถและความเป็นคนดีที่หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในสถานศึกษาอธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่าง ๆ และครูอาจารย์ในสถาบันต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการวัดผลการจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการบริหารการศึกษา” หรือ “งานบริหารการศึกษา” นั้นเอง

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคมภายใต้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารที่เกิดจากการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอน การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถทักษะทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาและความรอบคอบให้มากยิ่งขึ้น เพราะสิ่งสำคัญผู้บริหารนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถพร้อมประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีนักวิชาการ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

สมคิด บางโม (2552) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องมาจากว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากเพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารการในสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพผลผลิตของสถานศึกษา คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพที่ต่ำ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ คือ เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการมีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษา เทียบตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงาน และใช้ชีวิตในสังคมยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อทำทนายต่อการบริหารการศึกษา ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญที่ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ตรงตามเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ นั่นคือการพัฒนาผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษาอยู่รอด โดยต้องกำหนดแผนงานวิธีการตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัดใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นการจัดดำเนินงานกิจการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีความคิดไตร่ตรอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แสวงหาความรู้อยู่เสมอ รู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

ความหมายงานกิจการนักเรียน

นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษา ได้ให้ความหมายงานกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้ ดวงแก้ว จันทรสุต (2554) ได้ให้ความหมายว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นตามปกติเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุผลยิ่งขึ้น และมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี มีทักษะในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ได้

ดีมีคุณภาพที่เหมาะสม ที่จะออกไปทำงานในโลกกว้างของอาชีพได้ กิจกรรมเช่นว่านั้น ได้แก่ กิจกรรมนักเรียน บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน บริการห้องสมุด และบริการสุขภาพอนามัย

สัญญา ประชากุล (2553) ได้ให้ความหมายว่า งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับนักเรียนที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติในชั้นเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยป้องกันปัญหาอันจะเกิดแก่นักเรียน ช่วยแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นโดยนักเรียนและเพื่อช่วยพัฒนา นักเรียนในด้านต่าง ๆ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมความประพฤติ ศีลธรรมจรรยา มารยาทอันดีงามให้แก่ นักเรียนเพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความประพฤติที่เหมาะสมสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหา การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนนั้นควรได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องอย่างแท้จริงทั้งครู อาจารย์จะถือว่าไม่ใช่ภารกิจของตนผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย ชุมชนก็ละเลยไม่เอาเป็นธุระ ขั้นตอนในการลงโทษยุ่งยากและสลับซับซ้อนเกินไป ผู้บริหารและฝ่ายปกครองมีทัศนคติขัดแย้งกันในเรื่องการลงโทษนักเรียนจำนวนนักเรียนมากเกินไปเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ที่เกี่ยวข้องนักเรียนอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ห่างไกล การควบคุม ชุมชนมอมเมาเด็กและนักเรียนโดยไร้จิตสำนึกอันดีงาม

อ้อยทิพย์ อินทรวชิเชียร (2554) ได้ให้ความหมายว่า งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนนอกจากการเรียนการสอนตามปกติในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้าง และพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียนเป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

ปณิธิฤกษ์ดี เลิศล้ำ (2555) ได้ให้ความหมายว่า งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ที่มุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนในโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี มีทักษะในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ดีมีคุณภาพที่เหมาะสมที่จะออกไปทำงานในโลกกว้างของอาชีพได้

หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารงานกิจการนักเรียนนั้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการศึกษา สามารถพัฒนาตนเอง

ไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การที่โรงเรียนจะดำเนินงานกิจการนักเรียนให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ดังกล่าว นั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินงานไปตามหลักการ ดังต่อไปนี้

นาวี กริธาทรัพย์ (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียนผู้บริหารต้องมีหลักการในการบริหาร เพื่อที่จะให้การบริหารงานกิจการนักเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเจริญในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนตลอดจนการสร้างความรู้สึในด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น

ดวงแก้ว จันทรสุต (2554) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นการมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบความคิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความรู้ เป็นคนดี มีวินัย มีความเป็นไทย โดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและลักษณะนิสัยที่ดีให้กับนักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศิริชัย โอมฤก (2557) ได้กล่าวว่า หลักการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เข้าใจตนเอง ช่วยส่งเสริมความถนัดความสนใจส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข สถาบันจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรม จัดระบบโครงสร้างการบริหารองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานบริหารงานกิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

ปณิธิฤกษ์ดี เลิศล้ำ (2555) ได้กล่าวว่า หลักในการจัดกิจการนักเรียนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. โรงเรียนควรให้เด็กทุกคนที่อยู่ในวัยเรียนได้เรียน ได้รับความยุติธรรมและความเสมอภาค เพราะการศึกษาช่วยทำให้เด็กนักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาความฉลาด ตลอดจนรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนด้วยตนเอง
2. โรงเรียนควรรับผิดชอบในการดูแลปกครองให้นักเรียน อยู่ในระเบียบวินัยตามกฎระเบียบของโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนไม่ย่อหย่อนในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง
3. โรงเรียนควรส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพ ให้นักเรียนเรียนรู้เทคนิค การปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้
4. โรงเรียนควรควบคุมดูแลเกี่ยวกับสวัสดิการของนักเรียนให้ได้รับความสุขสงบและก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อกัน

5. การบริหารใด ๆ ก็ตามในสถานศึกษาควรจัดให้มีด้านวิชาการเพื่อให้นักเรียนปรับตัวได้ตลอดจนปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีมรรยาทอันดีงาม มีความสามัคคีในหมู่คณะ

6. งานกิจการนักเรียนถือเป็นสื่อกลางในการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

7. โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียนที่วางไว้

8. โรงเรียนควรปลูกฝังความคิดริเริ่ม ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคมประชาธิปไตยต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรงนอกเหนือจากการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เข้าใจตนเอง ช่วยส่งเสริมความถนัดของนักเรียน ให้อุทิศตนอย่างเต็มความสามารถ สร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการวางแผนการจัดกิจกรรมจัดระบบ โครงสร้างการบริหาร กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานบริหารงานกิจการนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน

นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน ไว้ดังนี้

นาวี กริธาทรัพย์ (2553) ได้กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญต่อตัวนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เข้าใจตนเองในด้านความต้องการความสนใจ และความถนัด มีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยให้ออกาสนักเรียนได้พัฒนาอย่างเท่าเทียมเสมอกัน เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตของนักเรียนเพื่อจะได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

จันทร์โท จันทร์พิมพ์ (2553) ได้กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญมากต่อนักเรียนแต่ละคน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านศักยภาพความสามารถด้านคุณธรรมและคุณภาพชีวิต รวมทั้งเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงามของชีวิตและสามารถร่วมงานผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะและมีความสุข เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีความรัก ความผูกพันทั้งสถาบันกับคณะครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

ดวงแก้ว จันทร์สูตร (2554) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสวงหาในสิ่งที่ต้องการได้ในทิศทางที่ถูกต้อง รวมถึงสามารถปรับตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. นักเรียนเพิ่มพูนประสบการณ์ทักษะในการดำรงชีวิต
3. งานกิจการนักเรียนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างกว้างขวางตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของนักเรียน
4. สร้างเสริมบุคลิกภาพและพัฒนาการของนักเรียนให้ได้พัฒนาตนเองมีความเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
5. นักเรียนเกิดความรัก เชิดชู และยกย่องโรงเรียนของตนและสร้างชื่อเสียงโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
6. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในงานของตน ก่อให้เกิดความภูมิใจ และมีความสุข

ศิริชัย โอมฤก (2557) ได้กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญเป็นภารกิจที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ในการส่งเสริมการดำรงชีวิตร่วมกันของนักเรียนตามระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมความถนัดและความสามารถของบุคคล ช่วยส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนอย่างทั่วถึง สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้เทคนิคในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม

โอมฉาย กาศโอสถ (2554) ได้กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญ คือ เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง สามัคคี รักหมู่คณะทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพและนักเรียนได้รับความช่วยเหลือ และแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

ปณิธิกฤษดิ์ เลิศล้ำ (2555) ได้กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญมากต่อนักเรียนแต่ละคนเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านศักยภาพความสามารถ ด้านคุณธรรมและคุณภาพชีวิต รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการเจริญชีวิตและร่วมงานกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะและมีความสุข เป็นกิจการที่ช่วยให้นักเรียนมีความรัก ความผูกพันทั้งกับสถาบัน กับคณะครู และกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

รัตนภรณ์ พลวัน (2559) ได้กล่าวว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวนักเรียนเอง ต่อครูและผู้เกี่ยวข้องมุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพสร้างกิจนิสัยที่ดีให้แก่นักเรียน ส่งเสริมและควบคุมนักเรียนให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและยังช่วยส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

สมพิศ โห้งาม (2555) ได้กล่าวว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญ ดังนี้

1. มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน คือ ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสคลายเครียดจากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ เนื่องจากหากนักเรียนมุ่งแต่เรียนและทำงานตามที่ครูมอบหมายอย่างจริงจังจนไม่มีเวลาหยุดพัก ย่อมทำให้หย่อนสมรรถนะไม่มีสมรรถภาพทัดเทียมกับผู้อื่นได้

2. มีความสำคัญต่อผู้สอน เนื่องจากส่งเสริมให้ผู้สอนมีสัมพันธภาพอันดีแก่ผู้เรียนได้รู้จัก เข้าใจ และสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

3. มีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียน ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อนำมาศึกษาหรือใช้ประโยชน์กับนักเรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่สูงขึ้นไป ซึ่งต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เป็นต้น

4. มีความสำคัญต่อฝ่ายแนะแนว ช่วยให้ได้รับข้อมูลด้านความถนัดและความสนใจจากการสังเกตและบันทึกข้อมูลประจำวันในการร่วมทำกิจกรรมนักเรียนรายบุคคล เพื่อนำไปประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการตัดสินใจวางแผนเลือกสายการเรียนให้เหมาะสมกับตนที่สุด

5. มีความสำคัญต่อประเทศชาติ เสริมสร้างประชาชาติที่เพียบพร้อมไปด้วย คุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพในด้านปัญญา ศีลธรรม จรรยา มารยาทเพราะได้ส่งเสริมนักเรียนในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์อยู่เนื่อง ๆ อันสรรค์สร้างให้นักเรียนเติบโตเป็นพลังสังคมของชาติต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านศักยภาพความสามารถ ด้านคุณธรรมและคุณภาพชีวิต รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการเจริญชีวิตและร่วมงานกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะและมีความสุข เป็นกิจการที่ช่วยให้นักเรียนมีความรัก ความผูกพันทั้งกับสถาบันกับคณะครูและกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันครู ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง สามัคคี ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน

นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษา ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

อดิศร เทพเจริญ (2551) ได้สรุปกระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีการในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละแผนกแต่ละบุคคลไว้อย่างชัดเจน

3. การนำ (Leading) คือ ความพยายามของผู้บริหารที่จะต้องทำให้สมาชิกเกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

4. การควบคุม (Controlling) คือ การตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่

กฤษณ์ จันทะวงศ์ (2553) ได้สรุป กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. การวางแผน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา งบประมาณและผู้รับผิดชอบ

2. การดำเนินการตามแผน ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร ให้การนิเทศกำกับติดตาม

3. การตรวจสอบประเมินผล ได้แก่ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

4. การปรับปรุงพัฒนา ได้แก่ การปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรวางแผนระยะต่อไป และการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

อรพิมพ์ ธงไชย (2553) ได้สรุป กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. การสำรวจสถานะทั่วไปและกำหนดขอบเขตของปัญหา

2. รวบรวมวิเคราะห์ปัญหาและคาดการณ์ในอนาคต

3. กำหนดนโยบายและเป้าหมาย

4. ลงมือกำหนดแผนโครงการงานและกิจกรรม

5. ติดตามและปรับปรุงแผน

โหมฉาย ภาคโอสถ (2554) ได้สรุป กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. การตัดสินใจ (Decision making) เป็นเรื่องของการใช้ความรู้ความคิด ประสบการณ์จัดทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเลือกหรือตกลงใจในการเลือกทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันที่จะต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้ความพยายามความระมัดระวัง

2. การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การหรือของคณะทำงานที่สำคัญเริ่มจากภารกิจจุดหมายและแผน วัตถุประสงค์นโยบาย โครงการ และวิธีการปฏิบัติงานเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การปฏิบัติตามแผน (Doing) เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการมอบหมายงาน การประสาน การเบิกจ่ายงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การควบคุมงานที่กำหนดไว้ในแผน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

4. การประเมินผลงาน (Checking) เป็นกระบวนการพิจารณาเพื่อตัดสินคุณค่าของผู้บริหารงานทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ซึ่งพิจารณาจากศักยภาพคุณลักษณะต่าง ๆ พฤติกรรม และผลการปฏิบัติงานที่ได้ว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด โดยอาศัยพื้นฐานของความเป็นระบบ ความมีมาตรฐานเดียวกัน และให้เป็นธรรมโดยทั่วกัน

5. การปรับปรุงและพัฒนา (Acting) เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงาน โดยประเมินจากการตรวจสอบการทำงานที่เป็นข้อบกพร่องให้เป็นไปตามมาตรฐาน

6. การรายงานผลงาน (Reporting) เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานและการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารการศึกษา การรายงานผลการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนางาน เพราะในการรายงานจะต้องระบุข้อมูลสำคัญ ๆ รวมถึงผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา

ศิริชัย โอมฤก (2557) ได้สรุป กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน มีดังนี้

1. การวางแผน คือ การกำหนดวิถีทางที่จะปฏิบัติไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามความต้องการ
2. การจัดองค์กร คือ ภาระหน้าที่ในการกำหนด จัดเตรียมและจัดความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของกิจกรรมต่าง ๆ
3. การควบคุม คือ การบังคับหรือการกำกับให้การทำงานต่าง ๆ เป็นไปตามแผน
4. การจัดคนเข้าทำงาน คือ การคัดเลือกและการบรรจุคนเข้าทำงานและธำรงรักษาคนงานที่มีประสิทธิภาพให้อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์กร
5. การอำนวยความสะดวก คือ การอำนวยความสะดวก รวมถึงการควบคุมงานการนิเทศตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน
6. การประสานงาน คือ ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
7. การประเมินผล คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติ และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ควรจะได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าตรงกับแผนหรือไม่

ปณิธิฤกษ์ เลิศล้ำ (2555) ได้สรุป กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียนมีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนเค้าโครงกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กองหรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization) นอกจากนี้

อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Span of Control) หรือพิจารณาในแง่ของหน่วยงาน เช่น หน่วยงานหลัก (Line) และหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) เป็นต้น

3. การจัดหาบุคลากรมาปฏิบัติงาน (Staffing) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดเอาไว้

4. การอำนวยการ (Directing) เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นต้น

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่น

6. การรายงาน (Reporting) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

7. การจัดงบประมาณ (Budgeting) เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผน กำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานกิจการนักเรียน

ในการบริหารกิจการนักเรียน ผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบและระมัดระวัง เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้นขั้นตอนในการทำงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหาร อันทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์หรือเทคนิควิธีให้รัดกุม และดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียนสัมฤทธิ์ผลได้ด้วยดีดังแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งผู้บริหารควรตระหนักและพิจารณาไว้เป็นแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียน ต่อไปนี้

Campbell and Ramseyer (1974) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักการบริหารไว้ 5 ประการ คือ

1. การตัดสินใจสั่งการ ผู้บริหารจะต้องพิจารณาวิเคราะห์เหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุด
2. การกำหนดแผนงานและโครงการ

3. การกระตุ้นและส่งเสริมการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. การประสานงานระหว่างบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. การประเมินผลงาน เป็นการติดตามผลและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายเพียงใดมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข

กำไลทอง จันทรไทยศรี (2553) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้งานกิจการนักเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาการ ด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมและสนองความต้องการของนักเรียน ผู้บริหารต้องมีบทบาท ดังนี้

1. ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานจัดกิจกรรมนักเรียน และสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและครูที่ปรึกษากิจกรรมได้
2. ต้องชี้แจงนโยบายให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายที่ถูกต้องในการจัดกิจกรรมนักเรียน
3. ต้องให้คำปรึกษาและเห็นชอบในแผนการดำเนินงานของกิจกรรมนักเรียนที่จะจัดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งแผนการดำเนินงานเกิดจากการมีส่วนร่วมระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่วางแผนกิจกรรมตลอดปีการศึกษา
4. ต้องสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการจัดหาอุปกรณ์เครื่องใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียน รวมทั้งวิธีการรักษาความปลอดภัยในการดำเนินกิจกรรมนักเรียน
5. ต้องสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน ไปฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในงานกิจกรรมที่ได้รับผิดชอบหรือความรู้พิเศษ เช่น ด้านดนตรี พลศึกษา เป็นต้น
6. ต้องมีการประสานกับผู้ปกครองนักเรียน อยู่เสมอ โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะความร่วมมือของผู้ปกครองจะทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้เป็นอย่างดี
7. ต้องกำกับดูแลให้บุคลากรทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนักเรียนปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยรายงานผลการปฏิบัติงานกิจกรรมในสถานศึกษาผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
8. ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา ห้องถิ่นและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญของชาติ
9. ต้องส่งเสริมการกีฬาในสถานศึกษา โดยการจัดแข่งขันกีฬาภายในและภายนอกสถานศึกษา และขอความร่วมมือ ครู นักเรียน เกี่ยวกับการกีฬา

10. ต้องนิเทศ ติดตามและวิจัยการดำเนินงานกิจกรรมของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การจัดกิจกรรมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานกิจการนักเรียน ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับครูให้เข้าใจในนโยบายของสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนชุมชนให้ตระหนักและเข้าใจในงานกิจการนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในงานกิจการนักเรียนโดยตรง กำหนดแผนงานกิจการนักเรียน จัดให้มีการอบรมหรือประชุมสัมมนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน อำนวยความสะดวกให้แก่ฝ่ายกิจการนักเรียนอย่างเต็มที่ และควบคุมการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายและโครงการที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งติดตามประเมินผลงานเป็นระยะ ๆ

ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน

ในการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารต้องทราบขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนให้ชัดเจน ได้มีนัยการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษากำหนดขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

กำไลทอง จันทรไทยศรี (2553) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนมี 3 งาน ดังนี้

1. กิจกรรมนอกหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมสหกรณ์นักเรียนกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมสถานักเรียน และการส่งเสริมประชาธิปไตย
2. การให้บริการนักเรียน ได้แก่ บริการอาหารกลางวันนักเรียนบริการห้องสมุด บริการรถรับ - ส่งนักเรียน บริการไปรษณีย์ - โทรศัพท์ บริการวิชาทหาร
3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ งานส่งเสริมสุขภาพนักเรียน งานสวัสดิการและทุนการศึกษา งานส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน การป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน การพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน

อรพิมพ์ ธงไชย (2553) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน มี 5 งาน ดังนี้

1. การบริการแนะแนว
2. การบริการห้องสมุด
3. กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ สถานักเรียน กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
4. งานวินัยและปกครองนักเรียน
5. งานบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน

นาวิ กรีธาทรัพย์ (2553) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน มี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน ได้แก่ การตรวจสุขภาพนักเรียน การติดตามผลนักเรียนที่เจ็บป่วย การป้องกันโรคติดต่อหรืออุบัติเหตุในโรงเรียน

2. ด้านงานแนะแนว

3. ด้านงานประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน ได้แก่ สถานนักเรียนกิจกรรมส่งเสริมและปกครองจริยธรรมนักเรียน กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี

กฤษฎณ์ จันทวงค์ (2553) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนมี 3 ด้าน ดังนี้

1. งานกิจกรรมนักเรียน
2. งานวินัยและปกครองนักเรียน
3. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนมี 2 งาน ดังนี้

1. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี - ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร สถานศึกษาให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และครบตามหลักสูตรของแต่ละกิจกรรม

2. กิจกรรมชุมนุม ชมรมสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ

โฉมฉาย กาศโอสถ (2554) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนว่า คืองานที่สถานศึกษาจัดให้มีในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

1. งานสวัสดิการนักเรียน คือ สวัสดิการต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาจัดบริการให้กับนักเรียน ประกอบด้วย การบริการสุขภาพ การบริการอาหารกลางวัน การจัดหาทุนการศึกษา การจัดสันหนนาการ และการบริการ ICT

2. งานดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดบริการให้กับนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การส่งต่อนักเรียน

3. งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดบริการให้กับนักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4. งานกิจกรรมเพิ่มเติม คือ กิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดบริการให้กับนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม กิจกรรมสถานนักเรียน กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนและกิจกรรมส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

ศิริชัย โอมฤก (2557) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานการบริหารงานกิจการนักเรียน มี 4 งาน ดังนี้

1. งานการให้สวัสดิการ ได้แก่ บริการแนะแนว บริการทุนการศึกษา บริการสุขภาพบริการอาหารในโรงเรียน บริการจดหมาย การไปรษณีย์และโทรศัพท์ การบริการรับส่งนักเรียน บริการความปลอดภัย บริการเสริมวิชาการบริการเรียนวิชาทหาร บริการร้านค้าในโรงเรียน บริการศิษย์เก่า

2. งานการควบคุม ได้แก่ งานรับเด็กเข้าเรียนและการจัดทำระเบียบนักเรียน การปกครองนักเรียน

3. งานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน การจัดองค์การนักเรียน

4. งานการสอน ได้แก่ การปฐมนิเทศนักเรียน การสอนซ่อมเสริมและการสอนพิเศษ

พิเศษ

เมฆิต กองเงิน (2554) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนมี 5 งาน ดังนี้

1. สถานนักเรียน

2. สหกรณ์โรงเรียน

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาด

4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนชุมนุมตามความสนใจ

5. กิจกรรมในห้องเรียน

ดวงแก้ว จันทรสุต (2554) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน มี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านงานปกครองและระเบียบวินัยนักเรียน

2. ด้านงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี - ยุวกาชาด

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

3. ด้านงานสวัสดิการ ได้แก่ แนะแนว ทุนการศึกษา และสหกรณ์โรงเรียน

วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์ ได้กล่าวถึง การบริหารงานกิจการนักเรียน มี 6 ด้าน

ประกอบด้วย

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน เป็นการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในการวางแผนงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน การทำแผนงานกิจการนักเรียน

2. การบริหารกิจการนักเรียน เป็นการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน การประสานงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่

เป็นอยู่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน การส่งต่อนักเรียน

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน เป็นการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิตมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

กัญญา บัวไสว (2558) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนจากคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 โดยทำการศึกษามาตรฐานการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียน มีด้วยกัน 11 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารกิจการนักเรียน 3) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) งานครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น 5) งานส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 7) งานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและโรคเอดส์ในสถานศึกษา 8) งานครูเวรประจำวัน 9) งานกิจการนักเรียน 10) งานสารวัตรนักเรียน 11) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

อาทิตยา เวชกรณ์ (2559) ได้สรุป ขอบข่ายในการบริหารกิจการนักเรียนมี 5 งาน ดังนี้

1. งานแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ การจัดหาแหล่งทุนและจัดสรรทุนการศึกษานักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ตลอดจนเป็น

กระบวนการที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถใช้ศักยภาพที่มีให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนนอกเหนือจากกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมทัศนศึกษา เป็นต้น

3. งานโครงการพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนซึ่งเป็นโครงการพิเศษเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และโครงการพิเศษเพื่อพัฒนานักเรียน

4. งานปกครอง หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานปกครองและระเบียบวินัย การกำหนดหน้าที่และผู้รับผิดชอบการประสานงานติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบดูแลความประพฤติของนักเรียน การติดตามพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และการประสานงานกับสภาวัดรณักเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน

5. งานสวัสดิการนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การประสานงานติดต่อประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดบริการยานพาหนะที่สะดวกและปลอดภัย การดูแลสุขภาพอนามัยของนักเรียนการดูแลให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน การจัดบริการน้ำดื่ม และอาหารที่สะอาดมีคุณภาพ

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560) ได้กำหนดขอบข่ายมาตรฐานการบริหารงานฝ่ายงานกิจการนักเรียน 6 ด้าน

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

ตาราง 1 สิ่งวิเคราะห์ขอข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน

ลำดับที่	ขอข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน	แหล่งอ้างอิง											ความถี่		
		กำไลทอง จันทรไทยศรี (2553)	อรพิมพ์ ธงไชย (2553)	นารี กริธาทรัพย์ (2553)	ภคิณี จันทร์วงศ์ (2553)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	โฉมฉาย ภาคไอสถ (2554)	ศิริชัย โอมภก (2557)	เมษิต กองเงิน (2554)	ดวงแก้ว จันทรสุต (2554)	วณิชย์ เอื้อนอมจิตต์กุล (2556)	กัญจนา บัวใส (2558)		อาทิตย์า เวชกรณ (2559)	สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560)
1	กิจกรรมนอกหลักสูตร	✓				✓	✓				✓				4
2	การให้บริการนักเรียน	✓			✓										2
3	การบริการแนะแนว		✓	✓			✓						✓		4
4	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ งานส่งเสริมสุขภาพนักเรียน งานสวัสดิการ และทุนการศึกษา งานส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน การป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน	✓					✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	8

ลำดับที่	ขอบข่ายการ บริหารงาน กิจการนักเรียน	แหล่งอ้างอิง											รวม		
		ก้าไลทอง จันทบุรี (2553)	อรพิมพ์ ธงไชย (2553)	นารี กริธาทรัพย์ (2553)	กฤษณ์ จันทะวงศ์ (2553)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	โคมฉาย ภาคโอสถ (2554)	ศิริชัย โอมฤก (2557)	เมษิต กองเงิน (2554)	ดวงแก้ว จันทรสุต (2554)	วณิชย์ เอ็นโอมจิตต์กุล (2556)	กัญญา บัวใส (2558)		อาทิทยา เวชกรณ์ (2559)	สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560)
5	การบริการ ห้องสมุด		✓												1
6	กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ สภา นักเรียน กิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์		✓		✓			✓	✓				✓		5
7	งานวินัยและ ปกครองนักเรียน		✓		✓					✓	✓	✓			5
8	งานบริการ สุขภาพอนามัย นักเรียน		✓	✓			✓								3
9	กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี – ยุว กาชาด					✓			✓						2
10	งานโครงการ พิเศษ							✓				✓			2
11	การประเมินผล การดำเนินงาน กิจการนักเรียน										✓		✓		2

ลำดับที่	ขอบข่ายการ บริหารงาน กิจการนักเรียน	แหล่งอ้างอิง											ความถี่			
		ก้าไลทอง จันทรไทยศรี (2553)	อรพิมพ์ ธงไชย (2553)	นาวิ กิรัชทรัพย์ (2553)	กฤษณ์ จันทะวงศ์ (2553)	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	โคมฉาย ภาคโอสถ (2554)	ศิริชัย โอมฤก (2557)	เมษิต กองเงิน (2554)	ดวงแก้ว จันทรสุต (2554)	วณิชย์ เอ็นโอมจิตต์กุล (2556)	กัญญา บัวใส (2558)		อาทิตยา เวชกรณ์ (2559)	สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560)	
	พัฒนาให้นักเรียน มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม															

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียน มีความแตกต่างกันไปตามภาระของงานขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละหน่วยงานซึ่งจากการสังเคราะห์ พบว่าขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนในการวิจัยในครั้งนี้ใช้ ใช้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียนที่มีระดับความถี่ตั้งแต่ระดับ 4 ขึ้นไป โดยแต่ละข้อต้องเป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงานจากสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560) และกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียนในการวิจัย จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดทำระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน จัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย ประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารกิจการนักเรียน วางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานกิจการนักเรียน การติดตาม สรุป ประเมินผล และรายงานการดำเนินงาน

2. การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติปฏิบัติงาน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษาของฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนา กำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา ประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงาน

ผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวันและเวลาที่กำหนด จัดประชุมคณะกรรมการบริหารเพื่อรับทราบ ปัญหาจากการดำเนินงานภายในฝ่ายกิจการนักเรียน

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ เกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีความสามารถในด้านวิชาการ และด้านกิจกรรม จัดค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทุกระดับชั้น ปลูกฝัง สร้าง จิตสำนึก ดูแลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่การพัฒนา และดูแลบริเวณโรงเรียนเรื่องความ สะอาด จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม/ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบ

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการ ติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็น ระบบบันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานเสนอตามลำดับสายงาน ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การการคัดกรองนักเรียน การ ส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการการส่งต่อ มีส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตาม ผลการช่วยเหลือนั้น สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหาร สถานศึกษา

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ เกี่ยวกับการจัดทำคู่มือและเอกสาร เผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยโรงเรียน และมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน ส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนให้อยู่ในขอบข่ายที่ เหมาะสมและไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมและเข้าร่วม กิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และความเป็นไทย เพื่อแสดงออกในด้าน ประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน

6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับ การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปี ผู้มีส่วน ร่วมเกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสีย ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลกิจกรรม มีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ผลที่ได้จาก การประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวงจรเดมมิง (PDCA)

การบริหารงานด้วยวงจรควบคุมคุณภาพ (PDCA) ในปัจจุบันคุณภาพเป็นเรื่องของความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ความหมายของคุณภาพจึงมุ่งให้ลูกค้าพึงพอใจหรือตรงตามความต้องการของลูกค้า ทางการศึกษา ลูกค้า หมายถึง ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมวิชาการ, 2544) การบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพงาน PDCA จัดเป็นกิจกรรมปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ที่ได้กล่าวถึง วงจรคุณภาพงาน PDCA โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ความหมายของวงจรควบคุมคุณภาพ

นรินทร์ เนาวประทีป (2540) ได้ให้ความหมายการควบคุมคุณภาพ หมายถึง กระบวนการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดมาตรฐานไว้รวมทั้งคอยติดตามแก้ไขไม่ให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมามีข้อบกพร่องและเสียหาย

วรภัทร ภูเจริญ (2541) ได้ให้ความหมายการควบคุมคุณภาพ หมายถึง ระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพเป็นที่รู้จักแพร่หลายระบบหนึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (do) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Action) การใช้วงจรคุณภาพ ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนไปไม่มีหยุดหย่อน

วีรพงษ์ เณลิมจิระรัตน์ (2541) ได้ให้ความหมายการควบคุมคุณภาพ คือ เทคนิคในเชิงระดับปฏิบัติการและกิจกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ที่จัดทำหรือนำมาใช้เพื่อเป็นการบรรลุข้อกำหนดทางด้านคุณภาพ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า วงจรควบคุมคุณภาพ หมายถึง กระบวนการบริหารงานหรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนด

หลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA)

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิงปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

Deming in Mycoted (2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2550) กล่าวถึง วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำแผนไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) กล่าวคือ จะเริ่มจากการวางแผนการนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่งและทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นการกระทำตามวงจรคุณภาพ จึงเท่ากับการสร้างคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้นโดยจุดเริ่มต้นของวงจรคุณภาพอยู่ที่การพยายามตอบคำถามให้ได้ว่าทำอย่างไรจึงจะดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของวงจรคุณภาพนั้น ต้องถือว่าการวางแผนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การวางแผนจะเป็นเรื่องที่ทำให้กิจกรรมอื่น ๆ ที่ตามมาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะถ้าแผนการไม่เหมาะสมแล้ว จะมีผลทำให้กิจกรรมอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นใน

แผนการนั้น ๆ มีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เป็นด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ควรจะต้องมีการประเมินใน 2 ประการ คือ มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ หรือตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่ การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการหรือความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เราจำเป็นต้องหาว่าสาเหตุมาจากประการไหน ทั้งนี้ เนื่องจากการนำไปปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ถ้าความล้มเหลวมาจากแผนการที่จัดทำขึ้นไม่เหมาะสม อาจเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่
2. เลือกเทคนิคที่ใช้ผิดเนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ใน

ขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ

3. ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด
4. ประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1. ขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง
2. การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ
3. การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ
4. ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ
5. ประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้น ได้โดยการกำจัดสาเหตุ และขั้นตอนที่สำคัญ ก็คือ การทบทวนแผนการที่ต้องมีการชี้แจงถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปี และมีการทบทวนทุกปี เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความเชื่อถือได้และเหมาะสม การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร จะทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เมื่อปัญหาเดิมหมดไปเราก็สามารถแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ด้วย วงจรคุณภาพต่อไป

Melnyk & Denzler (อ้างถึงในเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2557)) กล่าวถึง แนวคิดของ เดมมิ่งว่า ผู้บริหารระดับสูงต้องมีบทบาทหลายด้าน และการจัดการคุณภาพที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) หมายถึง วางแผนโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรืออาจเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่ นอกนั้นอาจทดสอบเพื่อเป็นการนำร่องก่อนก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทำ (Do) หรือลงมือทำ หมายถึงลงมือเอาแผนไปทำ ซึ่งอาจทำในขอบข่ายเล็ก ๆ เพื่อทดลองดูก่อน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง การตรวจสอบ หรือสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทางใด

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไข (Act) หรือลงมือแก้ไข (corrective action) หมายถึง หลังจากที่ได้ศึกษาผลลัพธ์ดูแล้ว อาจไม่เป็นไปตามที่ต้องการหรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่จำเป็น หลังจากนั้นสรุปเป็นบทเรียนและพยากรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ต่อไป

การทำตามวงจรคุณภาพต้องทำซ้ำไปเรื่อย ๆ เพื่อสรุปเป็นบทเรียนอยู่ตลอด ยิ่งกว่านั้น ต้องเข้าใจดีว่าการจัดการคุณภาพไม่ใช่สงครามที่ผู้บริหารจะรบชนะด้วยตัวคนเดียว การจัดการคุณภาพจะประสบความสำเร็จได้ ต้องเป็นการกระทำทั่วทั้งองค์กร เพราะการจัดการคุณภาพเป็นปรัชญาสำหรับองค์กรและคนทุกคนในนั้น

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ และคณะ (2554) กล่าวถึง จุดหมายที่แท้ของวงจรคุณภาพ (PDCA) ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้นมีใช้เพียงแค่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีการวางแผน PDCA ที่มีวนได้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง (realistic)
2. สามารถเข้าใจได้ (understandable)
3. สามารถวัดได้ (measurable)
4. สามารถปฏิบัติได้ (behavioral)

5. สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ (achievable)

วางแผนที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาให้ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้อง

แม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ

1. การวางแผนกำหนดการ

- 1.1 การแยกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ
- 1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
- 1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2. การจัดการแบบแมทริกซ์ การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

- 3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ
- 3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม
- 3.3 พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. การทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวน และคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงานจะเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว

- 4.1 รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์
- 4.2 รายงานแบบอย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

2. ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

ในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

1. การย้านโยบาย
2. การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน
3. การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

วงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ เรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นอย่างดีก็คือกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรกิจกรรมบริหาร ในปัจจุบันทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนัยบร้อย พันหรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแกนร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกันนั่นคือ วงจรคุณภาพ (PDCA) (ถวัลย์ มาศจรัส, 2550) ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าจากหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงการนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่า การจัดการศึกษา ไม่ว่าจะในระบบใหญ่ของประเทศ หรือในระดับย่อยลงมา คุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้นได้ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนดความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครอบคลุมตามความคาดหวังของหลักสูตรแต่ละระดับ การศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม ซึ่งการดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าวเป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกจึงเรียกได้ว่า การบริหารระบบคุณภาพ

การบริหารระบบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอมาโดยอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กรโดยทั่วไป เช่น แนวคิดการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

- ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)
- ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D)
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด เป็นเหมือนวงจร

จำรัส นงมาก (2550) กล่าวถึง การนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในสถานศึกษา ด้านประกันคุณภาพในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P)

การวางแผนหรือการจัดทำแผนเป็นการเตรียมการอย่างฉลาดรอบคอบในการปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เกี่ยวข้องกับงาน และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็กมากน้อยแค่ไหน ต้องอาศัยการวางแผนหรือการเตรียมการเพื่ออนาคต เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวางแผนปฏิบัติงานจึงเป็นการกำหนดรายละเอียด เพื่อการทำงานในอนาคตของสถานศึกษาโดยรวม และระบบการวางแผนในการทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

1.1 การทำงานมีจุดหมายเพราะได้เตรียมการแก้ปัญหาล่วงหน้าไว้แล้ว

1.2 สามารถตรวจวัดความสำเร็จและประเมินผลการดำเนินงานได้เป็นระยะ ๆ

และหากพบปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถปรับแก้ได้ทันท่วงที

1.3 ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า

1.4 ทำให้เกิดการประสานงานภายในหน่วยงาน

1.5 ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ และทำให้เกิดการกระจายอำนาจรับผิดชอบ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do-D)

การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคน ตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติภารกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนเอง ที่ต่างก็มุ่งเพื่อพัฒนาให้ได้อยู่ตลอดเวลาฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกรวมทั้งการกำกับ ติดตามเพื่อให้บุคลากรฝ่ายปฏิบัติ ทั้งที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัวหรืองานเป็นกลุ่ม ได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน หากจำเป็นต้องมีผู้นิเทศแนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้นก็เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยสอดส่องดูแลและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา จุดบกพร่องของการดำเนินงานของสถานศึกษาในขั้นตอนนี้คือ เมื่อได้มีการวางแผนการดำเนินงานไว้แล้ว ไม่ว่าจะไปในรูปของแผน แผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดเป็นรูปเล่มสวยหรูแต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังจึงสมกับที่ได้ทุ่มเทพยายามอย่างมากมา เพื่อการนี้บางแห่งวางแผนไว้อย่าง แต่ปฏิบัติจริงเป็นอีกอย่าง หรือบางแห่งมีการนำไปใช้เหมือนกัน แต่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำขาดการกำกับติดตาม หรือประสานงานการทำงานให้ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในการปฏิบัติตามแผน

ถ้าเป็นสถานศึกษาที่มีปริมาณงานมาก มีบุคลากรมากจำเป็นจะต้องมีระบบงานที่ตรวจสอบได้ว่าใน
 หนึ่งเวลาหนึ่ง ๆ ใครกำลังทำโครงการอะไรอยู่และในขณะเดียวกันจะต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือ
 แนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานในเรื่องไหน ขั้นตอนใดยัง
 ล่าช้าหรือทำไมถึงต้องก็สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้
 ทันทีทันที

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C)

การตรวจสอบและประเมินผล เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติในกระบวนการ
 ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์
 และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใดเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือ
 ปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากร
 ที่มีอยู่ในหน่วยงาน การตรวจสอบและประเมินผลเป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง
 พัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้ดีขึ้น
 ต่อไปก็คงไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลาแต่ในวัฏจักรของการทำงานเราต้องการ
 ปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้งานดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็น
 ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมี
 กิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

3.1 การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วใน
 การปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เรารู้งานนั้นมี
 วัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามที่วางแผนไว้ในการระบุ
 ความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่จะทำการตรวจสอบ

3.2 การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ
 ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการ
 ตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์การใช้แบบสอบถาม การทดสอบเป็นลายลักษณ์
 อักษรการดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3.3 การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี
 มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์
 (Criteria) ก็คือ หลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไป การประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่า
 สภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมิน
 เรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างของการประเมิน คือเกณฑ์และผลจากการตรวจวัด
 ถ้าองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

3.4 การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผล

การประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดีมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้นให้ยากขึ้นถ้าผลการประเมินยังไม่ดียังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน เพิ่มอุปกรณ์หรือแนะนำวิธีปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมิน จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)

การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบ และประเมินในขั้นตอนก่อนหน้า ถ้าผลการประเมินพบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็ต้องเร่งรัดปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จแต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติจึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่ทำมาแล้วประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี ที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้คือไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานจากผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานพบข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วแต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม ผู้อำนวยการที่พอจะผลักดัน ให้มีการปรับปรุงแก้ไขก็ไม่เห็นความสำคัญของข้อเท็จจริงที่ได้จากการประเมิน หรือเมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาก็มีการกำหนดงานใหม่บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคยปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานให้เกิดความต่อเนื่องจึงไม่ประสบผลสำเร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยรายละเอียดการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากรและดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินงานตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา และจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา

แนวคิดการพัฒนา ในที่นี้หมายถึงแนวทางในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบันไปจนถึงระดับสังคมจากลักษณะที่สังคมเคยเป็นอยู่ให้ก้าวไปสู่การเป็นสังคมตามแบบอย่างที่เราควรจะเป็น หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอาจเรียกว่า สังคมที่ได้รับการพัฒนานั้นเองคำว่า พัฒนาถูกกำหนดขึ้นโดยนักวิชาการด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาต่างมีรากฐานพัฒนาการทางความคิดที่แตกต่างกันด้านความเชื่อ พื้นฐานของนักคิดแต่ละยุคสมัยและความเหมาะสมของสถานการณ์ ภายใต้บริบทการพัฒนาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีความทันสมัย ทฤษฎีการพัฒนาแบบพึ่งพาและทฤษฎีทางเลือกอื่น ๆ ได้แก่ ทฤษฎีการพัฒนาที่เน้นความต้องการชนพื้นฐาน และทฤษฎีการพัฒนาแบบยั่งยืน

ความหมายของการพัฒนา

เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอต่อไปนี้

วีรัช วิรัชนิภาวรรณ (2532) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีสองส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งจะต้องมีทิศทางที่ดีขึ้นเท่านั้น

ปกรณ์ ปรียากร (2538) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่

สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2538) ความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาไทย หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่าพัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น

สนธยา พลศรี (2547) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเพิ่มศักยภาพที่จะมีอิทธิพลต่ออนาคตทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีสองส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพและสิ่งแวดล้อม

แนวคิดทฤษฎีของการพัฒนา

1. ทฤษฎีความทันสมัย

แนวทางการพัฒนาโดยอาศัยทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory) นับว่าได้รับความนิยมอย่างสูงในประเทศตะวันตกในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง เนื่องจากเมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ แล้วเห็นว่า ประเทศแถบยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งพัฒนาแล้วได้ใช้แนวทางในการพัฒนาฟื้นฟูประเทศของตนเป็นผลสำเร็จ ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาตามแบบจำลองดังกล่าวจึงได้แพร่กระจายได้รับการนำไปใช้ เป็นกระแสหลักในการพัฒนาประเทศด้อยพัฒนาต่าง ๆ ผลงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ส่วนใหญ่เน้นการนำเอาแบบจำลองความทันสมัยเป็นองค์ความรู้สำคัญในการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศ

แนวคิดการพัฒนาตามแบบจำลองความทันสมัยนี้ เน้นการพัฒนาที่ต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กันในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและระบบการเมือง กล่าวคือ

ด้านเศรษฐกิจ

จะเน้นที่การพัฒนาประเทศให้กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม ส่งเสริมการลงทุน สนับสนุนด้านการสร้างความพร้อมในเรื่องสาธารณูปโภคและกิจกรรมเพื่อการผลิต ในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเชื่อว่าการสะสมทุนจะทำให้เกิดการลงทุนสูงขึ้น การยกระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศและผลักดันให้เกิดการเติบโตทาง

เศรษฐกิจ (growth) จะส่งผลดีให้ประเทศชาติสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่ภาวะประเทศที่มั่นคงได้ต่อไป

นักเศรษฐศาสตร์ชื่อ รอสโทว์ (Walt W. Rostow : 1960) ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดการพัฒนา โดยการอธิบายให้เห็นวิวัฒนาการของสังคมตามลำดับขั้นของความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยการวิเคราะห์ในแง่ประวัติศาสตร์และทฤษฎีทางเศรษฐกิจเป็นกรอบความคิด เขาเสนอว่าประเทศต่าง ๆ ต้องผ่านขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงของสังคม 5 ขั้นตอน กล่าวคือ (วิภาวี พิจิตบันดาล, 2548)

ขั้นแรก เรียกว่าสังคมโบราณ (The traditional society) ลักษณะการดำรงของผู้คนมี ลักษณะเป็นสังคมดั้งเดิม กล่าวคือ ความเป็นอยู่มีลักษณะการพึ่งพาผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นผลผลิตที่พึ่งพาสภาพธรรมชาติความเป็นอยู่ของผู้คนอาศัยแรงงานในครัวเรือน การซื้อขายแลกเปลี่ยนมีอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ในสังคมโบราณชีวิตความเป็นอยู่มีความผันผวนขึ้นอยู่กับ สภาพความแปรปรวนทางธรรมชาติโรคระบาดและการสงครามที่มีอย่างต่อเนื่อง ชีวิตของผู้คนจึงเชื่อในเรื่องชะตาเป็นสำคัญ ผู้ที่มีอำนาจการปกครองมักเป็นเจ้าของที่ดิน และมีอิทธิพลในการกำหนดภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

ขั้นที่สอง เรียกว่าการเตรียมเพื่อทะยานขึ้น (The pre-conditions for take-off society) ลักษณะของเศรษฐกิจในสังคมที่อยู่ในขั้นตอนนี้จะพบว่า ประชาชนเริ่มตระหนักในความต้องการของตนเองที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตไปสู่ชีวิตที่เชื่อว่าดีกว่า เริ่มมีการเตรียมการเพื่อให้สังคมมีการพัฒนา การขยายตัวด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เกิดการผลิตผลผลิตทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว มีการขยายตัวด้านการศึกษา ในสังคมเกิดนักคิดและกลุ่มผู้อุทิศตัวในสังคมที่พยายามผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในประเทศ

ขั้นที่สาม เรียกว่าการทะยานขึ้น (Take-off) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนา ในระยะต่อไปและในบางประเทศขั้นตอนนี้ นับเป็นขั้นตอนที่กินเวลามากที่สุด คุณลักษณะ สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าสังคมได้ก้าวเข้าสู่ขั้นตอนนี้คือการพิจารณาจากการลงทุนและการออมของชาติ ซึ่งจะเพิ่มจากร้อยละ 5 ไปสู่ร้อยละ 10 หรือมากกว่า อันเป็นผลจากความก้าวหน้าด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจภาคที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ นับเป็นส่วนสร้างรายได้สำคัญให้กับประเทศ ตามแนวคิดของรอสโทว์แล้ว การค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเร่งให้อัตราการเติบโตให้กับประเทศกำลังพัฒนา แต่ไม่มีผลมากนักสำหรับประเทศด้อยพัฒนา ในเวลานี้จะเกิดสถาบันทางการเมืองและสังคมเพื่อสนับสนุนและรองรับการขยายตัวของธุรกิจภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการผลิตอย่างมาก

ขั้นที่สี่ เรียกว่าการเร่งรัดเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจที่เติบโตเต็มที่ (The drive to maturity stage) ในขั้นตอนนี้ระบบเศรษฐกิจจะประสบความสำเร็จมีการนำความรู้ทางวิชาการและ

เทคโนโลยี เครื่องจักรกลต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตและการบริการต่าง ๆ มีการผลิตสินค้าทดแทนสินค้าที่เคยนำเข้า นอกจากนั้นความสามารถในการผลิตที่สูงขึ้นทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่า อัตราการเติบโตของประชากร

ขั้นที่ห้า การบริโภคขนานใหญ่หรือนักเศรษฐศาสตร์บางท่านเรียกขั้นนี้ว่าขั้นอุดมโภคา (The mass-consumption society) ในขั้นตอนนี้การผลิตมุ่งเน้นที่สินค้าและบริการประเภทคงทนและ ถาวร (durable consumers' goods) เป็นต้นว่า รถยนต์ วิทยุ โทรทัศน์ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ เช่นเครื่องซักผ้า, เครื่องดูดฝุ่น, เครื่องปรับอากาศ

แนวคิดนี้ได้รับการตอบสนองนำไปใช้เป็นกรอบในกระบวนการสร้างความทันสมัยให้เกิดขึ้นกับประเทศด้อยพัฒนาต่าง ๆ และในประเทศไทยเราก็รับเอาการสร้างความคิดเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายของการพัฒนานับตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกในปี 2504

ด้านสังคม

แนวคิดการพัฒนาตามแบบจำลองความทันสมัยจะแบ่งแยกสังคมออกเป็นสองประเภท คือสังคมดั้งเดิม (tradition societies) และสังคมทันสมัย (modernized societies) หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือสังคมประเทศด้อยพัฒนา (underdeveloped societies) กับสังคมประเทศพัฒนาแล้ว (developed societies) นั่นเอง การพัฒนาคือการเปลี่ยนแปลงจากสังคมดั้งเดิมไปสู่สังคมทันสมัย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องอาศัยการเปลี่ยนค่านิยม ความคาดหวังในชีวิตของผู้คนในสังคมให้เป็นไปตามแบบสังคมสมัยใหม่

เลินเนอร์ (Lerner. 1958) นักสังคมวิทยาผู้สนใจศึกษาในกระบวนการสร้างความทันสมัย เสนอว่าบุคลิกภาพและกระบวนการคิดของคนในสังคมที่สำคัญที่เอื้อต่อการเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัยมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (empathy) เลินเนอร์ อธิบายความหมายว่า คนแต่ละคนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ตามลักษณะการรับรู้ทางสังคมของตน สำหรับสังคมทันสมัยสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมจำเป็นต้องมีคุณลักษณะความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรานั้นเอง คือความเข้าใจผู้อื่น ความสามารถที่จะรับรู้เหตุการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ราวกับที่ผู้อื่นคิด

การเคลื่อนไหว (mobility) สำหรับความคิดของเลินเนอร์ mobility นี้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการย้ายถิ่นหรือการเปลี่ยนแปลงทางลักษณะภูมิศาสตร์ แต่หมายถึงภาวะทางจิตใจตลอดจนบุคลิกภาพที่กระตือรือร้น การเปิดกว้างยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ยึดติดกับบทบาท หน้าที่ หรือสถานภาพเดิมของตนเอง ความสามารถในการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นปัจจัยสำคัญของสมาชิกในสังคมที่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมทันสมัย

การมีส่วนร่วมอย่างสูง (high participation) สำหรับความคิดของเลนเนอร์การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งความทันสมัยจำเป็นต้องอาศัยสมาชิกในสังคมซึ่งมีลักษณะการไม่วางเฉยหรือเป็นผู้ถูกกระทำ (passive) คือการยอมให้ผู้อื่นมามีอิทธิพลต่อความคิดซึ่งนำไปทำตามในเรื่องต่างๆ แต่ต้องการสมาชิกในสังคมที่มีลักษณะเป็นผู้กระทำ (active) มีส่วนร่วมและมีอิสระในการตัดสินใจด้วยมุมมองของตนเอง

ด้านการเมือง

แนวคิดด้านการเมืองตามทฤษฎีความทันสมัยที่มีอิทธิพลอย่างสูงได้แก่แนวคิดและงานเขียนของ อัลมอนต์ (Gabrial A.Almond) และ เพาเวลล์ (C.B. Powell) ในปีค.ศ.1965 ทั้งสองระบุว่าการพัฒนาทางการเมืองที่จะนำไปสู่ความทันสมัยเน้นที่เกณฑ์สำคัญ 3 ประการ คือ มีการแยกแยะโครงสร้างต่าง ๆ ทางสังคม (structural differentiation) การมีระบบย่อยที่มีอิสระ (subsystem autonomy) และมีการรวมกลุ่มคนวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (cultural secularization) ดังนั้นลักษณะการเมืองที่เหมาะสมกับการผลักดันประเทศเข้าสู่ภาวะความทันสมัยคือ การปกครองอย่างมีเหตุผล เปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นต่างๆ ใน สังคม

ข้อจำกัดทางทฤษฎี

แนวคิดการพัฒนาตามแบบจำลองความทันสมัยนี้ นับว่ามีอิทธิพลอย่างสูงต่อการนำมาใช้ เป็นกระแสหลักในการพัฒนาประเทศหลายประเทศ อย่างไรก็ตามในช่วงปลายปีค.ศ.1960 แนวคิดนี้เริ่มหมดความน่าสนใจ และเผชิญกับการวิพากษ์อย่างหนักในราวกลางปีค.ศ.1970 ที่แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีนี้มีจุดอ่อนสำคัญดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีซึ่งให้ข้อเสนอโดยแยกสังคมออกเป็นสองประเภทที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง คือสังคมดั้งเดิมและสังคมทันสมัยซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นทวีภาคมีทั้งภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

ประการที่สอง ทฤษฎีความทันสมัยให้ความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นดัชนีที่สำคัญ ที่จะพัฒนาผู้คนไปสู่สังคมทันสมัย นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าความคิด ความเชื่อ และวิถี ชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนา ดังนั้นประเทศที่ทันสมัยคือประเทศที่มีเศรษฐกิจ ที่เติบโตและละทิ้งความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม แต่มีงานวิจัยตลอดจนแนวปฏิบัติที่ปรากฏให้เห็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่เกี่ยวข้องหรือเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือความเชื่อในลักษณะสังคมดั้งเดิมที่มีอยู่ไปสู่แนวคิด ความเชื่อดังที่ประเทศในสังคมทันสมัยให้ความสำคัญ เช่น การพัฒนาประเทศญี่ปุ่น หรือประเทศเกาหลีใต้

ประการที่สาม ทฤษฎีเกิดขึ้นจากการศึกษาในลักษณะการเปรียบเทียบและให้ความสนใจ แต่ปัจจัยภายในที่มีความแตกต่างกันของประเทศพัฒนาแล้วและประเทศด้อยพัฒนา เพื่อหา

คุณลักษณะที่แตกต่างของสังคมทั้งสองประเภท โดยมีได้มีการอธิบายในส่วนของกระบวนการ หรือวิธีการที่จะพัฒนาสังคมไปสู่จุดหมายแต่อย่างใด

ประการที่สี่ ทฤษฎีนี้ละเลยที่จะพิจารณาหรือกล่าวถึงในเรื่องกำลังอำนาจ ชนชั้นทาง สังคมและความแตกต่างของสังคม ที่มีลักษณะหลากหลาย ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีความสำคัญยิ่ง ปัญหาของประเทศโลกที่สามที่เผชิญมีความซับซ้อนและถูกรอบงำโดยระบอบเศรษฐกิจโลกที่กำหนดโดยประเทศอุตสาหกรรมที่ร่ำรวยบางประเทศ หาใช่ความด้อยพัฒนาที่เกิดจากปัจจัยภายในของประเทศ นั้น ๆ

ทฤษฎีความทันสมัยเป็นทฤษฎีซึ่งให้ข้อเสนอโดยแยกสังคมออกเป็นสองประเภทที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง คือ สังคมดั้งเดิมและสังคมทันสมัย โดยให้ความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นต้นที่สำคัญ ที่จะพัฒนาผู้คนไปสู่สังคมทันสมัย นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นว่าความคิด ความเชื่อและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนา ดังนั้นประเทศที่ทันสมัยคือประเทศที่มีเศรษฐกิจที่เติบโตและละทิ้งความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

2. ทฤษฎีการพัฒนาแบบพึ่งพา

ในเวลาเดียวกันนักกลุ่มประเทศยุโรปและอเมริกาได้มีการใช้แนวคิดการพัฒนาในด้านการสร้างความทันสมัย เป็นกระแสหลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศและได้รับความสำเร็จเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางนั้น นักวิชาการกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา กลับมีแนวคิดคัดค้านการพัฒนาด้วยการสร้างภาวะความทันสมัยดังกล่าว ทั้งนี้เป็น ผลจากความล้มเหลวและวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้เผชิญนั่นเอง ความล้มเหลวที่เกิดในประเทศบราซิล อาร์เจนตินา และหลายประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกานับเป็นปรากฏการณ์สำคัญ อันเป็นที่มาของการเสนอทฤษฎีการพึ่งพา (dependency theory) ในเวลาต่อมา แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาแล้วไม่น่าจะมีความเหมาะสมและ ใช้ได้กับประเทศด้อยพัฒนา ทั้งนี้เพราะผลของการพัฒนาที่เกิดจากแนวคิดของการพัฒนากระแสหลัก เช่น แนวคิดหลักขั้นตอนการเติบโตทางเศรษฐกิจของรอสโทว์ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ความเติบโตที่เกิดขึ้นกับประเทศด้อยพัฒนาส่วนใหญ่มีน้อยมาก ยิ่งกว่านั้นความเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความร่ำรวยกับคนเพียงบางกลุ่ม เกิดปัญหาตามมาทั้งด้านปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทำให้ประเทศด้อยพัฒนา กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมโลกอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง

ซานโทส (T. Dos Santos) (อ้างถึงใน บั้วพันธ์ พรหมพักพิง. 2549) นักวิชาการซึ่งมีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีการพึ่งพา กล่าวว่า สาเหตุที่แท้จริงของความด้อยพัฒนาหรือการด้อยพึ่งพาในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกานั้น มิได้เกิดจากเพียงแค่ความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศศูนย์กลางและประเทศบริวาร แต่เกิดจาก

การที่โครงสร้างภายในของประเทศเหล่านี้ถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ต้องพึ่งพากัน ในทางเศรษฐกิจโลก การพึ่งพาเป็นสถานการณ์เงื่อนไข เมื่อเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศหนึ่งจะเติบโตหรือไม่ต้องขึ้นกับการขยายตัวและการพัฒนาผ่านระบบการค้าหรือระบบเศรษฐกิจโลกของประเทศผู้ที่มีอิทธิพลอื่น ๆ

แนวทางการแก้ปัญหาความด้อยพัฒนาตามความคิด มีเพียงทางเลือกเดียวคือ การหยุดความสัมพันธ์เชิงพึ่งพากับประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศผู้มั่งคั่งต่อการกำหนดชะตากรรมของประเทศด้อยพัฒนานั้น ๆ เสียนั่นเอง

ข้อจำกัดของทฤษฎี

แม้ว่าแนวคิดทฤษฎีการพึ่งพาจะได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา ในขณะนั้นอย่างมาก ขณะเดียวกันก็มีผลงานที่มองเห็นจุดอ่อนของทฤษฎีในประเทศต่าง ๆ เช่นกัน กล่าวคือ

ประการแรก แนวคิดของคำว่าพึ่งพายังเป็นแนวคิดที่คลุมเครือสำหรับการจัดแยก ระดับประเทศในโลกที่สามว่าประเทศใดบ้างพึ่งพาประเทศศูนย์กลาง การวัดระดับการพึ่งพาจาก เงินลงทุนที่ไหลเข้ามาลงทุน เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนกลับไปยังประเทศผู้ลงทุน ไม่น่าจะใช้เป็น ดัชนีชี้วัดระดับการพึ่งพาได้ดีเพราะมิได้คำนึงถึงประโยชน์ด้านอื่น ๆ ที่ประเทศนั้น ๆ ได้รับการลงทุน นั้น ๆ

ประการที่สอง เป็นการมองด้านเดียวว่าประเทศศูนย์กลางจะได้ประโยชน์มากแต่เพียงฝ่ายเดียว ทั้งที่ในทางกลับกันประเทศที่พึ่งพาต่างได้รับผลในด้านการพัฒนาภายใต้การพึ่งพานั้น ความเจริญเติบโตที่เกิดจากการพึ่งพาบรรษัทข้ามชาติต่าง ๆ ได้เปิดโอกาสให้เกิดความก้าวหน้าทาง วิชาการ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และส่งประโยชน์ต่อชนชั้นแรงงานในประเทศได้การนำประเทศเข้าสู่ ระบบทุนนิยมโลก ย่อมส่งผลให้แต่ละประเทศต่างสามารถแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน หากมี นโยบายรัฐที่เหมาะสมที่จะคุ้มครองปกป้องประโยชน์ให้กับประเทศของตน

ทฤษฎีการพัฒนาแบบพึ่งพา เชื่อว่าแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ พัฒนาแล้วไม่น่าจะมีความเหมาะสมและใช้ได้ดีกับประเทศด้อยพัฒนา ทั้งนี้เพราะผลของการพัฒนาที่ เกิดจากแนวคิดของการพัฒนากระแสหลัก เช่น แนวคิดหลักขั้นตอนการเติบโตทางเศรษฐกิจของ รอสโทว์ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ความเติบโตที่เกิดขึ้นกับประเทศด้อยพัฒนา ส่วนใหญ่มีน้อยมาก ยิ่งกว่านั้นความเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้เกิดความร่ำรวยกับคนเพียงบางกลุ่ม เกิดปัญหาตามมาทั้ง ด้านปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทำให้ประเทศด้อยพัฒนา กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ทุนนิยมโลกอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง

3. ทฤษฎีการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

(Redistribution with Growth)

เป็นแนวคิดสำหรับประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศล้าหลัง ที่มุ่งให้กลุ่มประชากรที่เสียเปรียบในทางเศรษฐกิจ ได้รับผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมแต่อย่างใด แนวคิดนี้เริ่มมาจากการตั้งคำถามต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและรุดหน้าแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อนนั้น ใครคือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง บุคคลเหล่านั้น จำกัได้อยู่เฉพาะกลุ่มที่ควบคุมทรัพยากรทางเศรษฐกิจและมีอำนาจทางการเมืองเท่านั้นหรือไม่ ทั้งนี้ในระยะแรกของการพัฒนาประเทศนั้นเป็นที่เข้าใจและยอมรับได้ว่าจะมีการกระจุกตัวของรายได้ กล่าวคือ การลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศจะเป็นไปอย่างเป็นกระจุกตัว ด้วยการทุ่มเทไปในภาคเศรษฐกิจที่ทันสมัย ซึ่งมีขนาดเล็ก และผลิตสินค้าขั้นปฐมและอุตสาหกรรมรายได้ที่เกิดขึ้นจึงกระจุกตัวอยู่ในภาคดังกล่าว โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมสภาพการกระจุกตัว ได้แก่ ความจำกัดในการเข้าถึงสินเชื่อ โอกาสทางการศึกษา และโอกาสการทำงานในภาคเศรษฐกิจที่ทันสมัย ส่วนนโยบายของรัฐบาลทั้งด้านการคลัง การค้าและการกระจายงบประมาณก็มีความโน้มเอียงที่จะสนับสนุนไปในทางที่ก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจที่กระจุกตัว ซึ่งโดยทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แล้ว เมื่อเศรษฐกิจเติบโตต่อไป รายได้และผลประโยชน์ก็จะกระจายออกไปด้วย หากในทางปฏิบัติ กลับพบว่าคนจนไม่ได้มีส่วนร่วมในผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมแนวคิดเรื่องการกระจายรายได้ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงเสนอว่า การพัฒนาประเทศจะต้องมุ่งไปที่การแก้ไขปัญหาความยากจนให้แก่คนกลุ่มต่าง ๆ ด้วย เช่น ชาวนารายย่อยผู้ใช้แรงงานที่ไม่มีที่ดินทำกิน คนว่างงาน และแรงงานไร้ฝีมือ ฯลฯ โดยหามาตรการต่าง ๆ เช่น การปฏิรูปที่ดินเพื่อให้กลุ่มคนเหล่านี้ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและการบริการขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

ข้อจำกัดของทฤษฎี

แนวคิดการกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นแนวคิดสำหรับประเทศในโลกที่สาม ที่มุ่งให้กลุ่มประชากรที่เสียเปรียบในทางเศรษฐกิจได้รับประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมที่เป็นอยู่โดยไม่จำเป็นต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ก็มีจุดอ่อนคือ ปัญหาในการดำเนินการกระจายความเจริญอย่างทั่วถึง ดูจะเป็นอุดมคติและเป็นไปได้ยากในประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งถูกรอบงำด้วยชนชั้นปกครองซึ่งต่างพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนไว้

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับการกระจายความเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเชื่อว่าหากมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องของการลงทุนการศึกษา และการจัดบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง

ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียม การที่รัฐมีนโยบายปฏิรูปที่ดิน มีการบริหารจัดการที่ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน อย่างเหมาะสม จะช่วยให้กลุ่มคนทุกกลุ่มได้รับประโยชน์จากการพัฒนา เมื่อคนจนสามารถสร้างผลผลิตได้สูง ได้รับค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้เกิดความเสมอภาค และลดภาวะความยากจนของประเทศลงได้

4 ทฤษฎีการพัฒนาที่เน้นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (Basic minimum Need Approach)

เป็นแนวคิดที่สร้างความชัดเจนมากขึ้น การพัฒนาจะต้องมุ่งไปที่คนมิใช่การเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะคนและคุณภาพชีวิตของคน คือสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องได้รับการพัฒนา

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนนี้จำเป็นที่จะต้องใช้ยุทธวิธีการพัฒนาหลายด้านประกอบกัน ทั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง การปฏิรูปสถาบันทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อขจัดความยากจนและการว่างงาน และ มุ่งให้เกิดความเสมอภาคในการกระจายการบริการขั้นพื้นฐานเนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพียงอย่างเดียวไม่ได้แก้ปัญหาความยากจน ทั้งนี้องค์ประกอบทั่วไปของความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) สุขภาพและเงื่อนไขทางประชากรต่าง ๆ 2) อาหารและสารอาหาร 3) การศึกษา รวมทั้งการรู้หนังสือและความเชี่ยวชาญต่าง ๆ 4) เงื่อนไขการทำงานและสภาพการจ้างงาน 5) การบริโภค และการออม 6) การคมนาคม 7) ที่อยู่อาศัยรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้าน 8) เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม 9) การพักผ่อนหย่อนใจ และ 10) สวัสดิการทางสังคม

ข้อจำกัดของทฤษฎี

ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดการพัฒนาที่เน้นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน มีต้นทุนงบประมาณที่ต้องใช้จำนวนมาก ซึ่งอาจมีผลกระทบกับการออมและการลงทุนของประเทศโดยเฉพาะในประเทศยากจน หากมีการทุ่มเทงบประมาณส่วนใหญ่ของประเทศไปเพื่อยกระดับความเป็นอยู่คนยากจนเพื่อให้ได้สิ่งจำเป็นพื้นฐานครบทุกคนในเวลาอันสั้นแล้ว ก็อาจมีผลทำให้ไม่สามารถมีทรัพยากร เหลือเพียงพอสำหรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมได้ เช่น การขาดงบประมาณในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าด้านเทคนิควิทยาการต่าง ๆ ทั้งด้าน การศึกษา การแพทย์การทหาร การขยายการผลิตและการปรับปรุงเทคโนโลยีต่าง ๆ ผลของการพัฒนาโดยเน้นความจำเป็นขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะ หากขาดกลไกที่จะนำสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานไปให้ ถึงมือคนจนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาโดยตรงแล้ว การพัฒนาแนวทางเช่นนี้อาจทำให้การ ครอบงำของประชาชนเลวร้ายลงไปกว่าเดิม

ทฤษฎีการพัฒนาที่เน้นความจำเป็นขั้นพื้นฐานเชื่อว่าความเติบโตด้านเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนได้ แนวทางการพัฒนาจำเป็นต้องเน้นการพัฒนาไปที่ตัวคนโดยเฉพาะกลุ่มคนยากจนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงหลักการในเรื่องของการสนองตอบต่อความจำเป็นพื้นฐานในชีวิต

5 ทฤษฎีการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน (Sustainable Development)

เป็นแนวคิดที่เกิดจากการประชุม Brundthland commission เมื่อปี 1987 ซึ่งมุ่งที่จะแก้ปัญหาการพัฒนาที่ถูกครอบงำด้วยกระบวนการที่เน้นเศรษฐกิจเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมา เกิดจากการขยายตัวทางการผลิตอย่างรวดเร็ว มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยหลักของการผลิตโดยปราศจากการวางแผนการใช้ประโยชน์อย่างรอบคอบและการป้องกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการสะสมของปัญหาความเสื่อมโทรมและความร่อยหรอของทรัพยากรธรรมชาติตามระดับของการผลิตโดยรวม ที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งได้นำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการแย่งชิงทรัพยากรและเชื่อมโยงไปถึงความไม่เท่าเทียมกันในการครอบครองทรัพยากร ระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม โดยพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสร้างปัญหามลพิษของคนในสังคม ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตขาดความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่า ทั้งทางธรรมชาติ ศิลปกรรมและวัฒนธรรม และที่มากกว่านั้น ก็คือ ภาวะตกต่ำและเสื่อมโทรมของธรรมชาติ ทำให้คนจนและผู้ยากไร้มีความจำเป็นที่จะต้องบุกรุกเข้าใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น เพียงเพื่อที่จะมีชีวิตอยู่รอดไปเพียงวันหนึ่ง ๆ เป็นผลให้สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในภาวะเสื่อมโทรมอย่างหนัก ในขณะที่ความเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็ยิ่งเร่งให้คนจน และผู้ยากไร้มีความยากลำบากมากขึ้นในการดำรงชีวิต ผลสุดท้ายพวกเขาก็ยิ่งยากจนลงกว่าเดิม

แนวคิดการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืนจึงเกิดขึ้นเพื่อที่จะพิทักษ์และคุ้มครองธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนยาวนานไปจนถึงอนาคต เพื่อสนองตอบต่อความจำเป็นในความอยู่รอดของคนรุ่นหลัง หากก็ไม่ละเลยต่อชีวิตความเป็นอยู่ในคนในรุ่นปัจจุบัน ซึ่ง หลักการพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน มี 3 ประการ คือ 1) การให้ความสำคัญสูงสุดแก่คุณค่าของสิ่งแวดล้อม อันเป็นมิติแห่งความยั่งยืนของระบบนิเวศ 2) การขยายมิติเวลาไปสู่อนาคต ซึ่งเป็นมิติแห่งการมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล และ 3) ความยุติธรรม อันเป็นมิติแห่งความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยในการประชุมสุดยอดเพื่อการพัฒนาสังคม (The world summit for social development) เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2538 ที่กรุงโคเปนเฮเกน ได้สรุปว่า การพัฒนาสังคมจะต้องยึดคนเป็นศูนย์กลาง จุดมุ่งหมายของการพัฒนา คือ การขจัดความยากจนที่แท้จริง การกระจายความยุติธรรมและการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้เรื่องที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ได้แก่

ประชากร สุขภาพอนามัย การศึกษา การจ้างงาน ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติต่าง ๆ
 อาชญากรรมและความมั่นคงของชาติ(สุภางค์ จันทวานิช และวิศนี ศิลตระกูล. 2539)

แนวทางการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนนี้ได้ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 หลาย
 ยุทธศาสตร์ด้วยกัน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวม ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถใน การ
 แข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม และ ยุทธศาสตร์
 การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน ซึ่งโดยภาพรวมมุ่งที่จะให้เกิด การดำเนินงาน
 ต่าง ๆ ทั้งในด้าน 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม 2)
 การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อความสมดุลของระบบ
 นิเวศน์ 3) การอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปะ วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว
 และ 4) การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยให้ความสำคัญกับการลดมลพิษ ทั้งนี้สิ่งที่ดำเนินการไปบ้าง
 แล้ว ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนแม่บท/แผนเฉพาะเรื่อง เช่น แผนการใช้ที่ดินแห่งชาติ แผนรวมการบริหาร
 จัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำต่าง ๆ เป็นต้น

ทฤษฎีการพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่พยายามคง
 ภาวะความสมดุลระหว่างมิติด้านเศรษฐกิจกับสังคมและสิ่งแวดล้อมในระบบเปิด โดยพยายามคง
 ระดับ การเติบโตของระบบเศรษฐกิจให้สัมพันธ์กับความพยายามในการคงสภาพให้เกิดความเท่า
 เทียมกันทางสังคม โดยคงไว้ของระบบนิเวศน์ที่เหมาะสม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวคิดการพัฒนา เป็นแนวคิดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบันไปจนถึงระดับสังคมจาก
 ลักษณะที่สังคมเคยเป็นอยู่ให้ก้าวไปสู่การเป็นสังคมตามแบบอย่างที่เหมาะสม หรือเปลี่ยนแปลงไป
 ในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพระหว่างสภาพการณ์ของ
 สิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

1. สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ เป็นหน่วยงาน 1 ใน 42 สำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 โดยเป็นหน่วยงานที่สังกัด สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา และให้การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน สถานที่ตั้ง ถนนถีนานนท์ ตำบลโพหนอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000

2. ภารกิจ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ เป็นหน่วยงาน 1 ใน 62 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 เพื่อบริหารจัดการศึกษา กำกับดูแล สนับสนุน และส่งเสริม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดทั้ง 55 โรงเรียน ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้เป็นไปตามนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษาโดยทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรมโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมทั้งจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 18 อำเภอ ดังนี้

1) อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	10) อำเภอนาคู
2) อำเภอดอนจาน	11) อำเภอห้วยเม็ก
3) อำเภอกุฉินารายณ์	12) อำเภอคำม่วง
4) อำเภอยางตลาด	13) อำเภอสามชัย
5) อำเภอกมลาไสย	14) อำเภอท่าคันโท
6) อำเภอฆ้องชัย	15) อำเภอร่องคำ
7) อำเภอห้วยผึ้ง	16) อำเภอหนองกุงศรี
8) อำเภอสมเด็จ	17) อำเภอนามน
9) อำเภอเขาวง	18) อำเภอห้วยผึ้ง

3. อำนาจหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.2553 และกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2553 ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่

8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ๆ ที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมาย หน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้มอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ณัฐพร หลากสุขธม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มี กลุ่ม

ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 จำนวน 14 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 234 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 34 คน และครูจำนวน 200คน และมีการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยสังเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 งานส่งเสริมกิจการนักเรียน มีแนวทางในการดำเนินงานโดยการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการตามความเหมาะสม และส่งเสริมคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่มี การสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดีเด่น มีการสนับสนุนให้แต่ละระดับชั้น จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก หรือชุมชนจัดกิจกรรมนิทรรศการร่วมกับสถานศึกษาในเรื่องประชาธิปไตยรวมไปถึงครูนำหลักประชาธิปไตยสอดแทรกเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม งานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยแนวทางการดำเนินการจะมีการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมในการร่างนโยบายและแผนยุทธศาสตร์รวมไปถึงมีการสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานคือสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และสมัครในการปฏิบัติหน้าที่ และแต่งตั้งคำสั่งผู้มาทำหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาบริบทของแต่ละสถานศึกษาอย่างเข้าใจแล้วนำมาเป็นส่วนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามขอบเขตบทบาทหน้าที่ของตนมีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชนมีการสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่มีการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาปรับพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งรายบุคคล และรายกลุ่มด้วยวิธีการ หรือกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ตามกลุ่มเสี่ยงและประเภทของปัญหาสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีงบประมาณเพียงพอเข้ามาร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้จัดกิจกรรมนั้น

อดิศักดิ์ กำแพงคำ (2561) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า สภาพการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ไม่เป็นระบบ ลำำการดำเนินงานขาดการวางแผนที่ชัดเจน ไม่มีแผนงานรองรับที่เป็นมาตรฐาน ครูผู้รับผิดชอบ งานกิจการนักเรียนยังดำเนินงานโดยไม่มีกรวางแผนงาน ขาดประสิทธิภาพดำเนินการให้พ้อผ่านพ้นไป มีคำสั่งมอบหมายงานแต่ไม่ได้ระบุรายละเอียดของวิธีการดำเนินงาน ไม่มีการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ขาด

การประสานงานในการกระจายงานให้ครูในโรงเรียนได้ทำร่วมกัน เกณฑ์การประเมินงานกิจการนักเรียนไม่ชัดเจน ผลการปฏิบัติงานยังไม่ประสบความสำเร็จ ขาดคู่มือในการดำเนินงาน การให้คำปรึกษาแก่สถานักเรียนยังน้อย สถานักเรียน ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ปัญหาการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน พบว่า 1) ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพงานไม่เป็นระบบตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามขอบข่ายหน้าที่งานกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน 3) ครูขาดการตระหนักถึงการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอย่างจริงจัง ปฏิบัติงานล่าช้า 4) ครูขาดประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5) ครูขาดการศึกษาดูงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) การดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน 4) การนิเทศ ติดตาม การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบด้านการพัฒนาประสิทธิภาพงานกิจการนักเรียน ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ควรมีพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนควรดำเนินงานร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ณัฐกิตต์ เปรื่องวิทยากุล (2563) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมของครูกับการบริหารกิจการนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจังหวัดนนทบุรีพบว่าการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแบ่งปันความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แสดงว่าครูมีการทำงานตามลำพัง ดังนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียน ควรสร้างแรงบันดาลใจให้กับครู โดยการเป็นแบบอย่างในการแบ่งปันความรู้ สร้างเสริมความมั่นใจ ให้แก่ครูที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้อำนวยการควรสร้างโอกาสให้ครูได้มีการแบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ โดยการเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมสัมมนาอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดสรรเวลาโดยการกำหนดตารางคาบเวลากิจกรรม PLC เพื่อให้ครูได้ใช้เวลาในตารางปฏิบัติงานแบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ ด้วยการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูด้วยกันจนเกิดเป็นความรู้ใหม่ นอกจากนี้มีการเพิ่มช่องทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook ในการแชร์ความรู้จากแหล่งความรู้ที่ทันสมัย ในด้านต่าง ๆ ตามความสนใจของครูแต่ละคน ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการพัฒนาตนเอง มีการนำความรู้ที่ได้จากการสัมมนานำความรู้มาเผยแพร่ภายในโรงเรียน และมีการชมเชยครูเมื่อมีการแบ่งปันความรู้ เพื่อเป็นกำลังใจให้ปฏิบัติต่อไปด้านการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้อำนวยการควรสร้างเป้าหมายเดียวกันในงานบริหารกิจการนักเรียน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ระเบียบแนวทาง

ปฏิบัติในเอกสารคู่มือ นักเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในแผนงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน เนื่องจากครูทั้งโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านส่งเสริม พัฒนา และป้องกันพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละห้องที่แตกต่างกัน จัดประชุมผู้ปกครองให้ครูทั้งโรงเรียนได้สร้างเครือข่ายจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชี้แจง กฎระเบียบ แก่นักเรียนและผู้ปกครองอย่างเป็นขั้นตอนครุณาปัญหาที่พบเจอในการปฏิบัติงานมาร่วมกันวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อเปิดโอกาสให้ครูสามารถเสนอแนะ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ในคู่มือนักเรียน จะทำให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนตั้งแต่กระบวนการเริ่มจนนักเรียนทุกคนจบการศึกษาในแต่ละปีได้อย่างมีคุณภาพ

ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน 2) เพื่อพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 คน ครูผู้สอน จำนวน 331 คน รวมทั้งสิ้น 370 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินค่าความสอดคล้อง ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า คู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับเฉลี่ยคือ ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปเล่ม และด้านความเป็นไปได้

กัลยาณี รัตนบุตร (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยการศึกษาแนวทางการบริหารระบบคุณภาพในหน่วยงานเอกชนและรัฐวิสาหกิจที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งชาติจำนวน 4 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงาน และการศึกษาแนวทางการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 5 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ด้านงานกิจการนักเรียนขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัฐวิสาหกิจจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 362 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารวม 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์การบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาคณะกรรมการดำเนินงานบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 5 การนำเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำรูปแบบไปประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์พบว่าความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Johnson (1989) ได้ศึกษาเรื่อง กิจกรรมนอกห้องเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ที่แพนซ์ซิลวาเนีย วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อหาลักษณะจุดประสงค์การจัดการและควบคุมกิจกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา โดยการสุ่มกลุ่มประชากร เป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 104 คน ขนาดกลาง 54 คน รวม 158 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดประสงค์การจัดการกิจกรรมและควบคุมกิจกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนในโรงเรียนทั้งสองประเภทไม่แตกต่างกัน 2) กิจกรรมนอกห้องเรียนที่หลากหลายปกติจะพบในโรงเรียนขนาดเล็กมากกว่าขนาดกลางกิจกรรมดังกล่าวได้แก่ นักกีฬา เขียวลีดเดอร์ เป็นต้น 3)

โรงเรียนส่วนใหญ่มักไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่เสนอแนะไว้ในหนังสือการบริหารกิจกรรมนักเรียน แต่พยายามกำหนดแนวปฏิบัติกันเอง ดังนี้ 3.1) ไม่เปิดโอกาสให้ นักเรียน ครู หรือผู้ปกครองเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาปรัชญาและนโยบายในการจัดกิจกรรมนักเรียน 3.2) ไม่มีการชี้แจงปรัชญาและนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร 3.3) ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ทางด้านการเงิน 3.4) ไม่เปิดโอกาสให้มีการฝึกอบรมครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียนอย่างกว้างขวาง และ 3.5) ไม่ดำเนินการประเมินผลกิจกรรมตามคู่มือที่กำหนดไว้

Newby (1998) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "Total Quality Management and the Elementary School" ศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรเป็นองค์ประกอบหลักของผู้นำ ระบบความคิด และการมอบอำนาจ ความมั่นใจในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์กร ซึ่งโรงเรียนมองเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง และเป็นแรงกระตุ้นคณะกรรมการในเรื่องคุณภาพการศึกษากำหนดคุณภาพโดยลูกค้า ที่เป็นผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง และเป็นความจำเป็น และความคาดหวังของลูกค้าจุดประสงค์ในการศึกษาเพื่อเป็นการสำรวจสมาชิก และคณะกรรมการสนับสนุนคุณภาพความสัมพันธ์ของแต่ละโรงเรียน พบความแตกต่าง 3 ด้าน คือ ความแตกต่างเรื่องกรอบการครอบครัวยุทธศาสตร์การบริหารคุณภาพทั้งองค์กรในการปฏิบัติของโรงเรียน ความแตกต่างที่เป็นความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียนในเรื่องของความพึงพอใจที่ใช้ในการวัดคุณภาพ และความแตกต่างของคุณภาพที่เป็นเป้าหมายของโรงเรียน

Rodger (1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จในการนำการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลเมืองมารีโคปา มลรัฐออริโซนา สหรัฐอเมริกาในการศึกษาคั้งนี้ม่วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการนำการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรไปใช้ มีผลอย่างไร โดยมีการประเมิน 9 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูล การอบรมบุคลากร การร่วมมือของภาคีวิชาและบุคคล ความพึงพอใจของบุคคล การร่วมมือของนักเรียน การประเมินด้านการบริหาร ความพึงพอใจของลูกค้า และความสำเร็จของนักเรียน และการศึกษาครั้งนี้พบว่าโรงเรียนที่มีการนำการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับโรงเรียนที่ไม่ได้นำการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้ กล่าวคือครูในโรงเรียนที่มีการประกันคุณภาพทั่วทั้งองค์กร มีความตระหนักในการปฏิบัติงานทั้ง 9 ด้าน มากกว่า มีความมุ่งมั่นในเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ มีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการทำงาน จัดอบรมบุคลากรตั้งแต่เริ่มต้นอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมความเป็นผู้นำแก่ภาคีวิชาแลบุคลากร รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ควรพิจารณาบรรณสูงและมีความพึงพอใจในงานนักเรียนมีความตระหนักในการเรียน สามารถทำข้อสอบมาตรฐานได้ดีขึ้น โรงเรียนที่มีการนำการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรมาใช้มีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด

Engelbride and Goodale (2007) ได้ศึกษาโครงสร้างงานกิจการนักศึกษากรณีศึกษา

ในมหา วิทยาลัย พบว่าปัจจัยนำเข้า เป้าหมายในการปฏิบัติงาน กระบวนการทำงานประสบผลสำเร็จ และกลับเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจพัฒนางานกิจการให้เห็นผลสำเร็จอย่างจริง ในการบริหารจัดการกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ได้มีการกล่าวถึง ครูมืออาชีพและผู้บริหารมืออาชีพ และถือกันว่าเป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ทำให้งานกิจการนักเรียนบรรลุผลตามเจตนารมณ์ และช่วยให้แผนแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารกิจการนักเรียน คือ ผู้ที่มีตำแหน่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในภาคปฏิบัติจะเป็นตัวการและเป็นกลไก หลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรง ในการดูแลควบคุมกำกับและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการท างานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ ดังนั้นความก้าวหน้าหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียน จะขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักมีปัญหามืออาชีพเมื่อขาดความร่วมมือ เมื่อมีความไม่ชัดเจนในเป้าหมายและขาดการติดต่อสื่อสารกันซึ่งส่งผลให้ประสบความสำเร็จน้อย การพัฒนาเป็นความพยายามที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของคน

Green, Jones, and and Aloji (2008) ได้ศึกษาแนวทางการตรวจสอบประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อช่วยให้ฝ่ายงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยผู้บริหารควรจัดการให้การดำเนินการประเมินผลเป็นไปอย่างราบรื่นและควรพยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลและการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

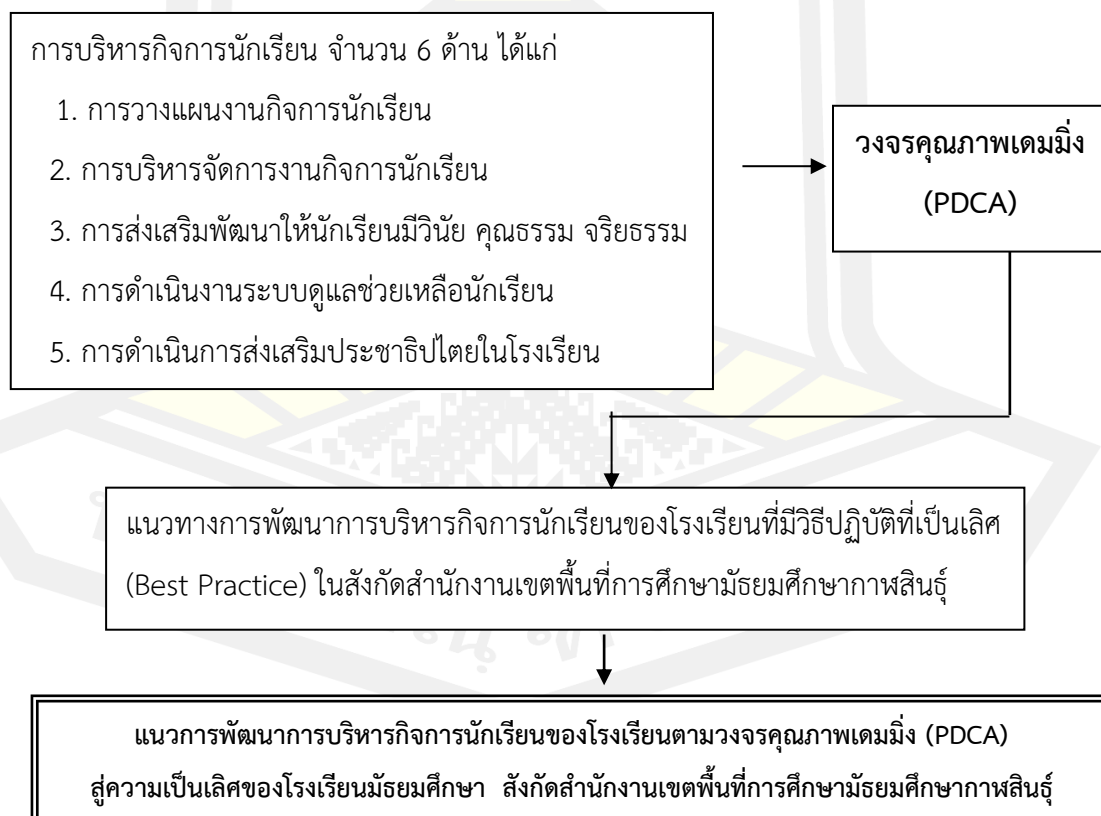
Kuk and Banning (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบโครงสร้างองค์กรในการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยความสามารถของผู้บริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเล็กน้อยในการวางโครงสร้างขององค์กรในการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยมีการรักษาโครงสร้างที่ประกอบไปด้วยปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการวางโครงสร้างขององค์กรในการบริหารงานกิจการนักเรียนแต่ในความเป็นจริงแล้วควรที่จะมีการสร้างโครงสร้างขององค์กรในการบริหารงานกิจการนักเรียนให้เหมาะสมกับยุทธศาสตร์และปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยนำแนวคิดการบริหารเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน สู่ความเป็นเลิศ โดยการสร้างเป้าหมายเดียวกันในงานบริหารกิจการนักเรียน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ระเบียบแนวทางปฏิบัติในเอกสาร นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในแผนงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน เนื่องจากครูทั้งโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านส่งเสริม พัฒนา และป้องกัน

พฤติกรรมนักเรียนในแต่ละห้องที่แตกต่างกัน จัดประชุมผู้ปกครองให้ครูทั้งโรงเรียนได้สร้างเครือข่ายจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชี้แจง กฎระเบียบ แก่นักเรียนและผู้ปกครองอย่างเป็นขั้นตอนครูนำปัญหาที่พบเจอในการปฏิบัติงานมาร่วมกันวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานจาก สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2560) และ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการนักเรียน จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการศึกษารายงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อกำหนดประเด็นหลักในการสอบถามให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น และครอบคลุมสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ รวมถึงการสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 จัดทำร่างแบบสอบถามและให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงด้าน

เนื้อหา ความชัดเจนด้านภาษา และความสมบูรณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและตามนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4 ปรับปรุงร่างของข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.5 สร้างแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check list) ขนาดของสถานศึกษา และ ตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.6 ส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ เพื่อเก็บข้อมูล

1.7 ติดตามเก็บแบบสอบถามทั้งหมดคืน

1.8 นำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วนำแบบสอบถามที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,093 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงในพิสนุ พงศ์ศรี (2552)) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 21 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 304 คน ได้มาโดยการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (1 : 5.53) ตามขนาดสถานศึกษา ดังตาราง 3

ตาราง 2 ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง	
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
1	ขนาดเล็ก	2,093	7	188
2	ขนาดกลาง		7	72
3	ขนาดใหญ่		7	44
รวม		2,093	21	304
			325	

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการดำเนินการขั้นตอนนี้จะเป็นการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อกำหนดประเด็นหลักในการสอบถามให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น และครอบคลุมสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2.2 กำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ครอบคลุมกับเนื้อหา

สาระและจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจความถูกต้อง สำนวนการใช้ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 10 ปี
- 2) เป็นอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
- 3) มีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพการบริหารการศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจความถูกต้อง สำนวนการใช้ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะ ประกอบไปด้วย

- 1.) รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน ตำแหน่ง รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2.) ดร. ชัชวาล อาราชภูร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
- 3.) ดร. กนก ยนต์ชัย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท
- 4.) ดร. วิโรจน์ ค้อไผ่ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
- 5.) นางอารยา บุตรพรม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย (Index of Congruence : IOC) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีความเห็นว่า	สอดคล้อง	กำหนดค่าคะแนนเป็น	+1
มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ	กำหนดค่าคะแนนเป็น	0
มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง	กำหนดค่าคะแนนเป็น	-1

จากนั้นนำมาหาค่าความสอดคล้อง IOC ถ้าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ถือว่ามีความสอดคล้องกัน

3.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน และ ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.2.5 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2554) ซึ่งข้อคำถามของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าเท่ากับ .963 และข้อคำถามของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ .983

3.2.6 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

3.2.7 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อมหาวิทยาลัยโดยให้ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน ให้ช่วยตอบแบบสอบถาม
2. ส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุศาสตร์ เพื่อเก็บข้อมูล
3. ติดตามเก็บแบบสอบถามทั้งหมดคืน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วนำแบบสอบถามที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร $PNI_{modified}$

(สุวิมล ว่องวานิช. 2550)

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ I = สภาพที่คาดหวัง

D = สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. วิเคราะห์หาค่า IOC
2. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ศึกษารูปแบบที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 สภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ โดยเรียงลำดับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาจากสูงไปต่ำมาใช้ในการออกแบบการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.2 นำแบบสัมภาษณ์ ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์โดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จำนวน 9 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

2.1 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ ระดับภาค ระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน

2.2 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่สร้างขึ้นตามขอบข่ายการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ วัน เวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง
- 4.2 ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 และขั้นตอนที่ 1 ในระยะที่ 2 มาร่างเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์
- 1.2 นำร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รวมเป็นจำนวน 9 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเขียนข้อเสนอแนะ และประเด็นการปรับปรุง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบประเมินพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ
2. ติดตามเก็บแบบประเมินให้ครบ
3. นำแบบประเมินที่ได้ทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการประเมิน ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมิน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อหาระดับคุณภาพความเหมาะสม (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

คะแนนเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก หรือคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณาและยอมรับว่าเป็นแบบประเมินที่นำมาใช้ได้

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำเสนอสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเสนอด้วยความถี่ และร้อยละ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งปัจจุบัน		
1. ครูผู้สอน	304	93.5
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน	14	4.3
3. ผู้อำนวยการโรงเรียน	7	2.2
รวม	325	100.00
ระดับการศึกษา		
1. ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
2. ระดับปริญญาตรี	268	82.5
3. ระดับปริญญาโท	54	16.6
4. ระดับปริญญาเอก	3	0.90
รวม	325	100.00

สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	195	60.0
2. ขนาดกลาง	79	24.31
3. ขนาดใหญ่	51	15.69
รวม	325	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 93.5 รองลงมาตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 และตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโทจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 และระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มากที่สุด จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 24.31 และอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.69 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กทม. แสดงในตาราง 4 - 10

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความ ต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กทม. โดยภาพรวม

การบริหารกิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	
1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน	3.63	0.29	มาก	4.62	0.25	มากที่สุด	0.27

การบริหารกิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	
2. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน	3.04	0.41	ปานกลาง	4.74	0.33	มากที่สุด	0.56
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	3.41	0.51	ปานกลาง	4.55	0.30	มากที่สุด	0.33
4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.26	0.36	ปานกลาง	4.48	0.28	มาก	0.37
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.29	0.38	ปานกลาง	4.51	0.32	มากที่สุด	0.37
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	3.29	0.27	ปานกลาง	4.37	0.43	มาก	0.37
รวม	3.32	0.23	ปานกลาง	4.54	0.15	มากที่สุด	

จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.63$) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.41$) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.29$) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 3.26$) และการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.04$) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.74$) การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.62$) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.55$) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.51$) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.48$) และการประเมินผล

การดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ และความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ โดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน (PNI_{modified} = 0.56) ลำดับที่ 2 การดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน (PNI_{modified} = 0.37) ลำดับที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน (PNI_{modified} = 0.27) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และ ความต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

ด้านการวางแผนงานกิจการ นักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
1. ผู้บริหารประชุมปรึกษาหารือ เพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน	3.33	0.47	ปานกลาง	4.45	0.50	มาก	0.34
2. ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ อำนวยการ คณะกรรมการ ประสานงาน และคณะกรรมการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน	3.64	0.51	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด	0.27
3. ผู้บริหาร คณะกรรมการ มี การจัดทำแผนงานกิจการ นักเรียน ให้สอดคล้องกับ นโยบายและเกณฑ์การประเมิน มาตรฐานการประกันคุณภาพ	3.42	0.52	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด	0.35

ด้านการวางแผนงานกิจการ นักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
4. ผู้บริหาร คณะกรรมการ ดำเนินงานจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดของงาน กิจการนักเรียน	3.75	0.47	มาก	4.26	0.44	มาก	0.14
5. ผู้บริหาร มีการวางแผน ประชาสัมพันธ์งานกิจการ นักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน	3.71	0.45	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด	0.25
6. ผู้บริหาร มีการวางแผน ติดตามสรุปประเมินผลและ รายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ ที่เกี่ยวข้อง	3.78	0.54	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด	0.22
7. ผู้บริหาร มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำ รายงานเป็นภาพรวมของ สถานศึกษา	3.77	0.63	มาก	4.84	0.37	มากที่สุด	0.28
8. ผู้บริหาร มีการวางแผนการ นิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข	3.64	0.52	มาก	4.84	0.37	มากที่สุด	0.33
รวม	3.63	0.29	มาก	4.62	0.25	มากที่สุด	

จากตาราง 5 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ใน
ระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยขั้นตอนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการวางแผนติดตามสรุป
ประเมินผลและรายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมา คือ ผู้บริหาร มีการ

แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) และชั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร และ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยชั้นตอนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา และผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.65$) และชั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุดคือ ผู้บริหารคณะกรรมการดำเนินงานจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.26$) และลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารคณะกรรมการ มีการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) รองลงมา คือ ผู้บริหารประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) และผู้บริหาร มีการวางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน

การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	
1. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน	2.94	0.60	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.65
2. ผู้บริหาร คณะกรรมการประชุมวางแผน จัดทำแผนกิจกรรมประจำปี เพื่อชี้แจงการทำเอกสาร และ กำหนดจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน	3.08	0.66	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.57
3. ครูผู้รับผิดชอบกิจการนักเรียนดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบายและแผนพัฒนา	3.11	0.64	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.49
4. มีการจัดกิจกรรม และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน	3.21	0.72	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.51
5. ผู้บริหาร มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา	2.88	0.78	ปานกลาง	4.84	0.37	มากที่สุด	0.68

การบริหารจัดการงานกิจการ นักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
6. ผู้บริหารมีการประเมินผลการ ปฏิบัติงาน และสรุปรายงาน ผู้บริหารตามสายบังคับบัญชา ตามวันและเวลาที่กำหนด	3.25	0.77	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.43
7. จัดประชุมคณะกรรมการ บริหารเพื่อรับทราบปัญหาจาก การดำเนินงานกิจการนักเรียน	2.96	0.72	ปานกลาง	4.45	0.50	มาก	0.50
8. ผู้บริหารและคณะกรรมการ นำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2.85	0.80	ปานกลาง	4.81	0.40	มากที่สุด	0.69
รวม	3.04	0.41	ปานกลาง	4.74	0.33	มากที่สุด	

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวันและเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.25$) รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมและส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 3.21$) และข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารและคณะกรรมการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.85$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยขั้นตอนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน และผู้บริหาร คณะกรรมการ ประชุมวางแผน

จัดทำแผนกิจกรรมประจำปี เพื่อชี้แจงการทำเอกสาร และ กำหนดจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมา ครูผู้รับผิดชอบกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบายและแผนพัฒนา ($\bar{X} = 4.64$) และชั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ จัดประชุมคณะกรรมการบริหารเพื่อรับทราบปัญหาจากการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$) และลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารและคณะกรรมการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.69$) รองลงมา คือ ผู้บริหาร มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา ($PNI_{\text{modified}} = 0.68$) และผู้บริหารมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.65$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมี วินัย คุณธรรม จริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
1. มีการประชุมวางแผนจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้ นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	3.52	0.58	มาก	4.27	0.45	มาก	0.38
2. มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ กิจกรรมและกำหนดปฏิทินการ จัดกิจกรรมที่ชัดเจน	3.44	0.58	ปานกลาง	4.27	0.45	มาก	0.24

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมี วินัย คุณธรรม จริยธรรม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
3. มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดีและมีความสามารถในด้านวิชาการและด้านกิจกรรม	3.56	0.64	มาก	4.64	0.48	มากที่สุด	0.20
4. มีการจัดค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทุกระดับชั้น	3.64	0.48	มาก	4.46	0.50	มาก	0.23
5. ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมจัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรมสรุปกิจกรรม	3.25	0.86	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.43
6. ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	3.42	0.83	ปานกลาง	4.46	0.50	มาก	0.30
7. ผู้บริหารและคณะกรรมการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข เมื่อกิจกรรมนั้นมีปัญหา	3.00	0.64	ปานกลาง	4.83	0.37	มากที่สุด	0.61
8. ผู้บริหาร นิเทศให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการไขปรับปรุงงานกิจการนักเรียน	3.42	0.83	ปานกลาง	4.83	0.37	มากที่สุด	0.41
รวม	3.41	0.51	ปานกลาง	4.55	0.30	มากที่สุด	

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยขั้นตอนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทุกระดับชั้น ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมา มีการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.52$) และขั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารและคณะกรรมการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข เมื่อกิจกรรมนั้นมีปัญหา ($\bar{X} = 3.00$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยขั้นตอนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารและคณะกรรมการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข เมื่อกิจกรรมนั้นมีปัญหา และผู้บริหาร นิเทศให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการไขปรับปรุงงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.83$) รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมจัดทำเอกสารรายงานผลการจัดกิจกรรมสรุปกิจกรรม ($\bar{X} = 4.64$) และขั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ มีการประชุมวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมและกำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.27$) และลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารและคณะกรรมการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข เมื่อกิจกรรมนั้นมีปัญหา ($PNI_{\text{modified}} = 0.61$) รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมจัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรมสรุปกิจกรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) และผู้บริหาร นิเทศให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการไขปรับปรุงงานกิจการนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นใต้ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	
1. ผู้บริหารแต่งตั้งครูที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.42	0.88	ปานกลาง	4.61	0.50	มากที่สุด	0.35
2. ผู้บริหาร บุคลากร ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.47	0.79	ปานกลาง	4.76	0.51	มากที่สุด	0.37
3. การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบ	2.96	0.72	ปานกลาง	4.54	0.72	มากที่สุด	0.61
4. ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด	2.85	0.80	ปานกลาง	4.17	0.82	มาก	0.46
5. มีการสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา	3.52	0.58	มาก	4.44	0.64	มาก	0.26
6. ผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน	3.44	0.58	ปานกลาง	4.26	0.79	มาก	0.24

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
7. ผู้บริหารและคณะกรรมการ ดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ	3.42	0.83	ปานกลาง	4.45	0.53	มาก	0.30
8. ผู้บริหารและคณะกรรมการ ดำเนินงาน ประชุมสรุปผลระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น รายบุคคล	2.99	0.64	ปานกลาง	4.65	0.49	มากที่สุด	0.56
รวม	3.26	0.36	ปานกลาง	4.48	0.28	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สรุปรายงานผลการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.52$) รองลงมา คือผู้บริหาร บุคลากร ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.47$) และข้อ ที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ($\bar{X} = 2.85$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหาร บุคลากร ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนด มาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและ คณะกรรมการดำเนินงานประชุมสรุปผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.65$) และ ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุดคือ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ($\bar{X} = 4.17$) ลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) ของการบริหารกิจการนักเรียนของ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ($PNI_{\text{modified}} = 0.61$) รองลงมา คือ ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานประชุมสรุปผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.56$) และดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ($PNI_{\text{modified}} = 0.46$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

การดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
1. มีการประชุม แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.53	0.60	มาก	4.44	0.64	มาก	0.26
2. มีการจัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียน	3.22	0.58	ปานกลาง	4.26	0.79	มาก	0.32
3. มีการจัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.24	0.81	ปานกลาง	4.45	0.53	มาก	0.37
4. ส่งเสริมให้มีบรรยากาศของ ประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดให้มี การเลือกตั้งคณะกรรมการ นักเรียนจัดให้มีการเลือกตั้ง คณะกรรมการนักเรียน	3.39	0.71	ปานกลาง	4.65	0.50	มากที่สุด	0.37

การดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	
5. มีการรายงานผลการจัด กิจกรรม ตามโครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	3.41	0.77	ปานกลาง	4.47	0.55	มาก	0.31
6. มีการประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการจัด กิจกรรมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.25	0.65	ปานกลาง	4.58	0.53	มากที่สุด	0.41
7. ส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของ คณะกรรมการนักเรียนให้อยู่ใน ขอบข่ายที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อ กฎ ระเบียบข้อบังคับของ โรงเรียน	3.14	0.43	ปานกลาง	4.59	0.53	มากที่สุด	0.46
8. เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน แสดงออกในด้านประชาธิปไตยมี การแสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะการบริหารงาน โรงเรียน	3.11	0.50	ปานกลาง	4.66	0.51	มากที่สุด	0.50
รวม	3.29	0.38	ปานกลาง	4.51	0.32	มากที่สุด	

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาหาลินธุ์ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยใน
โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก
1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการประชุม แต่งตั้ง
คณะกรรมการ ดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมา คือ มีการรายงาน
ผลการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.41$) และข้อที่ได้คะแนน

เฉลี่ยน้อยสุด คือ การเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 3.11$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนให้อยู่ในขอบข่ายที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.59$) และข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ มีการจัดทำคู่มือแผนงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.26$) ลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.50$) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของคณะกรรมการนักเรียนให้อยู่ในขอบข่ายที่เหมาะสมและไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.46$) และ การประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

การประเมินผลการดำเนินงาน กิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	
1. มีการจัดปฏิทินการดำเนินงาน กิจการนักเรียน กำหนด จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน	3.18	0.44	ปานกลาง	4.80	0.40	มากที่สุด	1

การประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	
2. มีการตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม นักเรียน	3.16	0.40	ปานกลาง	4.63	0.48	มากที่สุด	2
3. มีการประเมินผลกิจกรรม นักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้น ปีการศึกษา	3.68	0.50	มาก	4.41	0.49	มาก	7
4. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วม ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่อง	3.66	0.51	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด	6
5. มีการวิเคราะห์ผลการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม นักเรียนด้วยเครื่องมือที่ หลากหลายและทันสมัย	3.42	0.83	ปานกลาง	3.79	0.60	มาก	8
6. รายงานผลการประเมินให้ ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	2.99	0.64	ปานกลาง	4.04	0.81	มาก	5
7. มีการนำผลที่ได้จากการ ประเมินมาปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป	3.08	0.66	ปานกลาง	4.19	0.88	มาก	4
8. มีการเสนอกิจกรรมในงาน กิจกรรมนักเรียนที่ประสบ ผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจาก องค์กรภายนอก	3.11	0.64	ปานกลาง	4.35	0.49	มาก	3
รวม	3.29	0.27	ปานกลาง	4.37	0.43	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.66$) และข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุด คือ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.77$) และข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย ($\bar{X} = 3.79$) และลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ($PNI_{\text{modified}} = 0.51$) รองลงมา คือ การตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.47$) และการเสนอกิจกรรมในงานกิจการนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

จากผลการศึกษาค่าลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่มีความสำคัญและความต้องการจำเป็นตามลำดับในแต่ละด้าน ไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหาร หัวหน้างานกิจการ และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน จาก 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าว เป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ดังนี้

1. ผู้บริหาร หัวหน้างานกิจการนักเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน โรงเรียน ก อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3 คน
2. ผู้บริหาร หัวหน้างานกิจการนักเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน โรงเรียน ข อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3 คน
3. ผู้บริหาร หัวหน้างานกิจการนักเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน โรงเรียน ค อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3 คน

ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ได้ดังนี้

โรงเรียน ก ที่ตั้ง อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ปัจจุบันมีนักเรียน 3,645 คน จำนวนครูและบุคลากร 238 คน โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC QA) ได้รับรางวัลเสมา ปปส. ตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ของกระทรวงศึกษาธิการ 3 ปีซ้อน ผู้วิจัย

สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

1.1 การวางแผน (P)

พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการ ประชุมวางแผน ร่วมกันประชุม เพื่อจัดทำ แผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนา โรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

“...ร่วมกันประชุมทั้งผู้บริหาร คณะกรรมการ เพื่อวางแผนจัดทำแผนกิจกรรม ประจำปี เพื่อชี้แจงการทำเอกสาร และ กำหนดจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนพัฒนาโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะสั้นและแผนระยะยาว...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ครูผู้รับผิดชอบกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบาย และแผนพัฒนา และมีการจัดกิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

“...มีการดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบายและแผนพัฒนา และมีการจัด กิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ผู้บริหาร มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้ เป็นไปตามเวลา และมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชา ตามวันและเวลาที่กำหนด

“...กำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามเวลา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...การประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชา ตามวันและเวลาที่กำหนด...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือ ผู้ปกครองได้รับทราบด้วย

“...การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครอง ได้รับทราบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจร คุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงาน วางแผนการจัดทำ เอกสาร คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

“...แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงาน วางแผนการจัดทำ เอกสาร คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบ

“...การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบ...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า การสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน

“...การสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

“...ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

3.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และจัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

“...ประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และจัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า การจัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน

“...จัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน ...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการรายงานผลการจัดกิจกรรม ตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

“...การสรุปรายงานมีการรายงานผลการจัดกิจกรรม ตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน

“...เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

4.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการวิเคราะห์ วางแผน จัดทำโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT เพื่อหาแนวทางที่ชัดเจนและมีคุณภาพ

“...วิเคราะห์ วางแผน จัดทำโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้าน
คุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT เพื่อหาแนวทางที่ชัดเจนและมีคุณภาพ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็น
ประจำและต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรมในแผนงานของโรงเรียน และให้จัดกิจกรรมบำเพ็ญ
ประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม

“...จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและ
ต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรมในแผนงานของโรงเรียน และให้จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งใน
และนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมจัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรมสรุป
กิจกรรม

“...จัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรมสรุปกิจกรรม..”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนก็ควรจะมีการติดป้าย
ประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรม
ดังกล่าว ผสานกับการบันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงาน
กิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

“...เผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนก็ควรจะมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าว ผสานกับการบันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

5.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

“...ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

“...ประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป

“...วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...รายงานผลการประเมินให้ด้านทราบทุกปีการศึกษา...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน กิจการนักเรียน จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควรเพิ่มเติมในด้านใดเพื่อให้งานกิจการนักเรียนต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ

“...นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควรเพิ่มเติมในด้านใดเพื่อให้งานกิจการนักเรียนต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6. การวางแผนงานกิจการนักเรียน นักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

6.1 การวางแผน (P)

พบว่า ผู้บริหารประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน

“...ประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการ มีการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้ สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ และจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน

“...จัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ผู้บริหาร มีการวางแผนติดตามสรุปประเมินผลและรายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

“...วางแผนติดตามสรุปประเมินผลและรายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า ผู้บริหาร มีการวางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา

“...วางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 4 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ ข ที่ตั้ง อำเภอสมเด็จ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ปัจจุบันมีนักเรียน 2,866 คน จำนวนครูและบุคลากร 178 คน โรงเรียนได้รับรางวัลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” จากกระทรวงศึกษาธิการ ชมรม TO BE NUMBER ONE รางวัลดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2565 ได้รับโล่รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) เป็นโรงเรียนที่มีศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ HCEC ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best

Practice) จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

1.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน

“...การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของฝ่ายกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารกิจการนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียน และจัดทำแนวการปฏิบัติงานโดยขับเคลื่อนผ่านสถานักเรียน และมีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและ ความสนใจของนักเรียน

“...มีการดำเนินงานตามแผนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียนและจัดทำแนวการปฏิบัติงานโดยขับเคลื่อนผ่านสถานักเรียน และมีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและ ความสนใจของนักเรียน...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ผู้บริหาร มีการกำกับติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลาและงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่าย ผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ เยาวชน

“...การกำกับติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลาและงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่าย ผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ เยาวชน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า โรงเรียนมีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อ
รับทราบปัญหา/อุปสรรคและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน

“...การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อรับทราบ
ปัญหา/อุปสรรคและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ
เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน (P)

พบว่า โรงเรียนจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียน

“...แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงาน วางระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า โรงเรียนมีการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็น
รายบุคคล เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมการสัมภาษณ์ และการประสานงานกับหัวหน้า
ระดับชั้นในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา

“...มีการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น
ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมการสัมภาษณ์ และการประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้นในการ
กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองของ
นักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่างๆ เป็นประจำ และ สรุปประเมินผล รายงานการดำเนินงานของ
โครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

“...การติดตามประเมินผลควรมีการติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่างๆ เป็นประจำ และ สรุปประเมินผล รายงานการดำเนินงานของโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า โรงเรียนมีการรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการดำเนินงานพัฒนาระบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ

“...การรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการดำเนินงานพัฒนาระบบการจัดระบบดูแลช่วยเหลือ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

3.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการจัดทำคู่มือชี้แจงเผยแพร่หลัก ประชาธิปไตยในโรงเรียน

“...แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน จัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการจัดทำคู่มือชี้แจงเผยแพร่หลัก ประชาธิปไตยในโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า การจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการเป็นประจำ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนตามแนวทางการเลือกตั้งทั่วไป และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนและ กำหนด หน้าที่ในการปฏิบัติงานตามประชาธิปไตย

“...การจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการเป็นประจำ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนตามแนวทางการเลือกตั้งทั่วไป และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนและกำหนด หน้าที่ในการปฏิบัติงานตามประชาธิปไตย...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

“...รายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา และประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่างๆ

“...ส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา และประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่างๆ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

4.1 การวางแผน (P)

พบว่า ผู้บริหารแต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม

“...ผู้บริหารแต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียน ประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรม จริยธรรมตามที่เหมาะสมและเหมาะสม

“...จัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรม จริยธรรมตามที่เหมาะสมและเหมาะสม...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ครู ที่ปรึกษาสรุปผลและบันทึกผลลงในแบบบันทึกการจัดกิจกรรมและสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามปฏิทินการติดตาม

“...ครู ที่ปรึกษาสรุปผลและบันทึกผลลงในแบบบันทึกการจัดกิจกรรมและสรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามปฏิทินการติดตาม ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

“...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

5.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานกิจการนักเรียน และกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและมีความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร

“...สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานกิจการนักเรียน และกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและมีความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองเสมอ

“...ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองเสมอ...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

“...มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า จัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่าง

เด่นชัดเป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

“...จัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง ปรากฏผลต่อพฤติกรรมนักเรียนอย่างเด่นชัดเป็นที่ยอมรับ มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6. การวางแผนงานกิจการนักเรียน นักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

6.1 การวางแผน (P)

พบว่า ผู้บริหารประชุมปรึกษาหารือเพื่อรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน

“...ประชุมปรึกษาหารือเพื่อรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเป็นเอกสาร คู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนขึ้นใช้ในโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน และจัดทำแผนงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

“...จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเป็นเอกสาร คู่มือครูหรือคู่มือนักเรียนขึ้นใช้ในโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน และจัดทำแผนงานกิจการนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

“...การปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครูนักเรียน และผู้ปกครอง
รับทราบ

“...การเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครูนักเรียน และผู้ปกครอง
รับทราบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

โรงเรียนที่ ค ที่ตั้ง อำเภอกุฉินารายณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กาฬสินธุ์ปัจจุบันมีนักเรียน 1,818 คน ข้าราชการครู 108 คน โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทาน จาก
กระทรวง ศึกษาธิการ ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(OBECQA) ระดับ ScQA ได้รับรางวัล "สถานศึกษาปลอดภัย" ได้รับรางวัลโรงเรียนคุณธรรม สพฐ
ระดับ 3 ดาว จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” จาก
กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่น กระทรวงศึกษาธิการผู้วิจัย
สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best
Practice) จากบทสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง
(PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

1.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการประชุม วางแผนการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โดยกำหนด
ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงาน ตามขอบข่ายงานกิจการ
นักเรียนที่กำหนด

“...มีการประชุม วางแผนการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โดยกำหนด
ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงาน ตามขอบข่ายงานกิจการ
นักเรียนที่กำหนด...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน

“...ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

“...ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

“...ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุมคณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับเรียนให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้นที่ได้รับมอบหมายทั้งหมด ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

“...สร้างความตระหนักและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุมคณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับเรียนให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้นที่ได้รับมอบหมายทั้งหมด ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ครูที่ปรึกษาศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำระเบียบประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แก่กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องและกิจกรรมโฮมรูมตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครองได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูที่ปรึกษาต้องรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

“...ครูที่ปรึกษาศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำระเบียบประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แก่กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องและกิจกรรมโฮมรูมตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครองได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรม

ที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูที่ปรึกษาต้องรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการจัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ

“...จัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

“...ประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

3.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการจัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม มีการประชุมวางแผน

การดำเนินงานร่วมกับคณะทำงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม

“...มีการจัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม มีการประชุมวางแผน การดำเนินงานร่วมกับคณะทำงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และแต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดตั้งสถานนักเรียน โดยเลือกตั้งประธานนักเรียนจากคณะสีหรือสรรหาโดยการรับสมัครตัวแทนนักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานนักเรียน ส่งเสริมการบูรณาการกิจกรรมสถานนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม

“...มีการจัดตั้งสถานนักเรียน โดยเลือกตั้งประธานนักเรียนจากคณะสีหรือสรรหาโดยการรับสมัครตัวแทนนักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานนักเรียน ส่งเสริมการบูรณาการกิจกรรมสถานนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการประชุมสรุปกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถาม แจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสถานนักเรียน โดย คณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้คำปรึกษา

“...ประชุมสรุปกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถามแจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสถานนักเรียน โดย คณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้คำปรึกษา...”

(ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียน. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการนำผลที่ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการ จัดกิจกรรมครั้งต่อไป ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยใน

โรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป

“...การนำผลที่ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

4.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน โดยร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งคณะทำงานแต่ละฝ่ายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนร่วมกันศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน

“...การศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน โดยร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและแต่งตั้งคณะทำงานแต่ละฝ่ายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนร่วมกันศึกษาความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ผู้บริหารสร้างความรู้ความเข้าใจ กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง และสร้างเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ การประชาสัมพันธ์เพื่อร่วมกันสร้างพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้บรรลุสู่เป้าหมายร่วมกัน

“...สร้างความรู้ความเข้าใจ กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูในโรงเรียนและบุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง และสร้างเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ การประชาสัมพันธ์ เพื่อร่วมกันสร้างพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้บรรลุสู่เป้าหมายร่วมกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม ทุกกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

“...การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม ทุกกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย จุดพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ และสรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง

“...การรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย จุดพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ และสรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

5.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

“...มีการประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดทำคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา

“...มีการจัดทำคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย และรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

“...มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย และรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 6 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการเสนอกิจกรรมในงานกิจการนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

“...มีการเสนอกิจกรรมในงานกิจการนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6. การวางแผนงานกิจการนักเรียน นักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังบทสัมภาษณ์บางตอน ดังนี้

6.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน วิเคราะห์และศึกษาสภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูลพื้นฐาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน

“...มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน วิเคราะห์และศึกษาสภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูลพื้นฐาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการนำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียนไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติงาน มีการ PLC ของผู้รับผิดชอบดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน

“...การนำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียนไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติงาน มีการ PLC ของผู้รับผิดชอบดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน...”

(หัวหน้างานกิจการนักเรียน. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน วางแผนจัดทำแบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

“...มีการกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน วางแผนจัดทำแบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการวางแผนจัดทำรายงานผลการจัดทำกรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียน เสนอต่อคณะกรรมการบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน และเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง

“...การวางแผนจัดทำรายงานผลการจัดทำกรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนเสนอต่อคณะกรรมการบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน และเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา. 5 สิงหาคม 2565 : การสัมภาษณ์)

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) จาก 3 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นใต้ ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

1.1 การวางแผน (P)

พบว่า ผู้บริหารประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน มีการวิเคราะห์และศึกษาสภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูลพื้นฐาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน

1.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการ มีการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ และจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน มีการดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน มีการนำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียนไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติ มีการ PLC ของผู้รับผิดชอบดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน

1.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนรายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน มีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการวางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา มีการวางแผนจัดทำรายงานผลการจัดทำรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียน เสนอต่อคณะกรรมการบริหารเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ และประชาสัมพันธ์รอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง

2. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

2.1 การวางแผน (P)

พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการ ประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะสั้นและแผนระยะยาว โดยกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงาน ตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่กำหนด

2.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า ครูผู้รับผิดชอบกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบายและแผนพัฒนา และมีการจัดกิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน จัดทำแนวการปฏิบัติงานโดยขับเคลื่อนผ่านสถานักเรียน จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายใน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน

2.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลาและงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่าย

ผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน มีการนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวันและเวลาที่กำหนด

2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อรับทราบปัญหา/อุปสรรคและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน พัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิตให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบด้วย

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

3.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการวิเคราะห์ วางแผน จัดทำโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT มีการศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม

3.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรม ในแผนงานของโรงเรียน และให้จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม มีการจัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรม จริยธรรม ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายใน โรงเรียน ผู้ปกครอง และสร้างเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ

3.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมจัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรม สรุปผล และบันทึกผลลงในแบบบันทึกการจัดกิจกรรม สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม ทุกกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน ตามปฏิทินการติดตาม

3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย จุดพัฒนา ระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิจัยผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ และสรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีความมีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้งมีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนก็ควรจะมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าว บันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

4.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สร้างความตระหนักและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุมคณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียนให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้นที่ได้รับมอบหมายทั้งหมด ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาและจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้นในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา มีการศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำระเบียบประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แก่กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องแลกิจกรรมโฮมรูมตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง ได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูที่ปรึกษาต้องรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

4.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการจัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ มีการติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เป็นประจำ และสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า คณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ มีการรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

5.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะทำงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และจัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม

5.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า การจัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดตั้งสภานักเรียน โดยเลือกตั้งประธานนักเรียนจากคณะสีหรือสรรหาโดยการรับสมัครตัวแทนนักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภานักเรียน ส่งเสริมการบูรณาการกิจกรรมสภานักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม

5.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า การประชุมสรุปกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถาม แจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียน โดยคณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้คำปรึกษา มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน มีการส่งเสริมในการจัดทำโครงการ บุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา และประสานการติดตาม นิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และนำผลที่ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป และมีการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่าง ๆ

6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

6.1 การวางแผน (P)

พบว่า มีการตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานกิจการนักเรียน และกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและมีความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร

6.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

พบว่า มีการจัดทำคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองเสมอ มีการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

6.3 การติดตามประเมินผล (C)

พบว่า มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคมมีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย และรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

พบว่า มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควรเพิ่มเติมในด้านใดเพื่อให้งานกิจการนักเรียนต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ มีการเสนอกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

2. ผลการสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) จำนวน 6 ด้าน 92 แนวทาง ผู้วิจัยได้นำมายกร่างแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่วิธีปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การวางแผน (P)

1) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และ คณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2) รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน

3) วิเคราะห์และศึกษาสภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูลพื้นฐาน

4) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน

1.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

1) จัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ

2) จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน

3) ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน

4) นำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียนไปปฏิบัติ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

5) การ PLC ของผู้รับผิดชอบดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน

1.3 การติดตามประเมินผล (C)

1) กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2) รายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

3) ปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

1) วางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา

2) วางแผนจัดทำรายงานผลการจัดทำรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียน เสนอต่อคณะกรรมการบริหาร

3) เผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ และประชาสัมพันธ์กรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง

2. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

2.1 การวางแผน (P)

1) ประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว

2) กำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงาน ตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่กำหนด

2.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

1) ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบายและแผนพัฒนา

2) จัดกิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

3) จัดทำแนวการปฏิบัติงานโดยขับเคลื่อนผ่านสภานักเรียน

4) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายใน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน

2.3 การติดตามประเมินผล (C)

1) กำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลา และงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี

2) ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน

3) นิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4) ประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวันและเวลาที่กำหนด

2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

1) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อรับทราบปัญหา/อุปสรรคและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน

2) พัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต

3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ประกอบการได้รับทราบ

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

3.1 การวางแผน (P)

- 1) วิเคราะห์ วางแผน จัดทำโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT
- 2) ศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
- 3) ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน
- 4) แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสารคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม

3.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

- 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรมในแผนงานของโรงเรียน
- 2) จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม
- 3) จัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา
- 4) ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
- 5) ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรม จริยธรรม
- 6) รวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การติดตามประเมินผล (C)

- 1) จัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรม สรุปผลและบันทึกผลลงในแบบบันทึกการจัดกิจกรรม

2) สรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม

3) ประสานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน ตามปฏิทินการติดตาม

3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

1) คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

2) รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย จุดพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้

3) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่ดีมีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง

4) เผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียน โดยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าว

5) บันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

4.1 การวางแผน (P)

1) ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา

2) จัดประชุมคณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับ ให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้น

3) ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

- 1) จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่
ปรึกษา
- 2) ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น ในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่
ปรึกษา
- 3) การศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำระเบียบประวัติ
ระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่าง
ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ
- 5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แกกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ตามสภาพ
ปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง
- 6) ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้เรียน
- 7) รายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่ง
นักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน
- 4.3 การติดตามประเมินผล (C)
- 1) จัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน
- 2) จัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน
- 3) ติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เป็นประจำ
- 4) สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหาร
สถานศึกษา
- 5) ผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการ
ปฏิบัติงาน
- 4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)
- 1) คณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัย
และมีประสิทธิภาพ
- 2) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหาร
สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3) ประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้

4) คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

5.1 การวางแผน (P)

1) ประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
2) วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะทำงานฝ่ายกิจการนักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

3) จัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
4) จัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม

5.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

1) จัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
2) ส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการจัดตั้งสภานักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภานักเรียน
3) ส่งเสริมการบูรณาการกิจกรรมสภานักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม

5.3 การติดตามประเมินผล (C)

1) ประชุมสรุปกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถามแจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียน
2) คณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้คำปรึกษา
3) รายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

1) เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน

2) ส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา

3) ประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และนำผลที่ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

4) ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป

5) มีการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่าง ๆ

6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

6.1 การวางแผน (P)

1) ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

2) สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการบริหาร งานกิจการนักเรียน

3) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร

6.2 การดำเนินงานตามแผน (D)

1) จัดทำคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2) จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองและเสมอ

3) ประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

6.3 การติดตามประเมินผล (C)

1) วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป

2) ประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

3) วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย

4) รายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

1) นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน
2) จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควรเพิ่มเติมในด้านใด

3) เสนอกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน						
1.1 การวางแผน (P)						
1.1.1 ประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.33	0.50	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.1.2 รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
1.1.3 วิเคราะห์และศึกษาสภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูลพื้นฐาน	4.44	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
1.1.4 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.44	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มากที่สุด
1.2 การดำเนินงานตามแผน (D)						
1.2.1 จัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2.2 จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
1.2.3 ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
1.2.4 นำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียนไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
1.2.5 การ PLC ของผู้รับผิดชอบดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
1.3 การติดตามประเมินผล (C)						
1.3.1 กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.3.2 รายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียน ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
1.3.3 ปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)						
1.4.1 วางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
1.4.2 วางแผนจัดทำรายงานผลการจัดทำการอบการดำเนินงานกิจการนักเรียน เสนอต่อคณะกรรมการบริหาร	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
1.4.3 จัดทำแผนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาแบบเน้นผลงาน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
1.4.4 เผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง	4.89	0.33	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน						
2.1 การวางแผน (P)						
2.1.1 ประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะสั้นและแผนระยะยาว	4.44	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.1.2 กำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงาน ตาม ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่กำหนด	4.44	0.53	มาก	4.22	0.44	มาก
2.2 การดำเนินงานตามแผน (D)						
2.2.1 ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้อง นโยบายและแผนพัฒนา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2.2.2 จัดกิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่าง หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของ นักเรียน	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
2.2.3 จัดทำแนวการปฏิบัติงานโดย ขับเคลื่อนผ่านสภานักเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2.2.4 จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการ นักเรียนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ภายใน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน	4.33	0.50	มาก	4.22	0.44	มาก
2.3 การติดตามประเมินผล (C)						
2.3.1 กำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่าย กิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลาและ งบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.3.2 ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับ เครือข่ายผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับเยาวชน	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.3.3 นิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
2.3.4 ประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุป รายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวัน และเวลาที่กำหนด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)						
2.4.1 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่าย กิจการนักเรียนเพื่อรับทราบปัญหา/อุปสรรคและ พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
2.4.2 พัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนิน ชีวิต	4.33	0.50	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
2.4.3 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม						
3.1 การวางแผน (P)						
3.1.1 วิเคราะห์ วางแผน จัดทำโครงการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT	4.57	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3.1.2 ศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้าน คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.44	0.53	มาก	4.33	0.50	มาก
3.1.3 ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาและ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3.1.4 แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการ ดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม	4.56	0.53	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2 การดำเนินงานตามแผน (D)						
3.2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้าน คุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรมในแผนงานของโรงเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.2.2 จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม	4.11	0.33	มาก	4.33	0.50	มาก
3.2.3 จัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3.2.4 ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้นหัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน	4.44	0.53	มาก	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2.5 ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรม จริยธรรม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2.6 รวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.3 การติดตามประเมินผล (C)						
3.3.1 จัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรม สรุปผลและบันทึกผลลงในแบบบันทึกการจัดกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.3.2 สรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติระหว่างปฏิบัติ และหลังปฏิบัติกิจกรรม	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.3.3 ประสานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามปฏิทินการติดตาม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)						
3.4.1 คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
3.4.2 รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย จุดพัฒนา ระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.4.3 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง	3.78	0.44	มาก	4.22	0.67	มาก
3.4.4 เผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียน โดยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าว	3.89	0.78	มาก	4.33	0.87	มาก
3.4.5 บันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบัน โดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ	4.00	0.86	มาก	4.22	0.83	มาก
4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน						
4.1 การวางแผน (P)						
4.1.1 ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.44	0.53	มาก	4.11	0.33	มาก
4.1.2 จัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วแต่งตั้งคณะกรรมการใน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การดำเนินงาน โดยแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับ ให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้น						
4.1.3 ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.52	มากที่สุด
4.2 การดำเนินงานตามแผน (D)						
4.2.1 จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.2.2 ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น ในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.2.3 การศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำระเบียบประวัติ ระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.2.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4.2.5 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ตามสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4.2.6 ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.2.7 รายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.3 การติดตามประเมินผล (C)						

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.3.1 จัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4.3.2 จัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตาม ตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ตาม องค์กรประกอบ 5 ขั้นตอน	4.78	0.44	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
4.3.3 ติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เป็นประจำ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
4.3.4 สรุปรายงานผลการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหาร สถานศึกษา	4.44	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
4.3.5 ผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)						
4.4.1 คณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัยและมี ประสิทธิภาพ	4.33	0.50	มากที่สุด	4.33	0.50	มากที่สุด
4.4.2 รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	4.22	0.44	มากที่สุด	4.33	0.50	มากที่สุด
4.4.3 ประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของ โรงเรียนที่กำหนดไว้	4.44	0.73	มากที่สุด	4.44	0.73	มากที่สุด
4.4.4 คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมา ภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป	4.33	0.50	มากที่สุด	4.33	0.50	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน						
5.1 การวางแผน (P)						
5.1.1 ประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
5.1.2 วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะทำงานฝ่ายกิจการนักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.00	0.71	มาก	4.22	0.67	มาก
5.1.3 จัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.44	0.73	มาก	4.44	0.73	มาก
5.1.4 จัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.2 การดำเนินงานตามแผน (D)						
5.2.1 จัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงานโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
5.2.2 ส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการจัดตั้งสถานักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มาก
5.2.3 ส่งเสริมการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มาก
5.3 การติดตามประเมินผล (C)						
5.3.1 ประชุมสรุปกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถามแจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสถานักเรียน	4.44	0.53	มาก	4.44	0.53	มาก

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.3.2 คณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้คำปรึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.3.3 รายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)						
5.4.1 เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียน แสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน	4.44	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.4.2 ส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.4.3 ประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และนำผลที่ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.4.4 ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
5.4.5 มีการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่าง ๆ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน						
6.1 การวางแผน (P)						
6.1.1 ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และจัดปฏิทินการ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน						
6.1.2 สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานกิจการนักเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
6.1.3 กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6.2 การดำเนินงานตามแผน (D)						
6.2.1 จัดทำคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.87	0.33	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6.2.2 จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองเสมอ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6.2.3 ประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
6.3 การติดตามประเมินผล (C)						
6.3.1 วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
6.3.2 ประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม	4.22	0.44	มาก	4.33	0.50	มาก

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.3.3 วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย	4.44	0.53	มาก	4.44	0.53	มาก
6.3.4 รายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ	3.67	0.50	มาก	4.11	0.78	มาก
6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)						
6.4.1 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน	3.78	0.67	มาก	4.00	0.71	มาก
6.4.2 จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควรเพิ่มเติมในด้านใด	3.89	0.78	มาก	4.33	0.71	มาก
6.4.3 เสนอกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป	4.22	0.44	มาก	4.22	0.44	มาก
โดยรวม	4.53	0.05	มากที่สุด	4.57	0.06	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าด้านความเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และด้านความเป็นไปได้อุ้ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) ถือว่านำไปใช้ได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง(PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ พบว่า

สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.63$) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.41$) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.29$) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 3.26$) และการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.04$) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.74$) การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.62$) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.55$) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.51$) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.48$) และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ โดยรวมเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.56$) ลำดับที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.37$) ลำดับที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$) ตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ได้แนวทางการพัฒนา จำนวน 6 ด้าน 92 แนวทาง ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 15 แนวทาง ดังนี้

1.1 การวางแผน (P) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

1) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2) รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน

3) วิเคราะห์และศึกษาสภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูลพื้นฐาน

4) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน

1.2 การดำเนินงานตามแผน (D) จำนวน 5 แนวทาง ได้แก่

1) จัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ

2) จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงานกิจการนักเรียน

3) ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน

4) นำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียนไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5) การ PLC ของผู้รับผิดชอบดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน

1.3 การติดตามประเมินผล (C) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

1) กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2) รายงานการดำเนินโครงการต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

3) ปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

1.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

1) วางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา

2) วางแผนจัดทำรายงานผลการจัดทำกรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียน
เสนอต่อคณะกรรมการบริหาร

3) เผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ
และประชาสัมพันธ์กรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง

2. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ
เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 13 แนวทาง ดังนี้

2.1 การวางแผน (P) จำนวน 2 แนวทาง ได้แก่

1) ประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา
ของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะ
สั้นและแผนระยะยาว

2) กำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบ
ทุกงาน ตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียนที่กำหนด

2.2 การดำเนินงานตามแผน (D) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

1) ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบายและแผนพัฒนา
2) จัดกิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัด
กิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
3) จัดทำแนวการปฏิบัติงานโดยขับเคลื่อนผ่านสภานักเรียน
4) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ
ทั้งภายใน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน

2.3 การติดตามประเมินผล (C) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

1) กำกับ ติดตามการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตาม
ระยะเวลาและงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี
2) ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครองและหน่วยงานที่
รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน
3) นิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
4) ประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชา
ตามวันและเวลาที่กำหนด

2.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

1) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อรับทราบปัญหา/อุปสรรคและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน

2) พัฒนาระบบข้อมูลและภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิต

3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือผู้ปกครองได้รับทราบ

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 18 แนวทาง ดังนี้

3.1 การวางแผน (P) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

1) วิเคราะห์ วางแผน จัดทำโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT

2) ศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3) ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน

4) แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม

3.2 การดำเนินงานตามแผน (D) จำนวน 6 แนวทาง ได้แก่

1) จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรมในแผนงานของโรงเรียน

2) จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสังคม

3) จัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา

4) ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

5) ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรม จริยธรรม

6) รวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การติดตามประเมินผล (C) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) จัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรม สรุปผลและบันทึกผลลงในแบบบันทึกการจัดกิจกรรม
- 2) สรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม
- 3) ประสานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน ตามปฏิทินการติดตาม

3.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) จำนวน 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง
- 2) รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย จุดพัฒนาะหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้
- 3) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้ง
- 4) เผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียน โดยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมดังกล่าว
- 5) บันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 18 แนวทาง ดังนี้

4.1 การวางแผน (P) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา
- 2) จัดประชุมคณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับ ให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้น
- 3) ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 การดำเนินงานตามแผน (D) จำนวน 7 แนวทาง ได้แก่

- 1) จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
- 2) ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น ในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา
- 3) การศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำระเบียบประวัติ ระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ
- 5) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แก่กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง
- 6) ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 7) รายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

4.3 การติดตามประเมินผล (C) จำนวน 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) จัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน
- 2) จัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน
- 3) ติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เป็นประจำ
- 4) สรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา
- 5) ผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน

4.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

- 1) คณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ
- 2) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 3) ประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้

4) คณะครูทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 15 แนวทาง ดังนี้

5.1 การวางแผน (P) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

- 1) ประชุม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 2) วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะทำงานฝ่ายกิจการนักเรียน งาน

ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

- 3) จัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 4) จัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ในการ

รับผิดชอบ

5.2 การดำเนินงานตามแผน (D) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) จัดกิจกรรมตาม คู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 2) ส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการจัดตั้งสภา

นักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภานักเรียน

- 3) ส่งเสริมการบูรณาการกิจกรรมสภานักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดย

งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม

5.3 การติดตามประเมินผล (C) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) ประชุมสรุปกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถามแจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียน
- 2) คณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้

คำปรึกษา

- 3) รายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุงระเบียบและ

แนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ

5.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) จำนวน 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียน
- 2) ส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียนพระราชทาน นักเรียน

ตัวอย่างในสถานศึกษา

- 3) ประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม และนำผลที่

ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

4) ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป

5) มีการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่าง ๆ

6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจร คุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) 4 ขั้นตอน เป็นเลิศ จำนวน 13 แนวทาง ดังนี้

6.1 การวางแผน (P) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

1) ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน และจัดปฏิทิน การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

2) สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการ บริหาร งานกิจกรรมนักเรียน

3) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถ และความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร

6.2 การดำเนินงานตามแผน (D) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

1) จัดทำคู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ดำเนินงานตาม เอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน

2) จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง เสมอ

3) ประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

6.3 การติดตามประเมินผล (C) จำนวน 4 แนวทาง ได้แก่

1) วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป

2) ประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ ผลงานให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

3) วิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนด้วยเครื่องมือที่ หลากหลายและทันสมัย

4) รายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

6.4 การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่

1) นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรม นักเรียน

2) จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควรเพิ่มเติมในด้านใด

3) เสนอกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความเหมาะสมผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นโดยรวมนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และด้านความเป็นไปได้อีกผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นโดยรวมนั้นมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) ถือว่านำไปใช้ได้

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในทุกขั้นตอนดำเนินงานด้วยระบบคุณภาพ PDCA ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ไม่เป็นระบบ ลำช้า การดำเนินงานขาดการวางแผนที่ชัดเจน ไม่มีแผนงานรองรับที่เป็นมาตรฐาน มีคำสั่งมอบหมายงานแต่ไม่ได้ระบุรายละเอียดของวิธีการดำเนินงาน ไม่มีการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ขาดการประสานงานในการกระจายงานให้ครูในโรงเรียนได้ทำร่วมกัน เกณฑ์การประเมินงานกิจการนักเรียนไม่ชัดเจน ผลการปฏิบัติงานยังไม่ประสบความสำเร็จ ขาดคู่มือในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ อดิศักดิ์ กำแพงคำ (2561) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ปัญหาการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการ นักเรียน พบว่า 1) ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพงานไม่เป็นระบบตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน 2) ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามขอบข่ายหน้าที่งานกิจการนักเรียน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน 3) ครูขาดการตระหนักถึงการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอย่างจริงจังปฏิบัติงานล่าช้า 4) ครูขาดประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5) ครูขาดการศึกษาดูงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การประชุมเชิง

ปฏิบัติการ 3) การดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน 4) การนิเทศ ติดตามการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการพัฒนาประสิทธิภาพงานกิจการนักเรียน ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ควรมีพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนควรดำเนินงานร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาสสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาสสินธุ์ พบว่าด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากเป็นลำดับที่ 1 คือการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ซึ่งการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจำเป็นต้องมีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อพัฒนานักเรียนโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการและมีวิธีการพัฒนาระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนให้คณะกรรมการดำเนินงานมีแนวทางในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การพัฒนางานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ กัลยาณี รัตนบุตร (2564) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์การบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาคณะกรรมการดำเนินงานบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 5 การนำเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียน

2. การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาสสินธุ์ ประกอบไปด้วย 6 ด้าน 92 แนวทาง ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 15 แนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากร เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยแบ่งเป็น

คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน รวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน มีการวิเคราะห์และศึกษา สภาพงานกิจการนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (DMC) เป็นข้อมูล พื้นฐาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน และจัดทำแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) การดำเนินงานตามแผน (D) มีการจัดทำแผนงานกิจการนักเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและเกณฑ์ การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพ และจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงรายละเอียดของงาน กิจการนักเรียน มีการดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดย จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน มีการนำแนวทาง/วิธีการ จากแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน ไปปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติงาน มีการ PLC ของผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงาน 3) การติดตามประเมินผล (C) มี การกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนรายงานการดำเนินโครงการ ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาสัมพันธ์งานกิจการนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน มีการปรับปรุงระเบียบ และแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ และ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) มีการ วางแผนการนิเทศ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา มีการวางแผนจัดทำรายงานผลการ จัดทำกรอบการดำเนินงานกิจการนักเรียน เสนอต่อคณะกรรมการบริหารเผยแพร่ระเบียบและแนว ปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ และประชาสัมพันธ์กรอบการดำเนินงานกิจการ นักเรียนต่อสาธารณชนผ่านหลากหลายช่องทาง สอดคล้องกับ มาตรฐาน หลากสุขุม (2560) ได้ทำวิจัย เรื่อง แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า งานส่งเสริมกิจการนักเรียน มีแนวทางในการดำเนินงานโดยการ สรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการตาม ความเหมาะสม และส่งเสริมคณะกรรมการดำเนินงานกิจการ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่รวมทั้งมีการสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดีเด่น มีการสนับสนุนให้แต่ละระดับชั้น จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้ หน่วยงานภายนอก หรือชุมชนจัดกิจกรรมนิทรรศการร่วมกับสถานศึกษาในเรื่องประชาธิปไตยรวมไป ถึงครูนำหลักประชาธิปไตยสอดแทรกเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม งานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยแนวทางการดำเนินการจะมีการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมในการร่างนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์รวมไปถึงมีการสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ งานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานคือสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และสมัคร ในการปฏิบัติหน้าที่ และแต่งตั้งคำสั่งผู้มาทำหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาบริบทของแต่ละสถานศึกษาอย่างเข้าใจแล้วนำมาเป็นส่วนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการให้คณะกรรมการ

สถานศึกษา ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามขอบเขต บทบาทหน้าที่ของตนมีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสาธารณชนมีการสร้างขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่มีการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาปรับพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งรายบุคคล และรายกลุ่มด้วยวิธีการ หรือกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ตามกลุ่มเสี่ยงและประเภทของปัญหาสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ขอความร่วมมือจากชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีงบประมาณเพียงพอเข้ามาร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้จัดกิจกรรมนั้น

2. ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 13 แนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการประชุมวางแผน ร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีการศึกษาของงานกิจการนักเรียนให้สอดคล้องกับ นโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุ แผนระยะสั้นและแผนระยะยาว โดยกำหนด ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงาน ตามขอบข่ายงานกิจการ นักเรียนที่กำหนด 2) การดำเนินงานตามแผน (D) ดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้องนโยบาย และแผนพัฒนา และมีการจัดกิจกรรม และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน จัดทำแนวการปฏิบัติงานโดยขับเคลื่อน ผ่านสถานักเรียน จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายใน และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน 3) การติดตามประเมินผล (C) มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ของฝ่ายกิจการนักเรียนให้เป็นไปตามระยะเวลาและงบประมาณในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการ ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน มีการ นิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชาตามวันและเวลาที่กำหนด และ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ ดำเนินการต่อ (A) มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อรับทราบปัญหา/ อุปสรรคและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาระบบข้อมูล และภูมิความรู้ที่ทันสมัย เป็น ประโยชน์และจำเป็นในการดำเนินชีวิตให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากปฏิบัติให้ทำได้ทำ เป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้บุคคลภายนอก ชุมชน หรือ ผู้ปกครองได้รับทราบด้วย สอดคล้องกับการวิจัยบางประเด็นของ ญัตินนท์ คำชาย (2562) ได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทพดินทร์วิทยาเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพต้องสนับสนุนให้ เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยขั้นตอนแรกการร่วมคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรมนักเรียนทุกภาคส่วน ขั้นตอนที่สองการร่วมกันวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามแผนประจำปี ขั้นตอนที่สาม การร่วมการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ขั้นตอน

ที่สี่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสรุปผลและขั้นตอนที่ทำการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 18 แนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการวิเคราะห์วางแผนจัดทำโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้หลักการ SWOT มีการศึกษาสำรวจสภาพและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน แต่งตั้งครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานวางแผนการจัดทำเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คุณธรรม จริยธรรม 2) การดำเนินงานตามแผน (D) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง อย่างน้อย 10 กิจกรรม ในแผนงานของโรงเรียน และให้จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมและสังคม มีการจัดโครงการ กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนตามนโยบายโรงเรียนและหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ให้การอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ในคาบอบรมคุณธรรมจริยธรรม ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนผู้ปกครอง และสร้างเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ 3) การติดตามประเมินผล (C) ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมจัดทำเอกสาร รายงานผลการจัดกิจกรรม สรุปผลและบันทึกผลลงในแบบบันทึกกิจกรรม สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม ทุกกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงาน ตามปฏิทินการติดตาม 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุง และติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหาและอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย จุดพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ผลการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ และสรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน กรณียังไม่มีประสิทธิภาพตามมติ ให้วางแผนเพื่อออกแบบนวัตกรรมอีกครั้งมีการเผยแพร่เกียรติประวัติของนักเรียนก็ควรจะมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ต่าง ๆ หรืออาคารเรียนเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการทำ

กิจกรรมดังกล่าว บันทึกประวัตินักเรียนให้เป็นปัจจุบันโดยมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ สอดคล้องกับ ยุทธนา เลิศคลัง (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า แนวทางการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม คือ ควรมีการอบรม นิเทศ ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน ส่งเสริมกิจของนักเรียนให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม สร้างความตระหนักด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตอาสาภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อบ้านเมือง และท้องถิ่น

4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ให้ความสำคัญเป็นเลิศ จำนวน 18 แนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา สร้างความตระหนักและความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดประชุมคณะครูที่ปรึกษาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันแล้วดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียนให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมนักเรียนในระดับชั้นที่ได้รับมอบหมายทั้งหมด ครูที่ปรึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) การดำเนินงานตามแผน (D) มีการจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวกับการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา มีการประสานงานกับหัวหน้าระดับชั้นในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา มีการศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดทำระเบียบประวัติระเบียบวินัยแบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือ ประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมืออื่น ๆ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนได้แก่กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องและกิจกรรมโฮมรูมตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูที่ปรึกษาต้องรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน 3) การติดตามประเมินผล (C) พบว่า มีการจัดทีมนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและจัดประชุมเพื่อทบทวนรายงานผลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ แผนงานที่กำหนดไว้ตามองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน มีการติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เป็นประจำ และสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) พบว่า คณะกรรมการดำเนินงาน มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ มีการรายงานผลการดำเนินงานตามระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการประชุมเพื่อรายงานความสำเร็จ ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคตามเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ คณะครู ทบทวนงานการปฏิบัติที่ผ่านมาภายใต้วงจร PDCA เพื่อวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในปีการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ ิฉินัดดา สิงห์แก้ว (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดลำพูน พบว่า มีการพัฒนาและจัดทำเอกสารคู่มือที่สมบูรณ์ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การ ประเมินมีแบบฟอร์มเอกสารการประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนให้ชัดเจนตามวงจร PDCA เพื่อใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ ต่อไป

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ี่สุดความเป็นเลิศ จำนวน 15 แนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการประชุม แต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับ คณะทำงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และจัดทำคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำโครงการกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม 2) การดำเนินงานตามแผน (D) การจัด กิจกรรมตามคู่มือ แผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและส่งเสริมให้มีบรรยากาศของ ประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดตั้งสภานักเรียน โดยเลือกตั้งประธานนักเรียนจากคณะสีหรือสรรหา โดยการรับสมัครตัวแทนนักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภานักเรียน ส่งเสริม การบูรณาการกิจกรรมสภานักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการบูรณาการกิจกรรม 3) การติดตามประเมินผล (C) มีการประชุมสรุป กิจกรรมทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ทำแบบสอบถามแจกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประเมินและให้ ข้อเสนอแนะการดำเนินงานส่งเสริมสภานักเรียน โดยคณะทำงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คอยกำกับ ติดตามให้คำปรึกษา มีการรายงานผลการจัดกิจกรรมตามโครงการ และมีการปรับปรุง ระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A) มี การเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงออกในด้านประชาธิปไตยมีการแสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะการบริหาร งานโรงเรียน มีการส่งเสริมในการจัดทำโครงการบุคคลดีเด่น นักเรียน พระราชทาน นักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา และประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการ ปฏิบัติกิจกรรม และนำผลที่ได้จากการประเมินในทุกกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้ง ต่อไป ร่วมกันและสรุปผล ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อ กำหนดเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานครั้งต่อไป และมีการประชาสัมพันธ์ในองค์กรต่าง ๆ สอดคล้อง กับ กุสิณา รอดทอง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านส่งเสริมประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับความ

คิดเห็นมากที่สุด คือโรงเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การคัดเลือกตั้ง คณะกรรมการสถานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย จัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการสถานักเรียน นักเรียนนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนเคารพสิทธิของผู้อื่น นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม โรงเรียนมีการวางแผนการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนมีการส่งเสริมในการ จัดทำโครงการบุคคลดีเด่นนักเรียนพระราชทานนักเรียนตัวอย่างในสถานศึกษา โรงเรียนกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และวินัย นักเรียนโรงเรียนประสานการติดตาม นิเทศและประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ องค์กรต่าง ๆ โรงเรียนจัดทำระเบียบและการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนดในคู่มือนักเรียนได้ ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศ จำนวน 13 แนวทาง ดังนี้ 1) การวางแผน (P) มีการตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และจัดปฏิทินการดำเนินงานกิจการนักเรียน กำหนด จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็นในการบริหาร งานกิจการนักเรียน และกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานตรงตามความสามารถและ มีความถนัดของแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร 2) การดำเนินงานตามแผน (D) มีการจัดทำคู่มือการ ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ดำเนินงานตามเอกสาร คู่มือการประเมินผลการดำเนินงาน กิจการนักเรียน โดยจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองเสมอ มี การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) การติดตาม ประเมินผล (C) มีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยใช้หลักการ SWOT ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการในปีการศึกษาถัดไป มี การประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ปรากฏ แก่สังคมมีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และทันสมัย และรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ ดำเนินการต่อ (A) มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน จัดประชุมหลังจากที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเพื่อตรวจสอบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือควร เพิ่มเติมในด้านใดเพื่อให้งานกิจการนักเรียนต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ มีการเสนอกิจกรรมที่ประสบ ผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจากองค์กรภายนอก และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป สอดคล้องกับ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหาร กิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี พบว่า ด้านการประเมินผลการ

ดำเนินงานกิจการนักเรียน ควรมีการประเมินผลงานกิจการนักเรียนโดยมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้ อีกทั้งต้องมีการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และต้องมีการนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มานั้นไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นหัวหน้างานกิจการนักเรียนของโรงเรียนควรมีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรและจัดกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง มีการประเมินผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) พบว่า ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากเป็นลำดับที่ 1 คือการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ซึ่งการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน เป็นงานที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจำเป็นต้องมีการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อพัฒนานักเรียนโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการและมีวิธีการพัฒนาระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนให้คณะกรรมการดำเนินงานมีแนวทางในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจการนักเรียนในทุก ๆ โรงเรียน

2.2 ควรวิจัยและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนระบบบริหารคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส. บี.โปรดักส์.
- กฤษณ์ จันทวงค์. (2553). แนวปฏิบัติในการแก้ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนนวิรุวิทย์ ฝ่ายมัธยม จังหวัดเชียงใหม่. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตศษ.ม.), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- กัญญา บัวไสว. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต กศ.ด.), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- กำไลทอง จันทร์ไทยศรี. (2553). การศึกษาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (กลุ่มกรุงเทพตะวันออก). วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มศว.
- กุลิณา รอดทอง. (2560). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- จันทร์โท จันทร์พิมพ์. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกขามเลียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- โฉมฉาย กาศโอสถ. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

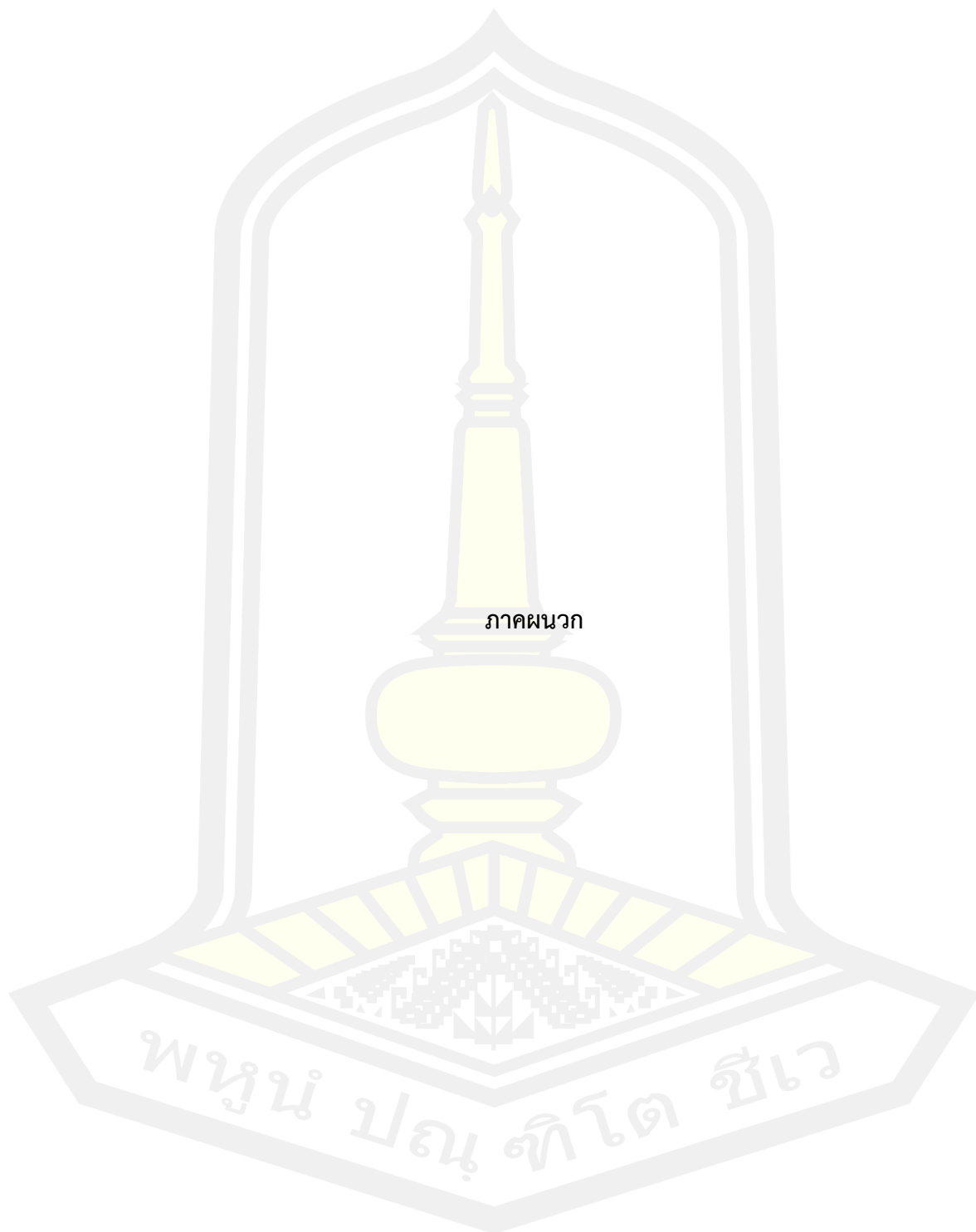
- ณัฐพร หลากสุขธม. (2560). แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย. (2563). การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ณัฐกิตติ์ เป็รื่องวิทยากุล. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมของครูกับการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจังหวัดนนทบุรี. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต), สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณัฐนนท์ คำชาย. (2562). การบริหารจัดการงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเทศบาลนครวิทยาเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ดวงแก้ว จันทรสุต. (2554). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ : ชุดนวัตกรรมการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ธิดินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นรินทร์ เนาวประทีป. (2540). การควบคุมคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พีลิกส์เซ็นเตอร์.
- นาวี กริธาทรัพย์. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม สังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปกรณ ปรียากร. (2538). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.

- ปณิธิกฤษดิ์ เลิศล้ำ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการนักเรียนกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. (2550). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่ 55 ก/หน้า 1/15 กันยายน
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ: ต้นแก้ว.
- เมชิต กองเงิน. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนที่ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมด้านประชาธิปไตยของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ศษ.ด.), มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, ปทุมธานี.
- ยุทธนา เลิศคลัง. (2565). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนคุรุราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม.), มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- รัตนาภรณ์ พลวัน. (2559). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2557). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บพิธการพิมพ์.
- วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. (2556). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษดิ์. (การค้นคว้าอิสระ), มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2541). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีดจำกัด.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2550). TQM คู่มือพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- วิภาวรรณ โชติสวัสดิ์. การบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- วิภาวี พิจิตต์บันดาล. (2548). การเคลื่อนย้ายประชากรกับการลงทุนในทุนมนุษย์ (เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์กับทรัพยากรมนุษย์หน่วยที่ 6). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วีโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2541). คู่มือพัฒนาระบบคุณภาพสู่มาตรฐาน ISO 9000. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- ศิริ ถิอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริชัย โอมฤก. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมคิด มawang. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สมคิด บางโม. (2552). องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สมพิศ โห้งาม. (2555). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- สมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์ และคณะ. (2554). การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สัญญา ประชากุล. (2553). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานกิจการนักเรียน โรงเรียนแวงใหญ่ วิทยาคม อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2560). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 (ปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา (เอกสารประกอบการสอนวิชา 0501 - 701). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม.), มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- หวน พิณรุพันธ์. (2553). การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ. นนทบุรี: พิณรุพันธ์การพิมพ์.
- อดิสร เทพเจริญ. (2551). สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยเน้นคุณธรรมนำความรู้โรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนปง 1 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยาเขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม.), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

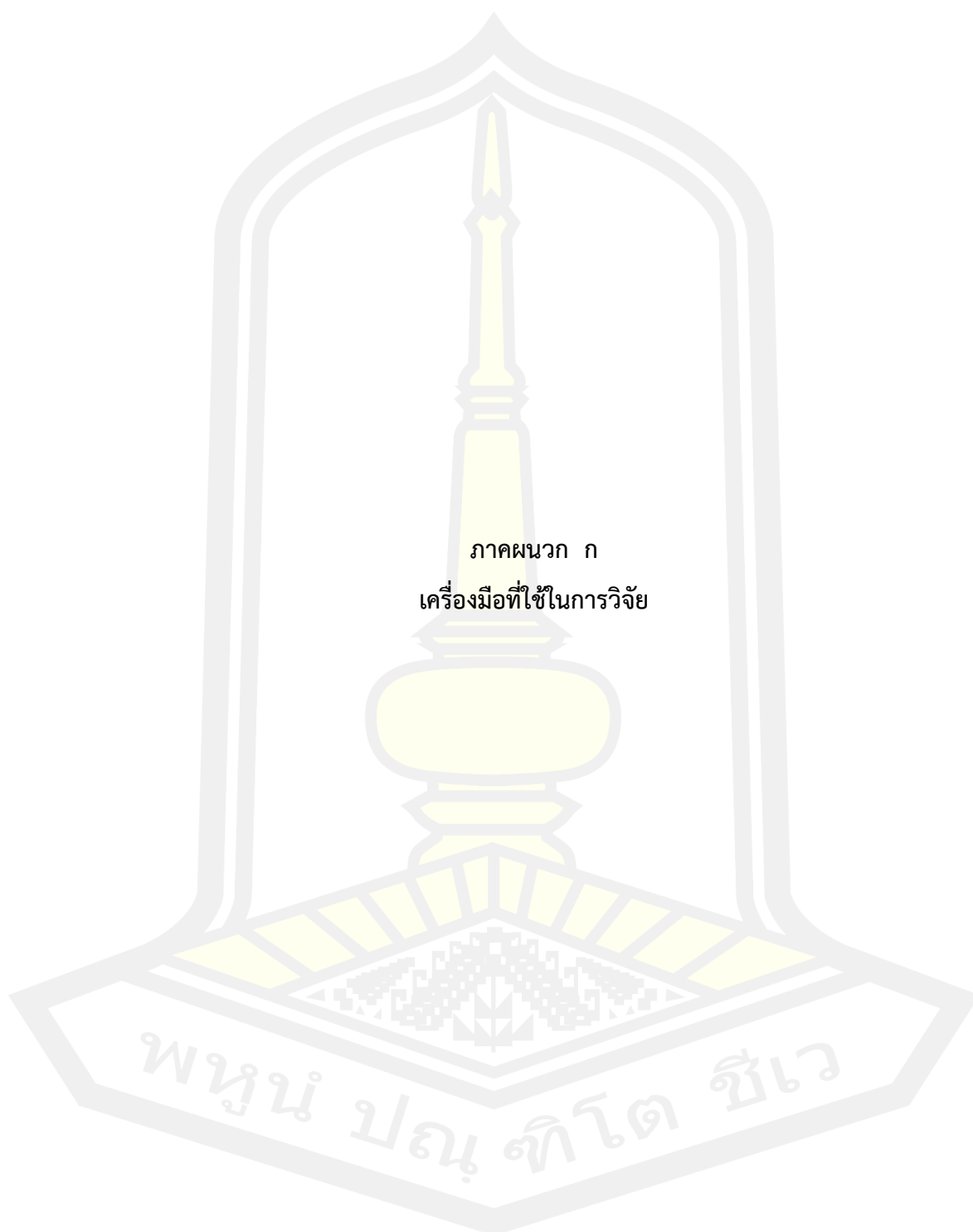
- อดิศักดิ์ กำแพงคำ. (2561). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียน สนิธราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- อรพิมพ์ ธงไชย. (2553). สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อ้อยทิพย์ อินทวิเชียร. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนวัดตโปทาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อาทิตยา เวชกรณ์. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์,, นครสวรรค์.
- Deming in Mycoted. (2004). Plan Do Check Act (PDCA). Retrieved from <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>
- Engelbride, E. P., & Goodale, G. T. (2007). *Survey on Student Affairs: Findings and Implications*. Philadelphia: PA.
- Green, A. S., Jones, E., & and Alois, S. (2008). An Exploration of High-Quality Student Affairs Learning Outcomes Assessment Practices. *NASPA Journal*, 45(1).
- Gulick, L. U., L., (1973). *Paper on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Hoy, W. K. a. C. G., Miskel,. (2001). *Educational Administration : Theory, Research and Practice*. Mc Graw: Hill International Edition.
- Johnson, R. L. (1989). Extraclass activities in selected junior and middle high school In Pennsylvania. *Dissertation Abstracts Internutiondl*.
- Kuk, L., & Banning, J. H. (2009). Designing Student Affairs Organizational Structure : Perceptions of Senior Student Affairs Officers. *NASPA Journal*, 46(1).
- Newby, F. (1998). Total quality management and the elementary school. *Dissertation Abstracts International*, 89.
- Rodger, C. G. (1999). Teacher participants of total quality management practices in lementary school. *Dissertation Abstracts International*, 30(7).

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตวิทย์

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิต วิชเว

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA)

สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์
  2. ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์
  3. แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ท่านสามารถตอบได้อย่างอิสระตามความเป็นจริง คำตอบที่เป็นจริงที่สุดจะช่วยให้นักวิจัยนี้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์
  4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามครั้งนี้จะเป็นข้อมูลลับเฉพาะ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
  5. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์
- ขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

วริยา สายสว่าง

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง

1. ( ) ครูผู้สอน	2. ( ) รองผู้อำนวยการโรงเรียน
3. ( ) ผู้อำนวยการโรงเรียน	

2. ระดับการศึกษา

1. ( ) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	2. ( ) ระดับปริญญาตรี
3. ( ) ระดับปริญญาโท	4. ( ) ระดับปริญญาเอก

3. ขนาดของโรงเรียน

1. ( ) ขนาดเล็ก	2. ( ) ขนาดกลาง
3. ( ) ขนาดใหญ่	

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาตามทัศนะของท่านว่าในสถานศึกษามีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

พหุ ประสิทธิภาพ

ข้อ ที่	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์ของการบริหาร กิจการนักเรียน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	กิจการนักเรียนด้วยเครื่องมือที่ หลากหลายและทันสมัย											
46	รายงานผลการประเมินให้ ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ											
การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)												
47	มีการนำผลที่ได้จากการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัด ขึ้นในโอกาสต่อไป											
48	มีการเสนอกิจกรรมในงาน กิจการนักเรียนที่ประสบ ผลสำเร็จ เพื่อขอรับรางวัลจาก องค์กรภายนอก											

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

วริยา สายสว่าง

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA)

สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

วริยา สายสว่าง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ - นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด .....
สาขาวิชา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน .....
4. สถานที่ทำงาน .....

เรื่องที่สัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA)

สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้สัมภาษณ์ นางสาววริยา สายสว่าง

สถานที่ .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มเวลา.....น. ถึง.....น.

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศอย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศอย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศอย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศอย่างไร

.....

.....

.....

5. ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศอย่างไร

.....

.....

.....

6. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาการตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศอย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

วริยา สายสว่าง

นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิต วิทัย

ตาราง 12 IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน								
1.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
2. การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน								
9.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
15.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม								
17.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
20.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน								
25.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
31.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน								
33.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
36.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
37.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
39.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
40.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน								
41.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม ΣR	เฉลี่ย IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
42.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
43.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
44.	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
45.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
46.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
47.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
48.	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) ผู้ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาฬสินธุ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ค่าความเชื่อมั่น (α) เมื่อข้อนั้นถูกตัดออก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	0.456	0.984	0.963	0.982
2	0.719	0.984	0.961	0.982
3	0.664	0.984	0.962	0.982
4	0.719	0.984	0.961	0.982
5	0.719	0.984	0.961	0.982
6	0.081	0.984	0.963	0.982
7	0.175	0.612	0.963	0.983
8	0.327	0.612	0.963	0.983
9	0.456	0.612	0.963	0.983

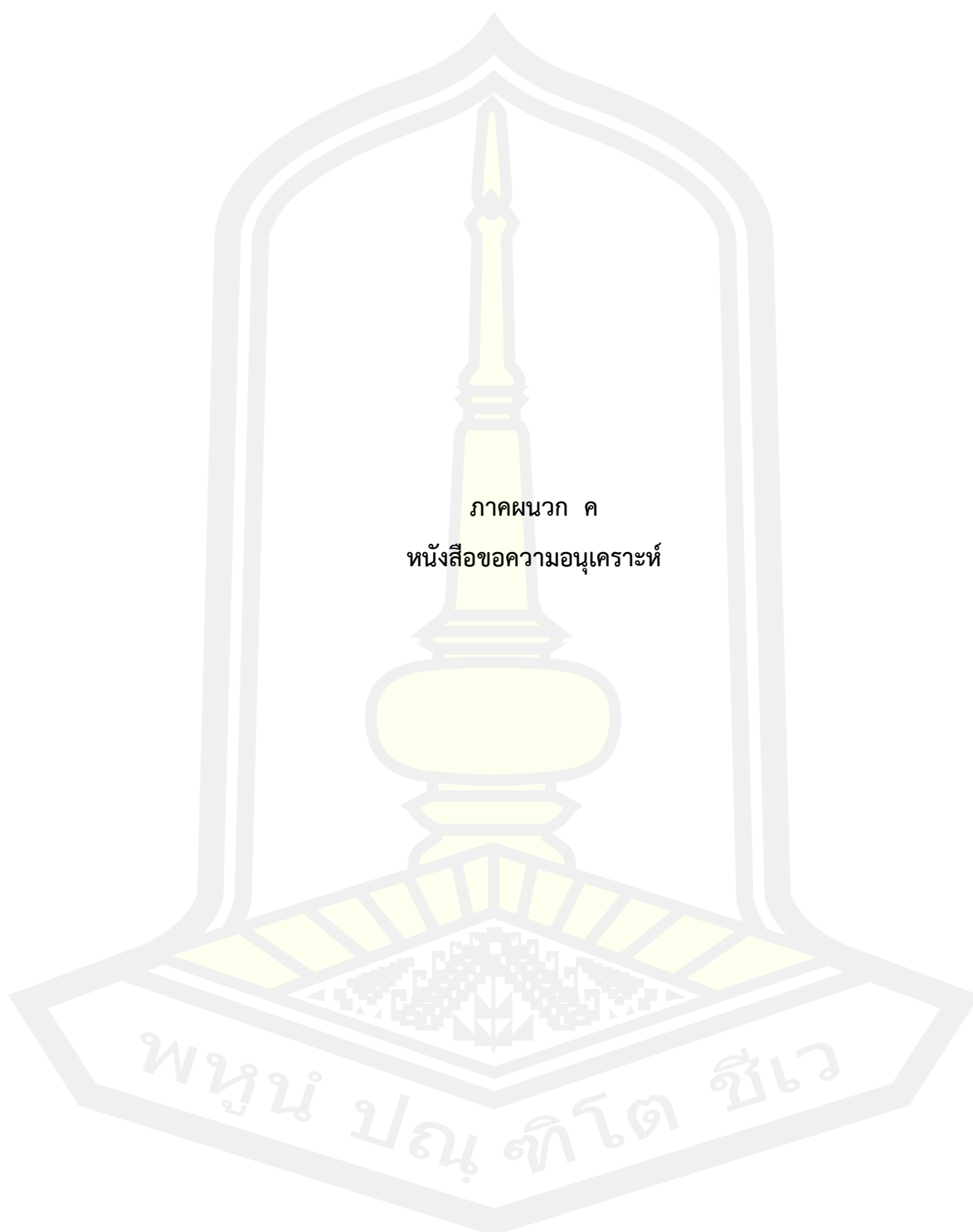
10	0.719	0.612	0.962	0.983
11	0.770	0.948	0.961	0.983
12	0.022	0.612	0.961	0.983
13	0.657	0.612	0.964	0.983
14	0.343	0.612	0.962	0.983
15	0.348	0.843	0.963	0.983
16	0.584	0.984	0.963	0.983
17	0.657	0.984	0.962	0.982
18	0.516	0.984	0.962	0.982
19	0.769	0.984	0.962	0.982
20	0.789	0.984	0.961	0.982
21	0.769	0.984	0.961	0.982
22	0.750	0.984	0.961	0.982
23	0.769	0.527	0.962	0.982
24	0.769	0.527	0.961	0.983
25	0.664	0.320	0.961	0.983
26	0.664	0.984	0.962	0.984
27	0.664	0.984	0.962	0.983
28	0.769	0.984	0.962	0.983
29	0.664	0.984	0.961	0.983
30	0.664	0.984	0.962	0.983
31	0.750	0.612	0.962	0.983
32	0.418	0.612	0.962	0.983
33	0.719	0.612	0.962	0.983
34	0.719	0.612	0.961	0.983
35	0.638	0.948	0.961	0.983
36	0.592	0.612	0.962	0.983
37	0.391	0.612	0.962	0.983

38	0.175	0.612	0.963	0.983
39	0.327	0.865	0.963	0.983
40	0.327	0.851	0.963	0.983
41	0.327	0.862	0.963	0.983
42	0.769	0.872	0.963	0.983
43	0.769	0.678	0.961	0.983
44	0.769	0.862	0.961	0.983
45	0.750	0.795	0.961	0.983
46	0.750	0.686	0.962	0.983
47	0.664	0.883	0.962	0.982
48	0.719	0.872	0.961	0.984

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ เท่ากับ .963

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ เท่ากับ .983

ที่ อว 0605.5(2)/ว1811

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ชัชวาล อาราชกูร์

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ที่ อว 0605.5(2)/ว1811

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.วิโรจน์ ค้อไผ่

ด้วย นางสาวรียา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ม.บ. ๓๒

ที่ อว 0605.5(2)/ว1811

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางอารยา บุตรพรม

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุนธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ม.นุ. จ. มหา.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว1811 วันที่ 10 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคอีสาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ว1811

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 สิงหาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน ดร.กนก ยนต์ชัย

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ที่ อว 0605.5(2)/ว2298

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

16 กันยายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุฉินารายณ์

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาววริยา สายสว่าง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ที่ อว 0605.5(2)/ว2298

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

16 กันยายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพลันธุ์

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพลันธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาววริยา สายสว่าง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุลีออน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0945545115

มหาสารคาม

ที่ อว 0605.5(2)/ว2298

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

16 กันยายน 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาววริยา สายสว่าง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ วุฒิอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ม.บ. ท.บ.

ที่ อว 0605.5(2)/ว2298

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

16 กันยายน 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรค์

ด้วย นางสาววริยา สายสว่าง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนตามวงจรคุณภาพ เดมมิง (PDCA) สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาววริยา สายสว่าง เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

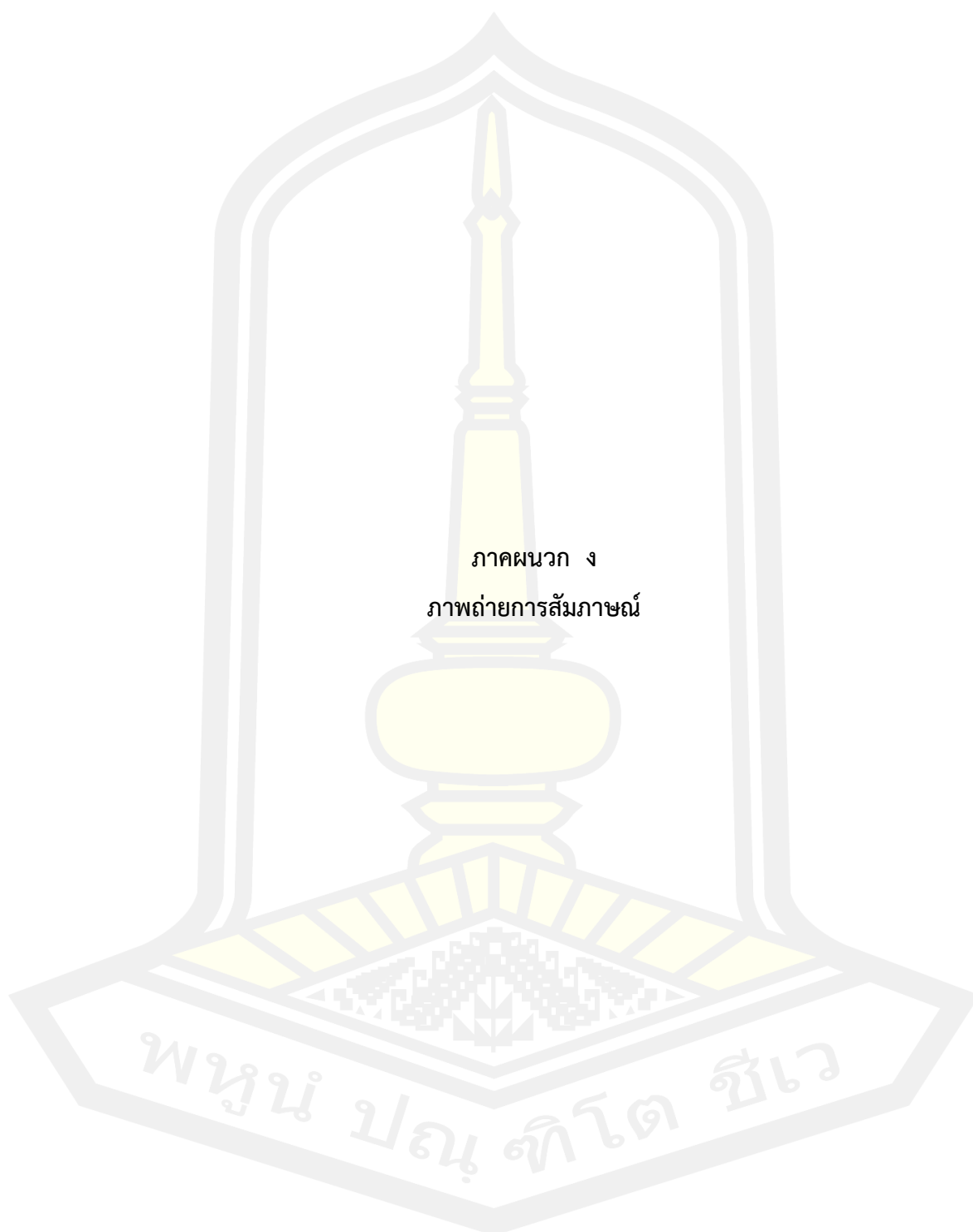
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0945545115

ภาคผนวก ง
ภาพถ่ายการสัมภาษณ์

พหุจน์ ปณฺ ทิโต สีเว

ภาพ 2 สัมภาษณ์ ดร.เทอดเกียรติ ชันธุ์พิมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

ภาพ 3 สัมภาษณ์ ดร.เทอดเกียรติ ชันธุ์พิมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

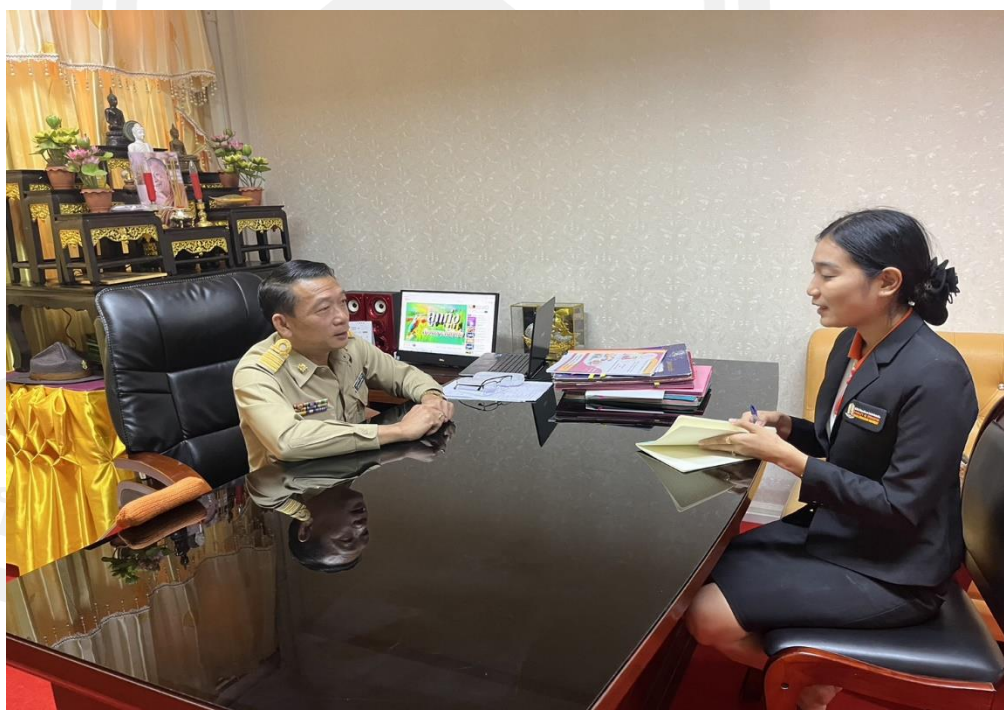
ภาพ 4 สัมภาษณ์ นายภูมิศักดิ์ แสนกันยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม

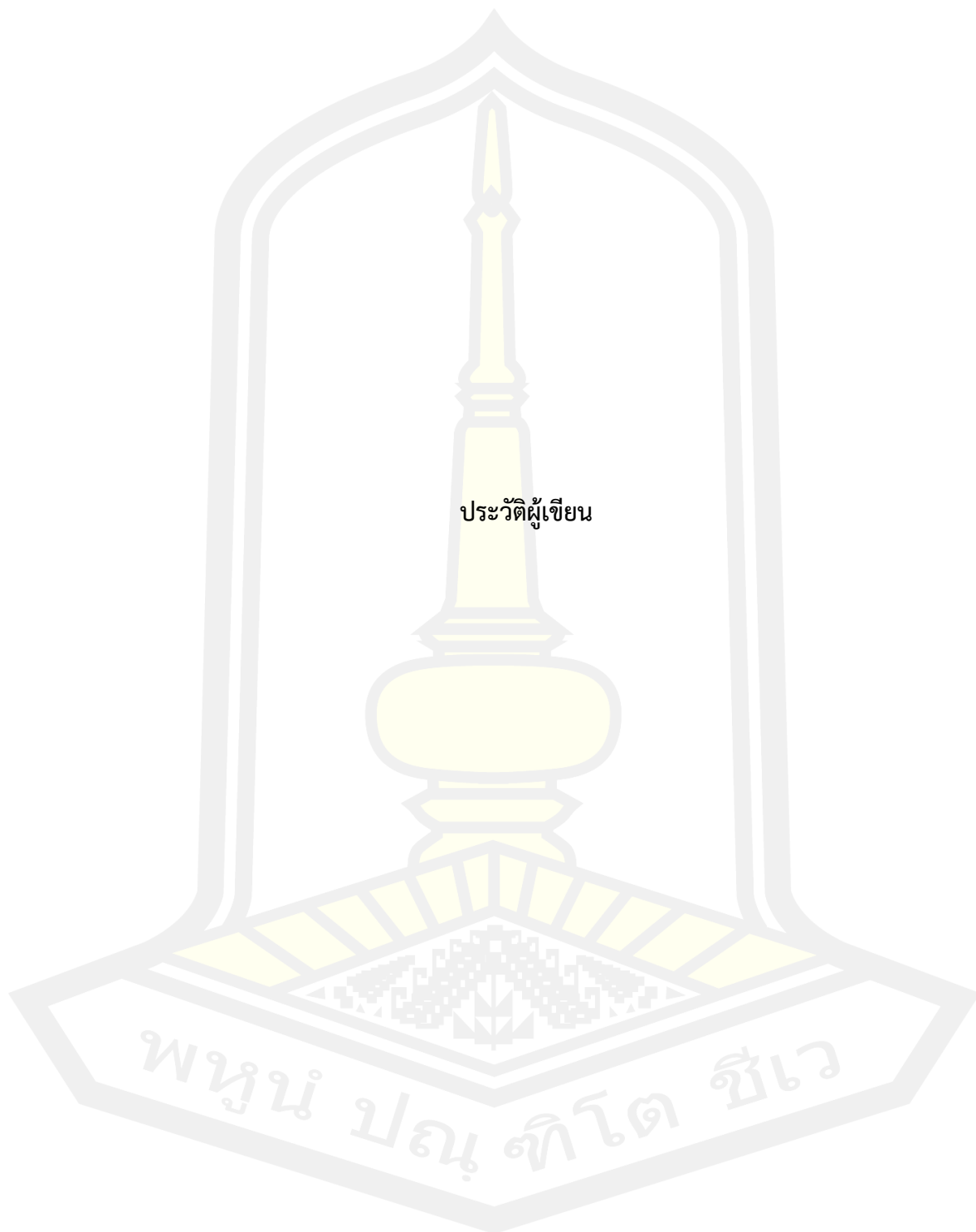
ภาพ 5 สัมภาษณ์ นายภูมิศักดิ์ แสนกันยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม

ภาพ 6 สัมภาษณ์ นายประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุฉินารายณ์

ภาพ 7 สัมภาษณ์ นายประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุฉินารายณ์

ประวัตผู้เขียน

พหุบัณฑิตยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาววริยา สายสว่าง
วันเกิด	17 มีนาคม 2536
สถานที่เกิด	เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 220/1 ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู ค.ศ. 1 ระดับ ครูระดับปฏิบัติการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสหสหัสชันศึกษา อำเภอสหสหัสชัน จังหวัดกาฬสินธุ์ 46140
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศิริวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ
	พ.ศ. 2554 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอนุกุลนารี จังหวัดกาฬสินธุ์
	พ.ศ. 2559 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
	พ.ศ. 2565 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ฑิต โตะ ชีเว

